

Întîmpinat cu puternice manifestări de dragoste și prețuire, cu vibrante expresii ale angajării profunde în îndeplinirea politicii partidului

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU a rostit o amplă cuvîntare la deschiderea marelui forum democratic al țărănimii române

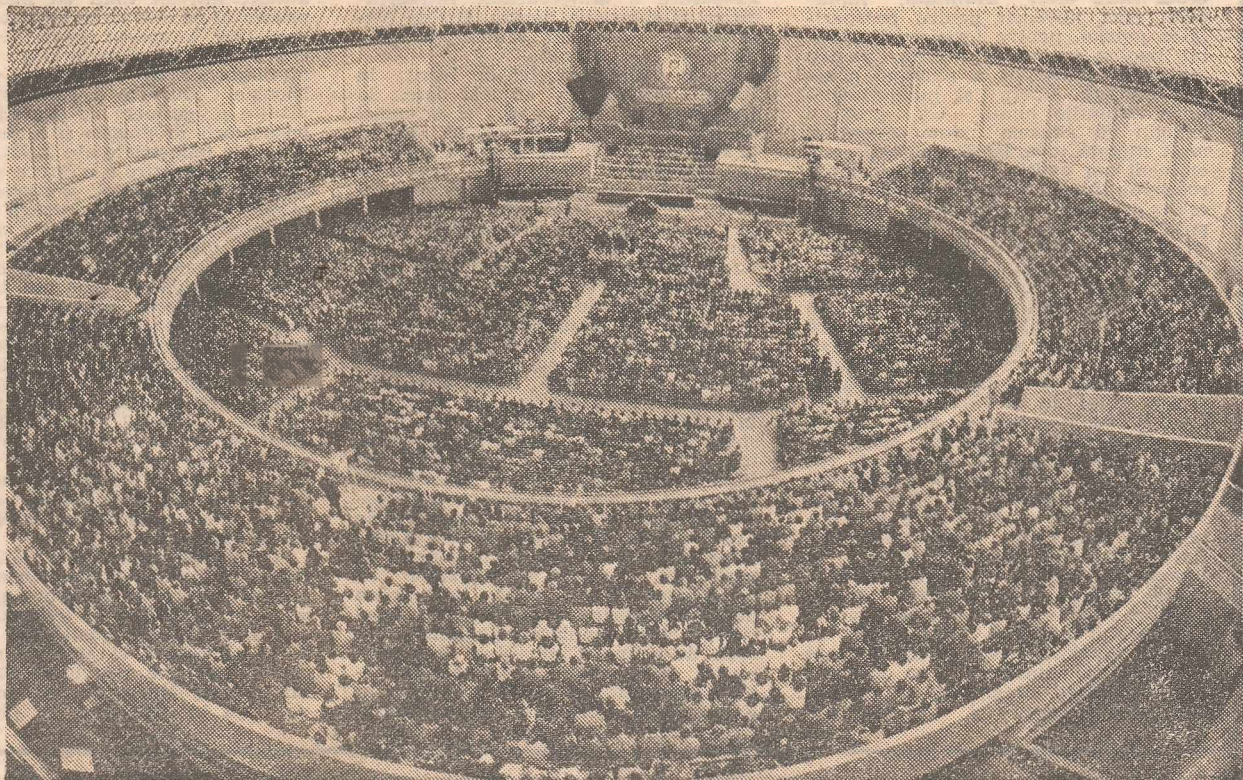

Joi dimineața, la ora în care revista noastră intra la tipar, în Capitala patriei, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, își deschidea lucrările cel de al III-lea Congres al consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimii, al oamenilor muncii din industria alimentară și achiziționarea produselor agricole, silvicultură și gospodărirea apelor.

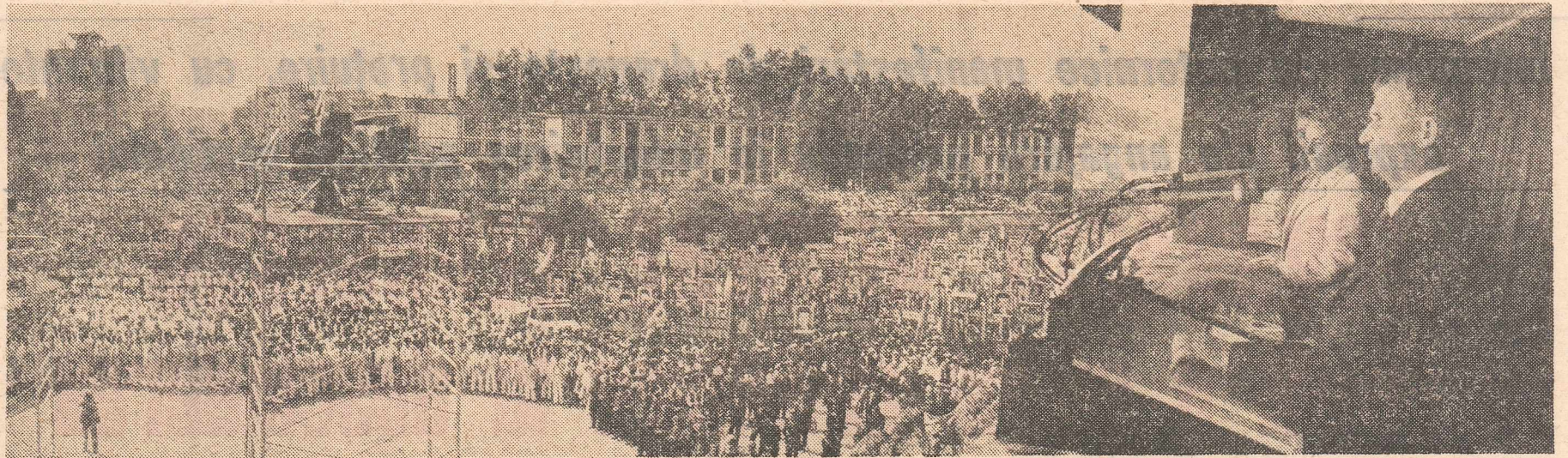
Cei peste 11 000 de participanți la acest grandios forum al democrației noastre socialiste, menit să concretizeze căile de îndeplinire mai accelerată a obiectivelor noii revoluții agrare, au primit cu mare și susținut interes, cu sentimente de adîncă mulțumire și recunoștință importanta cuvîntare pe care a rostit-o, în cadrul Congresului, iubitul conducător al partidului și statului.

Document de covîrșitoare semnificație teoretică și practică, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu a jalonat un amplu și mobilizator program de activitate revoluționară, de muncă și creație, pentru creșterea neîncetată a rodului ogoarelor, pentru înnoirea profundă, în consens cu marile aspirații ale societății noastre, a lumii satului; program în al cărui spirit de înaltă ținută științifică și cutezanță revoluționară urmează să-și desfășoare lucrările marele forum al țărănimii române, al democrației noastre socialiste, revoluționare.

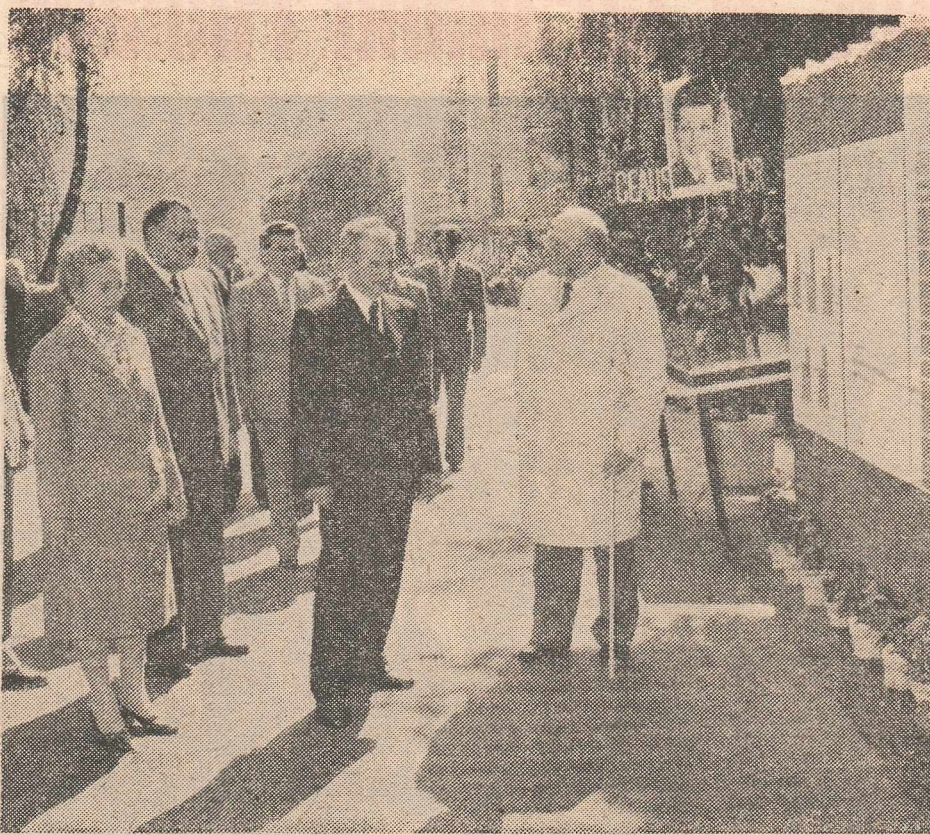
Relatări și comentarii de la acest important eveniment al vieții noastre politice și social-economice în numărul viitor.

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în județul Maramureș

Caldă primire, vibrant entuziasm al locuitorilor municipiului Baia Mare

La Combinatul de prelucrare lemnului din Sighetu Marmației

Vizitind Stațiunea de cercetare și producție pentru creșterea bovinelor

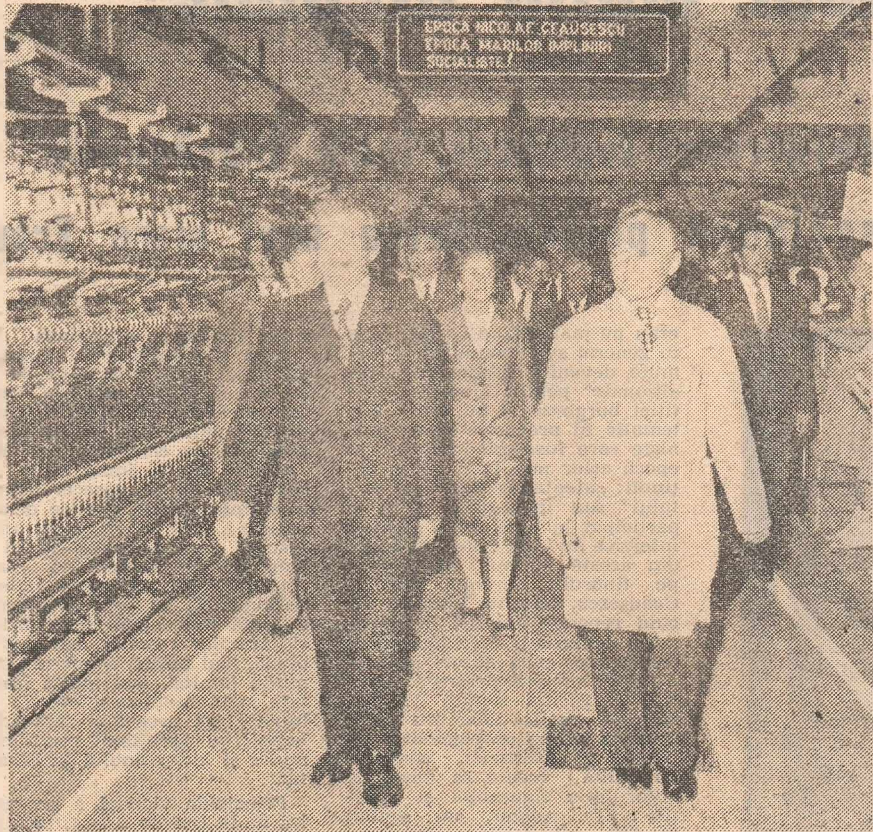
„Cu adincă simțire, cu aleasă stimă și recunoștință, întregul Maramureș își exprimă nemărginita bucurie și satisfacție de a vă avea ca oaspeți dragi pe acest străbun pământ românesc. Cu inimile larg deschise vă înconjoară minunații oameni ai Maramureșului, muncitori, țărani și intelectuali, care văd în dumneavoastră, mult iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, eroul între eroii neamului, luptătorul dirz, neobosit pentru prosperitatea patriei, pentru fericirea poporului, pentru pace și progres, pentru afirmarea puternică a scumpei noastre Români, liberă și independentă între națiunile lumii. Un profund omagiu vă aducem dumneavoastră, mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de largă reputație internațională, care vă consacrați, cu înalt patriotism, întreaga putere de muncă și creație dezvoltării patriei noastre socialiste, avântului fără precedent al științei, învățămîntului și culturii. Vizita de lucru în județul Maramureș are loc în atmosfera de înaltă vibrație patriotică în care întreaga națiune cinstește cea de-a 65-a aniversare a gloriului nostru partid comunist și ne oferă un fericit prilej de a vă aduce un cald omagiu dumneavoastră, mult stimată tovarășe secretar general, care de peste cinci decenii vă identificați cu lupta eroică și victorioasă a Partidului Comunist Român, cu idealurile și năzuințele cele mai nobile ale poporului din care v-ați ridicat ca ilustru și neînfricat conducător al luptei sale pentru libertate, independență, progres și bunăstare“. Aceste cuvinte, rostite de primul secretar al Comitetului județean Maramureș al P.C.R., exprimă sentimentele cu care toți locuitorii județului i-au întâmpinat ca oaspeți dragi pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășă

Elena Ceaușescu. Pe agenda vizitei în Maramureș s-au aflat obiective importante: Combinatul de Prelucrare a Lemnului din Sighetu Marmației, Stațiunea de Cercetare și Producție pentru Creșterea Bovinelor din Sighetu Marmației, mina Baia Sprie, Întreprinderea de Mașini și Utilaje Miniere, Întreprinderea de Mașini-Unelte, Accesorii și Scule, Uzina de Preparare a Minerurilor, Întreprinderea Metalurgică pentru Metale Neferoase — toate din municipiul Baia Mare. Și cu prilejul vizitei de lucru în județul Maramureș au fost date, la fața locului, îndrumări și orientări de cea mai mare importanță. Astfel, la Combinatul de Prelucrare a Lemnului din Sighetu Marmației, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut conducerii acestei unități economice, muncitorilor, specialiștilor să-și intensifice eforturile în vederea reducerii în continuare a consumurilor de materii prime, materiale, energie și combustibil, a cheltuielilor de producție, să extindă utilizarea elementelor prefabricate uscate pe cale naturală și să folosească în mai mare măsură energia solară; colectivului combinatului i s-a cerut, de asemenea, să acționeze în continuare cu fermitate în vederea sporirii eficienței întregii activități, îndeplinirii exemplare a sarcinilor de plan la toți indicatorii, valorificării mai largi și mai rentabile a produselor pe piața externă; la Stațiunea de Cercetare și Producție pentru Creșterea Bovinelor, secretarul general al partidului a indicat specialiștilor să dovedească mai multă preocupare pentru întinerea sistematică a livezilor, pentru amplasarea acestora în zona de coline a județului, să-și sporească grija pentru creșterea ponderii suprafețelor pomicele pe rod în totalul celor ocupate cu asemenea

plantații, să finalizeze acțiunile de ameliorarea păștilor naturale pentru sporirea producțiilor de furaje și, pe această cale, a numărului de bovine și ovine; la Întreprinderea Metalurgică pentru Metale Neferoase din Baia Mare s-a indicat să se acționeze cu toată hotărârea pentru aplicarea programului de organizare și modernizare a producției pentru a se atinge, într-un timp cât mai scurt, procentul de extragere prevăzut pentru anul 1990. În cadrul consfățuirii de lucru cu Biroul Comitetului județean Maramureș al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să fie revizuite programele de perfecționare a organizării producției și a muncii în unitățile industriale ale județului, care trebuie să asigure o creștere corespunzătoare a producției, a productivității muncii și a eficienței întregii activități economice. Referindu-se la agricultura Maramureșului, secretarul general al partidului a subliniat că, dispunând de condiții dintre cele mai favorabile pentru creșterea animalelor — pășuni întinse, de bună calitate —, județul trebuie să asigure dezvoltarea în ritm intens o zootehniei, creșterea în special a bovinelor și a ovinelor. Criticând practica destelenirii pășunilor secretarul general al partidului a indicat să se suprainsămânțeze pășunile pentru a se putea obține o cantitate dublă de masă verde față de ceea ce se obține acum, asigurând astfel o furajare corespunzătoare a efectivelor de animale. Aprecieri rezultatelor obținute de locuitorii județului Maramureș și precizarea sarcinilor pentru activitatea viitoare și-au găsit o expresie strălucită în cuvîntarea rostită de conducătorul partidului și statului nostru la marea adunare populară din municipiul Baia Mare. „În întreaga țară, se arată în cuvîntare —, planul pe

primele patru luni a fost realizat cu o depășire importantă. Aceasta demonstrează că hotărârile Congresului al XIII-lea, planul pe acest an și planul cincinal sînt realiste, corespund forței și posibilităților economiei naționale, capacității creatoare a muncitorilor, inginerilor, oamenilor de știință și cultură, ale țărâniei, ale întregului nostru popor, care, sub conducerea partidului, este ferm hotărît să asigure înaintarea României pe noi culmi de progres și civilizație“. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că pentru a se îndeplini în cele mai bune condiții sarcinile pe acest an și pe întregul cincinal, este necesar ca în toate domeniile să se treacă la stabilirea măsurilor corespunzătoare pentru a asigura creșterea producției fizice, sporirea randamentelor, reducerea cheltuielilor materiale, creșterea productivității muncii, perfecționarea pe ansamblu a întregii activități și, pe această bază, ridicarea nivelului general al producției — singura cale pentru a asigura bunăstarea și fericirea întregului nostru popor. Colectivele întreprinderilor vizitate, factorii de conducere, participanții la marea adunare populară din Municipiul Baia Mare s-au angajat, în numele tuturor locuitorilor județului, să acționeze cu toată fermitatea pentru realizarea și depășirea planului de producție, pentru înlăturarea unor deficiențe care se mai manifestă în organizarea producției și a muncii, pentru a pune mai bine în valoare resursele materiale și umane ale județului, să muncească cu dăruire revoluționară pentru ca județul Maramureș să-și îndeplinească cu cinste îndatoririle ce-i revin, sporindu-și contribuția la înflorirea României socialiste.

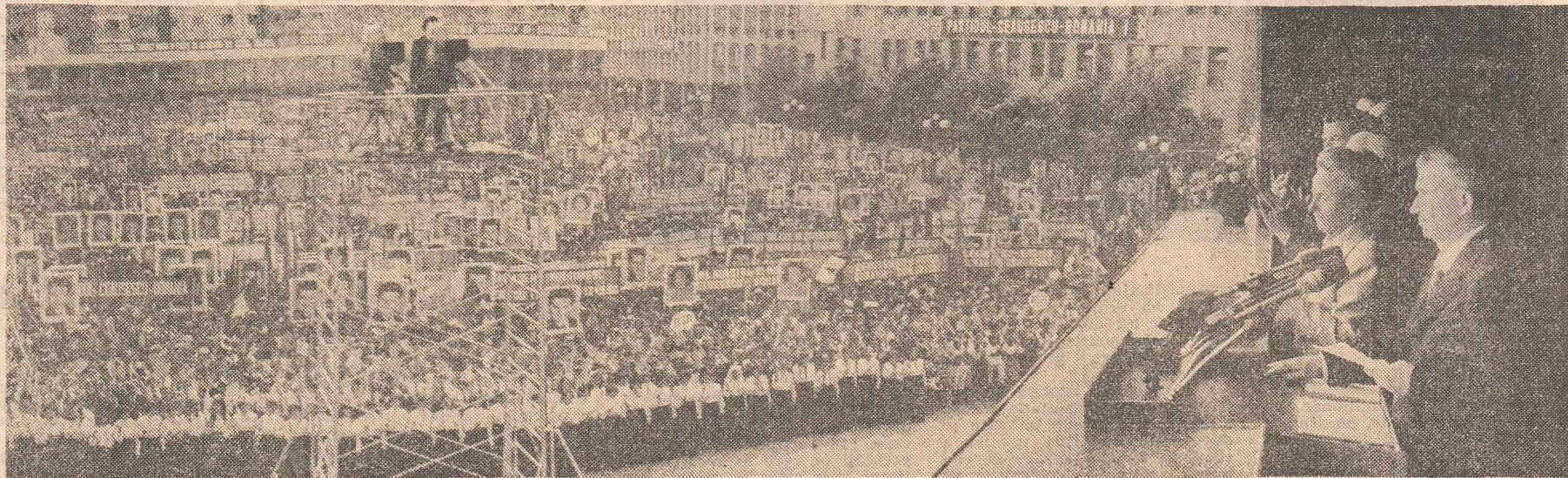
Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în județul Sălaj

În timpul vizitei la Filatura de fire pieptănate din Șimleu Silvaniei

Momente ale dialogului fructuos cu cooperatorii din Crasna

La tribuna mării adunări populare din municipiul Zalău

Alături de celelalte zone ale țării, și județul Sălaj a cunoscut în Epoca Nicolae Ceaușescu o viguroasă dezvoltare economico-socială. Ascensiunea impetuoasă a acestui străvechi pământ românesc în anii care au urmat Congresului al IX-lea al partidului s-a realizat prin crearea unei puternice baze materiale. Astfel, în perioada 1965—1985 în județul Sălaj au fost construite 245 de obiective și capacități industriale și agrozootehnice, au fost create 45 000 de noi locuri de muncă, au fost construite peste 21 000 de apartamente, sute de școli și edificii sociale și culturale. Această dezvoltare a constituit temelii pentru care locuitorii Sălajului au întâmpinat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu cu bucurie, cu manifestări de stimă și prețuire.

Ca și vizitele în județele Satu Mare și Maramureș, întâlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu oamenii muncii din județul Sălaj s-a desfășurat în atmosfera de puternică angajare patriotică a întregului nostru popor în vederea realizării exemplare a sarcinilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal, a hotărârilor celui de-al XIII-lea Congres al partidului. Au fost vizitate întreprinderea de Materiale Izolatoare și Filatura de Fire Pieptănate, ambele din Șimleu Silvaniei, Cooperativa Agricolă de Producție Crasna, întreprinderea de Armături Industriale din Fontă și Oțel, întreprinderea de Anvelope, întreprinderea de Conductori Emailați și întreprinderea de Tevi — toate din Zalău. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat la fața locului, cu reprezentanții organelor locale de partid și de stat, cu cadre de răspundere din ministere economice, cu specialiști, cu muncitori și lucrători ai ogarelor rezultate înregistrate în diferite sec-

toare, felul în care se acționează pentru realizarea integrală a obiectivelor stabilite, căi și modalități de ridicare continuă a calității muncii în toate sectoarele de activitate. Atât la unitățile vizitate, cât și în cadrul ședinței de lucru cu membrii Biroului Comitetului județean Sălaj al P.C.R., secretarul general al partidului a arătat că trebuie să se acționeze astfel încât toate întreprinderile să lucreze cu întreaga capacitate de producție, să îndeplinească toți indicatorii de plan. S-a arătat, de asemenea, că sînt necesare noi măsuri care să asigure mai buna folosire a capacităților de producție, creșterea în ritm susținut a producției industriale, o dată cu sporirea productivității muncii, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor. În ceea ce privește agricultura, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că sînt necesare măsuri efective pentru mai buna gospodărire a suprafeței agricole, pentru îmbunătățirea structurilor culturilor, pentru amplasarea rațională, între cîmpie și zona de coline, a diferitelor culturi. S-a indicat ca semănăturile de cereale să fie mai bine amplasate, suprafața afectată acestora să fie mai bine lucrată, pentru a se obține recolte mult mai bogate decît pînă în prezent, să se extindă culturile de cartofi, de sfeclă de zahăr și de legume. Problemele privind dezvoltarea județului au fost abordate, de asemenea, în cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară din municipiul Zalău. „Este necesar — se spune în cuvîntare — să se acționeze cu toată fermitatea pentru reducerea consumurilor, a cheltuielilor materiale, energetice, pentru creșterea rentabilității și eficienței economice, deoarece numai pe această cale vom asigura creșterea mai puternică a venitului

național. În acest fel vom dispune de mijloacele necesare atât pentru dezvoltarea generală a patriei, cât și pentru ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului, felul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilaterale dezvoltate pe care o edificăm cu succes în patria noastră!”

Asemenea tuturor întâlnirilor conducătorului partidului și statului cu fâuritorii bunurilor materiale din această parte a țării, din întreaga Românie, recenta vizită în județul Sălaj s-a desfășurat sub semnul manifestărilor entuziaste de dragoste, stimă și recunoștință ale celor ce trăiesc pe aceste meleaguri față de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Acestor sentimente li s-a dat glas și în cadrul mării adunări populare din municipiul Zalău. „În aceste momente înălțătoare — se spune în cuvîntul rostit cu acest prilej de primul secretar al Comitetului județean Sălaj al P.C.R. —, de vibrantă emoție patriotică, toți locuitorii județului Sălaj trăiesc nemărginită bucurie de a vă avea ca oaspeți dragi, de a exprima, din adîncul inimilor, cele mai alese sentimente de stimă, prețuire și admirație strălucitului conducător al partidului și statului nostru, neobositul militant revoluționar, personalitate proeminentă a lumii politice contemporane, genial gînditor și om politic, cel mai iubit fiu al poporului, citorul României socialiste moderne, marele erou al națiunii noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu profundă prețuire, grațitudine și stimă, exprimăm alesele noastre sentimente tovarășei Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de prestigiu internațional, care aduce o contribuție remarcabilă la elaborarea și înlăturarea politicii interne și externe a partidului și statului, la avîntul fără

precedent al învățămîntului, științei și culturii românești. În numele comunistilor, al tuturor oamenilor muncii din județul nostru, vă rog să-mi îngăduiți, mult stimată și iubită tovarășe Nicolae Ceaușescu, să dau expresie cu acest prilej de neuitat pentru toți locuitorii Sălajului, recunoștinței fierbinți, profunde și patriotice pentru faptul că în cei 65 de ani de istorică luptă și glorioasă activitate ale Partidului Comunist Român, dumneavoastră, ilustrați și neînfricat militant revoluționar, v-ați identificat plenar, cu devotament neîmbrîmînt, timp de peste cinci decenii, cu idealurile partidului, cu cele mai nobile aspirații de independență și suveranitate ale poporului român, dedicîndu-vă eroica viață revoluționară dezvoltării și înfloririi continue a patriei, afirmării ei tot mai demne în rîndul națiunilor lumii!”

Prezentînd, în cadrul recentei ședințe a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., unele constatări făcute cu prilejul vizitelor de lucru efectuate în județele Satu Mare, Maramureș și Sălaj, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că aceste vizite s-au desfășurat foarte bine, că ele s-au transformat în puternice manifestări ale atașamentului și încrederii oamenilor muncii în politica internă și externă a partidului, ale voinței muncitorilor, tîranilor, intelectualilor, ale întregului popor de a înlătură neabătut, în strînsă unitate în jurul partidului, hotărîrile stabilite de cel de-al XIII-lea Congres, Programul de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

ION D. GOIA ■

„Mai multă lumină,

mai multă libertate,

mai multă dreptate!”

Iată țelul suprem al tinereții unui neînfricat luptător, iată trăsăturile ce aureolează la nivelul prezentului socialist personalitatea unui mare Erou

În iureșul ei involburat, lupta clasei muncitoare din România a adoptat mijloace de realizare dintre cele mai diverse și forme de exprimare adecvate prin care Partidul Comunist, ca forță politică conducătoare, să poată inițiere procesul revoluționar pe calea cea mai fertilă, pe drumul pe care să-și poată găsi concretizarea necesară idealurilor de libertate socială, de independență și suveranitate națională. Aceasta explică, pe de o parte, forța de angajare a Partidului Comunist în slujirea cu credință a maselor, a poporului, pune de asemenea în evidență fermitatea cu care clasa muncitoare s-a angajat în confruntarea ei cu burghezia și aceasta în poiză măsurilor din ce în ce mai aspre la care au recurs cercurile guvernante pentru a stăvili valorile mereu crescînde ale maselor largi de oameni ai muncii conduse de comuniști. În tumultul luptei, „Partidul Comunist Român, așa cum aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea rostită la adunarea solemnă organizată cu prilejul aniversării celor 65 de ani de existență, a parcurs o cale importantă de formare și maturizare organizatorică și ideologică, de întărire a legăturilor cu masele largi populare... Partidul nostru a fost organizatorul și conducătorul luptei clasei muncitoare, a țărânilor, intelectualiților, a maselor largi populare împotriva exploatării și asupririi, pentru apărarea intereselor naționale ale întregului popor”. A fost o perspectivă istorică justă și de largă respirație teoretică și practică prin care comuniștii au supus analizei și necesitatea luptei împotriva fascismului, forța politică ultra-conservatoare ce apăruse și în România, ca de altfel și în alte țări, pe un fundal social-politic specific epocii interbelice și care punea în evidență existența unor pronunțate contradicții interne și a unor ascuțite confruntări de clasă. De aceea în clasa muncitoare și alte categorii de oameni ai muncii, conduse de P.C.R., fascismul a înfruntat un adversar de neînduplecat, pe pozițiile exprimate de

comuniști ajungînd să acționeze, tocmai ca urmare a fermității punctelor lor de vedere, și alte forțe social-politice animate de idei cu valoare progresistă și democratică.

Dar imaginea istorică a antifascismului exprimat de P.C.R. a eforturilor eroice pe care le depuneau comuniștii pentru a combate forțele politice de extremă dreaptă, pentru a se ajunge la eradicarea Gărzii de fier din viața social-politică a țării ca și a preocupărilor lor de a se da naștere unui front popular tot mai larg și mai ferm de combatere a fascismului, anumite cercuri ale burgheziei au văzut numai o simplă manevră politică, numai o tactică de moment care n-ar fi avut altă menire decît aceea de a camufla adevăratele scopuri ale politicii P.C.R. Ca atare, chiar pentru activitatea lor profund patriotică, pusă în slujba apărării structurilor democratice ale țării, ale unei democrații ciuntite, de clasă, dar care era mai favorabilă desfășurării luptei pentru afirmarea adevăratelor interese economice, sociale și de altă natură nutrite de clasa muncitoare, de masele largi populare decît în cazul unui regim politic totalitar, fascist și, implicit, de acțiune fermă pentru salvarea integrității teritoriale, a independenței și suveranității patriei, grav amenințate de politica revizionistă a grupului puterilor fasciste, comuniștii au fost aduși în fața instanțelor judecătorești. La Craiova, la București sau la Constanța, militanții ai P.C.R. și ai antifascismului românesc au fost nu o dată și nu puțini la număr judecați și condamnați.

Un asemenea proces, dintr-un lung șir de procese politice anti-comuniste, a fost pus pe rolul Tribunalului militar al Corpului V Armată din Brașov începînd cu data de 27 mai 1936. Un proces politic avînd ca obiect „crimele la adresa siguranței statului” care ar fi fost comise de un grup de tineri militanți comuniști și antifasciști arestați în ianuarie 1936 în comuna Ulmi și alte localități din județele Prahova și Dimbovița. Erau 21

la număr, printre ei tînărul comunist Nicolae Ceaușescu, militantul revoluționar căruia conducerea partidului îi incredințase, în toamna anului 1935, funcția de secretar al Regionalei Prahova a Uniunii Tineretului Comunist, pentru răspîndirea în rîndurile tinerei generații a liniei politice antifasciste, patriotice promovate de Partidul Comunist Român. Erau, fără îndoială, trăsături specifice revoluționarului încercat și pe care poetul Eugen Jebeleanu, într-un portret făcut pentru cunoscuta gazetă antifascistă „Cuvîntul liber”, le sintetiza astfel: „Ceaușescu e un copil. Dar un copil cu o inteligență și o maturitate surprinzătoare. E scund, slab, cu ochii

erau nu mai puține de 154, puse în general sub semnul unor formule, devenite cu adevărat „tradiționale” pentru arsenalul justiției burgheze și invocate sistematic în procesele anticomuniste care fuseseră inscenate în epocă celor mai buni fii ai națiunii: „atentat la siguranța statului” sau învinuirea de a fi participat la asociațiuni politice interzise de lege. Cele mai multe din aceste învinuiri îl priveau pe tînărul comunist Nicolae Ceaușescu, instanța militară făcînd repetate referiri la conținutul activității revoluționare deslășurate pînă atunci în mișcarea comunistă, pentru a se reține în finalul actului de acuzare că era un „Membru activ, agitator și bun propagandist comunist și antifascist, cunoscut de multă vreme ca atare de autoritățile siguranței și justiției”. Era, desigur, un limbaj specific slujitorilor organelor represive care vegheau la stabilitatea regimului dar care, istoricește, trebuie altfel înțeles, adică: o deosebită capacitate organizatorică și de inițiere politică ce caracteriza deja personalitatea tînărului comunist Nicolae Ceaușescu, combativitatea revoluționară și patriotism înflăcărat, la care se adăuga experiența dobîndită în lupta antifascistă — unde se afirmase ca unul dintre membrii activi ai Comitetului Național Antifascist — și care și-au găsit repede un cîmp larg de manifestare în neobosită activitate desfășurată pentru consolidarea organizației regionale Prahova a Uniunii Tineretului Comunist, pentru răspîndirea în rîndurile tinerei generații a liniei politice antifasciste, patriotice promovate de Partidul Comunist Român. Erau, fără îndoială, trăsături specifice revoluționarului încercat și pe care poetul Eugen Jebeleanu, într-un portret făcut pentru cunoscuta gazetă antifascistă „Cuvîntul liber”, le sintetiza astfel: „Ceaușescu e un copil. Dar un copil cu o inteligență și o maturitate surprinzătoare. E scund, slab, cu ochii

ridic, că prin atitudinea lor demnă și curajoasă au slujit, o dată mai mult, aspirațiile de libertate și democrație, de dreptate socială și independență națională nutrite de masele largi populare. În coloanele ziarului „Arena” din 28 iunie 1936, cu deplină temei se aprecia pentru conștiința opiniei publice democratice a țării că „Arestările antifasciste, care pătînesc în fel și chip, au dus o luptă de mare interes social, de mare interes național. Ei au vrut să asigure o viață mai bună muncitorilor și țărânilor români, mai puțină obidă, mai puțină asuprire; mai multă lumină, mai multă libertate, mai multă dreptate. Ei au luptat fără preț și fără frică împotriva agenților revizionismului și hitlerismului în România”.

Principala victimă a procesului de la Brașov a fost, fără îndoială, tînărul comunist Nicolae Ceaușescu, mai ales în condițiile în care s-a și impus atenției completului de judecată printr-o atitudine demnă și curajoasă atît în timpul preliminarilor procesului cit și în primele zile ale desfășurării sale. Pentru atitudinea-i dirză și neînfricată, pentru maniera deosebită în care s-a apărat dar a și acuzat, a înfierat virulent regimul pe care îl apăra instanța, un regim ostil intereselor maselor largi de oameni ai muncii și păgubitor, în ultimă instanță, pentru interesele naționale fiindcă lovea pe nedrept în comuniști, ca cei mai neînfricați filii ai națiunii, a fost pedepsit, i-a fost administrată o sentință care n-a putut să nu fie o sentință de clasă. O sentință dură dar care nu l-a putut abate pe tînărul și neînfricatul militant comunist și antifascist care era Nicolae Ceaușescu de pe drumul luptei revoluționare, el dovedind prin fapte că era mai tare decît opresorii. Prin atitudinea sa argumentată de fapt țaria de granit a partidului din care făcea parte.

Procesul însuși avea să se înscrie în istoria partidului, a mișcării muncitorești și antifasciste din România, în istoria contemporană a poporului român ca un moment de o deosebită importanță, avînd multiple și valoroase semnificații. Prin ecoul său, el a determinat o sensibilă amplificare a stării de spirit revoluționare, antifasciste a maselor muncitoare, o creștere a gradului de mobilizare a poporului român în jurul politicii profund naționale promovate cu consecvență de partidul comunist, de combatere a primejdiei fasciste și a pericolului de război, pentru apărarea independenței și suveranității naționale, a integrității teritoriale a României.

Și în timpul procesului de la Brașov, în condițiile grele ale înfruntării cu organele represive ale regimului burghez, ca în multe alte împrejurări, unele mult mai grele, au ieșit în evidență trăsăturile moral-politice caracteristice comunistului de omenie: principalitate comunistă, patriotism înflăcărat, devotament și abnegație în slujirea intereselor vitale ale clasei muncitoare, ale poporului și ale țării, dirzenie și neînfricare în lupta revoluționară, trăsături ce aureolează la nivelul prezentului socialist personalitatea celui care astăzi se află în fruntea partidului și statului și care, prin contribuția sa esențială la elaborarea și aplicarea politicii partidului, prin tot ceea ce a făcut și face pentru înălțarea României socialiste, pentru demnitatea și fericirea poporului, și-a cîștigat dragostea și încrederea nemărginită a întregii națiuni.

MARIN BADEA ■

Romantism

Privesc pe stradă la absolenții de anul acesta ai liceelor. Sint frumoși, plini de viață, gălăgioși, senini. Așa este la 18 ani, cînd toate porțile vieții îți sint deschise. ...Și el avea 18 ani, iar după cum scria ziarul „Arena” din 11 iunie 1936: „acest tîner în trat în viață la o vîrstă fragedă începe să știe că trebuie să vrea. Și își revendică mereu ale lui vreri”. (Vrerile lui și ale celor mulți, oropșiți !)

Mă uit la acești tineri de 18 ani, cu drept de vot, cu dreptul și obligația de a cuteza la cele mai îndrăznețe visuri ale căror unic preț e munca. Fi sint primăvară în primăvara patriei.

...El împlinise 18 ani în inchi-

soare și în loc de „La mulți ani” a avut parte de interogațoriu. Cu toate acestea, neclintit și dirz, fără șovăială, n-a dat înapoi nici o clipă, vîsînd la ceea ce urma să vină, la ceea ce trebuia să vină.

Sint, iată, acum 50 de ani, 50 de primăveri și eu mă întreb cum arăta atunci Brașovul văzut prin geamurile sălii de judecată ale Consiliului militar al Corpului V Armată. Privirile lui pătrundeau mult mai departe, înspre vremea de mîine pe care cu mîndrie o numim AZI. Iată în cea mai tulburătoare expresie și în cea mai succintă definiție romantismul revoluționar.

DAN DĂNUȚ DORU ■

în rîndurile tinerilor din această cunoscută zonă proletară a țăriii cuvîntul luminos al partidului comunist, să explice o largă politică socială și națională a comuniștilor de apărare a intereselor economice și politice ale clasei muncitoare, ale tuturor oamenilor muncii, dar și de înfruntare energetică a fascismului intern și extern, de mobilizare a tuturor forțelor iubitoare de glia strămoșească pentru apărarea integrității patriei, a independenței și suveranității naționale.

Capetele de acuzare împotriva celor arestați erau numeroase,

mici și vioi, două boabe de piper. Vorbește limpede, puțin prea repede, parcă vroind să spună deodată tot ce știe. Are 19 ani (în realitate 18 ani și 5 luni — n.n.) dar a văzut și a pățit ca pentru 90”.

Dezbaterile procesului de la Brașov s-au desfășurat sub privirile atente ale opiniei publice care era informată zilnic de ceea ce se petrecea în sala completului de judecată și care a putut reține, mai ales prin intermediul presei democratice și antifasciste că, de fapt, inculpații erau acuzați fără temeiuri reale din punct de vedere ju-

Există profesii în care nu e de-ajuns să-ți placă, în general, copiii. Trebuie să-i iubești!

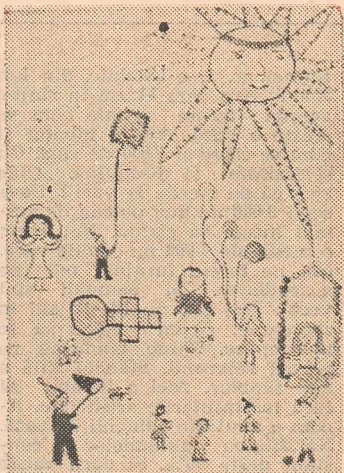
COPIL MULȚI ȘI FRUMOȘI
să-și ferească părinții, să se bucure țara!

„Materna” nu-i doar o firmă comercială

„In cele 35 de unități ale noastre, plasate în absolut toate cartierle Bucureștiului — imi spune Adriana Lesnic, directoare adjunctă la ICL Materna — ne-am străduit să aducem tot ceea ce le trebuie copiilor. În plus am dorit ca micii cumpărători să găsească la noi nu numai lucruri — să le numim așa — necesare, ci și frumoase, deosebite, care să-i atragă. Mi-a făcut întotdeauna plăcere să văd un copil încercând să-și convingă mama să-i cumpere o anume pereche de pantofi, sau o anume rochiță și nu alta. În materie de îmbrăcăminte, fetițele sînt mai pretențioase. Dar munca noastră nu-i deloc ușoară. Pentru că un copil de vîrstă mică își manifestă, adesea, dorința de a avea un lucru printr-o simplă exclamație. Sau printr-un gest. (Începe să ridă). Vin acum de la Dorobanți, unde am văzut o scenă de tot hazul. Un bunic venise cu nepotul să-i cumpere o minge. Puștiul a zărit însă o mașinuță. Ținînd-o strîns în mînă, nu s-a lăsat convins cu nici un chip să renunțe la ea, cu toate argumentele aduse de bunic. În cele din urmă „conflictul” s-a aplanat. Bunicul a cumpărat mașinuța. A fost, cum zicem noi, un test de situație. Și pentru că a venit vorba, aș vrea să vă spun că testele, unele pe bază de chestionare, reprezintă o metodă curentă în activitatea noastră. Avînd relații directe cu producătorii, le transmitem care sînt culorile, modelele, aplicațiile, accesoriile cele mai căutate. Acum, de pildă, se caută mult rozul. Nu, moda la copil nu este un lux. Dacă ne-am mîrgini să miniaturizăm îmbrăcămintea adultului, am greși. Ceea ce îmbracă un copil trebuie să aparțină exclusiv copilăriei. Prin croială, prin asocieri de culori proaspete, vii, prin accesorii delicate, prin aplicații de desene expresive și amuzante. Dorim din toată inima ca „Materna” să depășească funcția ei comercială. Să aibă un cuvînt din ce în ce mai greu și în formarea bunului gust.”

Surisul — criteriu de știință și inimă

Ne-am dus la dr. Ecaterina Lazăr cu intenția de a discuta despre implicațiile profesiei sale de medic pediatru. Dar explicațiile interlocutoarei noastre s-au transformat repede într-o emoționantă confesiune pe care n-am întrerupt-o, mînjumindu-ne s-o notăm. La sîrșit — dar a terminat, intr-adevăr, de spus ce avea de spus acest medic îndrăgostit de copii? (dr. Ecaterina Lazăr a fost solicitată, însă, de obligațiile sale profesionale) — ne-am dat seama că nici nu era nevoie de întrebări. Răspunsurile existau în monologul medicului și, în primul rînd, unul: Cine are o meserie în legătură cu copiii nu-și poate exercita bine profesia decât dacă îi iubeste. „La facultate, acum peste 30 de ani, am fost împărțit pe specialități în mod mecanic. Fiecare al 10-lea a trebuit să intre în pediatrie. Cu timpul, unii au devenit pediatri convinși. Alții au rămas doar conștiențioși. În ce mă privește, nu m-aș mai putea concepe altceva decît pediatru. Să-ți dai seama ce poți face pentru un copil înseamnă și

altceva decît a-l vindeca de o boală. E dramatic să vezi revenind în spital un copil suferind de o boală cronică și care are nevoie de un tratament periodic. Și de fiecare dată cînd el revine, trist, în spital, vezi cum dintr-un copil se transformă prea devreme într-un adolescent amputat sufletește. Atunci intervine pediatrul adevărat, care se întreabă: ce trebuie să fac pentru a-l ajuta să redevină copil?”

În general, ești tentat să crezi că pediatria e un tot. Lucrezi cu copil. Atît. În fapt, fiecare copil, de la naștere pînă la maturitate, poartă amprenta personalității sale. Aș zice chiar mai mult. Nici un nou născut nu seamănă cu altul. Unul e mai jucăuș, altul mai melancolic, altul un introvertit, altul zîmbeste mult. Cînd am în față un copil de numai o zi sau două, îl priveșc atent și încerc să pătrund în lumea lui. Acesta este secretul pediatriei. Am 30 de ani de meserie și niciodată nu mi-a plîns un copil. De la noul născut, la copilul răzgîiat de bunici și terminînd cu adolescentul nonconformist. Trebuie să nu lași mama să dezbrace copilul la consultație. Ea, de emoție, își pierde instinctul și bruschează copilul. Eu, medicul pediatru, trebuie să-l dau jos cămășuța, pantalonășii, vorbindu-i, continuu, pentru a-l obișnui cu mine, cu chipul meu, cu vocea mea. Atunci se creează o legătură afectivă între mine și copil și el nu mai plînge.

Pediatria este o meserie în care-ți trebuie suflul. Mă îndurereză colegii care pe parcursul carierei și-l pierd. Bineînțeles, nu e ușor să convingi un copil răzgîiat de bunici să deschidă gura, ca să-i poți vedea amigdalele, fără să se zbată, să dea din picioare, dar cîte satisfacții îți dă această meserie în care totul e de o mare fragilitate! În genere, relatările părinților nu corespund realității. Ei indulcesc sau exagerează, nu conștient, ci din dorința de a fi cit mai convingători. Trebuie tu, medicul, să discerzi adevărul, pentru că bolnavul nu-ți poate spune nimic. De aceea, pediatria nu înseamnă nufnăi tehnică. Ea cere și mult suflet. Fără asta nu faci nimic.

Cînd am fost directoare de creșe am schimbat uniforma asistentelor. Nu le-am mai îmbrăcat în alb. N-am renunțat la uniformă, dar le-am făcut unele, cu modele diferite, colorate, ca niște rochiții. Copilul nu trebuie să facă o legătură între cea care-l îngrijește zi de zi și soara de la policlinică sau spital care i-a făcut o injecție. Nu trebuie să asocieze imaginea celui care îl îngrijește, cu boala.

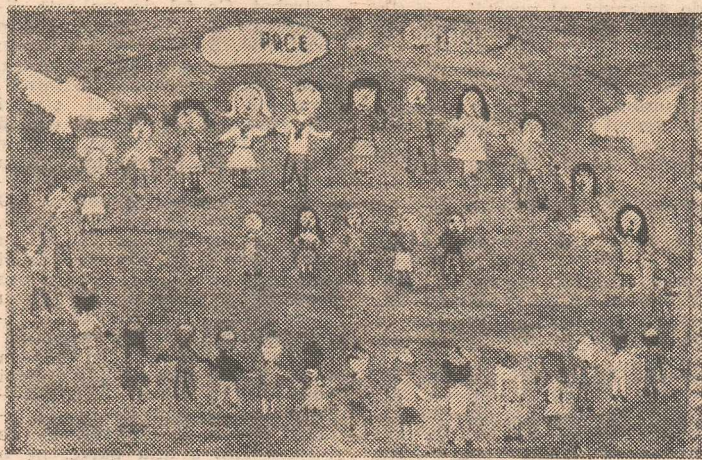
Cu familia îți trebuie multă fermitate. Mi s-a întîmplat, în

gardă fiind, ca mamele venite cu copiii să nu fie de acord să iau temperatura copilului; „n-are febră”, ziceau ele. Sau să nu vrea să-i administrez penicilina V, ci ampicilina. Sînt părinți care se duc la medic și-i sugerează ei medicația și tratamentul. În schimb, înțelepciunea unui copil în suferință e mai mare uneori decît cea a unui adult. Te copleşte cu maturitatea lui. Și este îngrozitor cînd nu reușești să-l readuci la copilărie.

Pediatrii sînt priviți uneori ca aparținînd micromedicinei. Nu este așa. Cu cit copilul este mai mic, cu atît problemele sînt mai mari. Un adult, cînd are pneumonie, îți spune că tușește, expectorează, are febră, dureri toracice. La copil există cu totul alte simptome în aceeași boală. El are dureri abdominale, vărsături, febră. Simptome care pot fi și ale unei enterocolite sau ale unei apendicite. Iată de ce este obligatoriu, și asta am învățat de la profesorii mei, să faci un consult complet. Apoi să tragi o concluzie.

Pediatriul este ceea ce este medicul internist pentru adult. Primul meu pacient — eram în anul cinci de facultate — a fost fetița unei vecine. Fetița se îmbolnăvisc și mama m-a chemat pe mine. Făcîndu-i un consult atent, așa cum învățasem la facultate, neoprinde-mă doar la amigdalita care era evidentă, am descoperit că mersul legănat al fetiței, care-i adusesc la grădiniță porecla de „răușcă”, se datora unei luxații congenitale de sold. Fetița suferea și de o tuberculoză a coloanei vertebrale, în regiunea lombară. I-am pus diagnosticul și am dus-o la spitalul „Grigore Alexandrescu” unde a început un lung tratament. Fetița de atunci are acum, la rîndul ei, o fetiță de 14 ani, care-mi este pacientă. Nu mai prezintă nici un semn al vechilor afecțiuni. Poartă tocuri înalte, e o femeie normală și distinsă.

Eu le dau copiilor, cînd merg prima dată să-i văd, un caiet. Acolo scriu tot ce observ, cum evoluează în greutate, în înălțime, schitez diverse tehnici de înfășare, de alimentație. Notez cînd a suris copilul prima oară (dacă un copil nu-mi suride pînă la două luni, încep să mă îngrijorez). Copiii cresc. La 18 ani, vin la mine tot cu acel caiet. Apoi devin studenți, sînt oameni în toată firea. Eu îi trimit, cum e normal, la medicul de adult.

Și colegii mei mi-au spus, zîmbind, că le-au venit foștii mei pacienți tot cu caietul.

Imediat după facultate am mers împreună cu soțul meu, care este și el medic, la Cîmpuri, în Vrancea. Noi doi eram singurii medici pe toată valea de la Soveja la Panciu. Nu aveam curent electric, nu existau drumuri. Îmi amintesc de o iarnă grea: cînd la casa de naștere a venit o femeie care avea o sarcină transversă. Nu puteam s-o transport la Panciu. Era riscant. Eu am răsucit copilul în poziția normală pentru naștere. Așa s-a născut un băiețel. Acum, băiețelul e bărbat în toată firea și are la rîndul lui trei copii pe care îi aduce la mine, la consultație. A fost foarte frumoasă perioada de la Cîmpuri. Eram ca niște pui abia plecați din cuib. Dar care, aveam aripile tari. Cel puțin așa simțeam noi.

Un actor pentru toate poveștile

Mihu e bînc clădit. Are brațe puternice, chipul plăcut, încadrat de păr castaniu, tuns scurt. Să tot aibă vreo 20-30 de ani, nu mai mult. Și încă o caracteristică, foarte importantă chiar: Mihu adoră travestiurile. Uneori e îmbrăcat în straie albe, avînd pe umeri o mantie și e incins cu un paloș (vrea să se asemene cu Harap Alb atunci). Alteori, are cămașă țărănească (și-a schimbat și părul, poartă acum plete negre) și buzdugan. (La cine s-a gîndit, la Greuceanu?) Nu o dată, datorită bărbii și mustațiilor mari, poate fi luat drept haiduc, sau răzcoș de-al lui Ștefan cel Mare. Sau poate fi la fel de bine un sportiv: aruncător de disc, schior sau handbalist.

E momentul să precizăm că Mihu e una dintre ultimele păpuși realizate de creatorii de jucării al Centrului de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru articole casnice și jucării din București. El, adică ea (păpușa) are articulații mobile, încît poate reproduce foarte natural orice mișcare sau poziție a corpului omenesc, și este însoțită de mai multe seturi (accesorii), în care copilul găsește tot ce trebuie pentru a-și alcătui personajul dorit: peruci cu păr blond sau ca pana corbului, căciuli, coifuri, mustați, bărbi, scut, buzdugan, paloș, arc, minge, schiori sau disc, hainele adecvate fiecărui rol și, cum roluri vin dinșpre basm și legendă, nu lipsește nici calul cu harnasament bogat. Deci, păpușa aceasta poate deveni actorul principal al multor scenarii imaginate de copil (iată un element care-i preocupă în mod deosebit acum pe creatorii de jucării, dezvoltarea fanteziei copiilor).

Mihu nu este singura păpușă născută în ultima vreme pe planșetele creatorilor de jucării — ne spune designerul Gabriela Văcăreanu. La întreprinderea „Viitoșul” din Oradea a început să se realizeze o serie de păpuși „de acțiune”, de mici dimensiuni. Figurine fără detalii fizionomice accentuate, care pot fi integrate în jocuri cu tematici diferite. În funcție de accesoriile care le însoțesc, roți, platforme, cărămizi miniaturale, copaci, bănci, paturi ș.a., copilul poate reproduce, în spațiul lui de joacă, un

timitatea discuției dintre educatoare și copii și m-am așezat, discret, într-un colț al încăperii. Cîteva clipe toți (cei mai mulți au cinci ani) m-au privit curioși („Cine-o fi!”). După aceea nu mi-au mai dat nici o atenție. De afară, prin ferestrele mari, se revărsa lumina peste mesele și scăunelele liliplutane. „V-am întrebat, așadar, dacă știți ce e pacea”, aud glasul educatoarei Maria Papadopol. (Oare noțiunea nu e prea abstractă pentru această vîrstă?) — Eu am văzut pacea, sare de pe scăunelul său un băiat rotofei, cu o julitură pe nas, înălțut pentru vîrsta lui, cu părul saten tuns scurt. Are un aer sportiv. Trebuie să fie primul la jocuri. — Ai văzut-o? Și cum arată? — întrebă zîmbind educatoarea. Puștiul se gîndește concentrat, trăgîndu-și

tot timpul cămășuța la spate. De-alături se aude glasul subțirel al unei fetițe cu obrazul delicat și codițe blonde: — E ca o zînă care trăiește într-o grădina cu mii de flori. „Sportivul” se îndrește: — Nu. E un porumbel alb. Am văzut-o eu! Cîteva mîini se ridică. E rîndul educatoarei să ezite. Și se adresează tocmal unei fetițe care nu ridicase mîna: — Spune tu, Anca. (Maria Papadopol imi spusese să trebuie să-i ajuți pe copii să-și înfrîngă timiditatea, pentru a-și dezvolta personalitatea). — Pacea e ca un cer senin. Educatoarea îi zîmbeste cu toată fața: — Bravo Anca, ai răspuns foarte frumos. Încurajarea declanșează o mare agitație. Aproape toate mîinile se ridică. Toți vor să răspundă. Pentru a fi luați mai repede în seamă unii se ridică de pe scăunele. — Pacea înseamnă bucurii, păpuși care zîmbesc, flori. — Înseamnă liniște, completează o fetiță cu ochelari. — E bine cînd e liniște și pace. La mine aceea e liniște. Și e bine. Părinții se împacă bine cu copiii și copiii se împacă bine cu părinții. Băiețelul cu părul cirilontat a spus totul dintr-o suflare, ca nu cumva să i-o ia altul înainte. Educatoarea nu mai prididește cu laudele. Dar a privit prea mult spre partea dreaptă a sălii. Ceilalți se sînt neglijați. Lîngă mine un puști blond, teribil de ciuflit, se chinuie de minute bune să-i atragă atenția. Face brusc cîțiva pași mai în față. — Pacea e atunci cînd putem să ne jucăm — spune el hotărît și se așează mîndru pe scăunel. La colțul mesei unde stau și notez au apărut doi ochi albaștri care mă „spionează”. Educatoarea observă și zice: — Dragos, tu nu ne spui nimic? — Cînd e pace părinții noștri muncesc. (Nu-l luase prin surprindere. Avea răspunsul pregătit) — Cînd e pace e curat și liniște, se grăbește să adauge o fetiță. (Observ că în răspunsurile copiilor revine stăruitor cuvîntul „liniște”. Simplă întîmplare? Nu, desigur.) — Mie nu-mi place războiul că murim și răminem fără părinți, spune cu neașteptată seriozitate un băiețel cu ochi foarte negri.

Lumina continuă să se reverse caldă de-afară, ochii copiilor sînt curați ca această zi de primăvară și, brusc, mi se pare simbolic că acești copii din România vorbesc azi, cu educatoarea lor, despre pace.

ALEX. ȘERBAN

„Eu am văzut pacea”

„Clasa” unca din grupele mari de la grădinița ICTB-ului. N-am vrut să tulbur în-

Țărănimea noastră eroică

Campionii marilor producții agricole se destăinuie

Continuăm ciclul de reportaje și anchete privind experiența înaintată în diferite sectoare ale activității din agricultură, prezentind astăzi din tezaurul de gândire și faptă al altor unițiți

frunțase

Intr-o țară angajată ferm pe coordonatele industrializării înalte, ale tehnologiilor de vîr, automatizării și robotizării, ale obținerii unor produse de competitivitate mondială, se acordă aceeași importanță agriculturii și aceeași dreptă cinstire truditorelor pămîntului, țărănimii noastre eroice care, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, „a asigurat permanența neclintită a poporului nostru pe aceste meleaguri, păstrînd totodată comoara limbii și culturii naționale și înaltele virtuți ale spiritului popular”. Amplele măsuri stabilite după Congresul al IX-lea al partidului pentru revigorarea satului românesc, a structurilor sale sociale și a tradițiilor sale culturale valoroase, pentru consolidarea agriculturii ca a doua ramură de bază a economiei naționale demonstrează deplina compatibilitate între noua agricultură socialistă modernă, de tip intensiv, introducerea în comunitatea rurală și în viața țărănimii a elementelor civilizației contemporane și păstrarea celor mai valoroase tradiții și particularități socio-culturale ale comunităților rurale. Pe de altă parte, avîntul luat de agricultura noastră socialistă, aportul său substanțial la creșterea puterii economice a țării în ultimele două decenii, în condițiile dezvoltării accelerate a tuturor ramurilor industriei, confirmă strălucit forța de înrînire și justetea ideii de multilateralitate — definitorie pentru concepția secretarului general al partidului cu privire la strategia devenirii socialiste și comuniste a patriei noastre.

Locul important pe care agricultura îl deține în economia națională se exprimă, în plan politic, prin organizarea marilor congrese ale agriculturii și țărănimii, instituții care, deținînd un loc de frunte în sistemul original al noilor organisme și forumuri democratice ale țării, dezbate cum o face și Congresul început ieri, căile de realizare a noii revoluții agrare. Premise pentru îndeplinirea acestui obiectiv sînt: În primul rînd, sortă productivă a agriculturii noastre, moderne și intensive, ilustrată convingător de faptul că în 1985 s-a realizat o producție de cereale (23 milioane tone) de peste patru ori mai mare decît în 1950 (5,1 milioane tone), cu o populație ocupată în agricultură mai puțin de jumătate din ponderea avută în anul de referință. În al doilea rînd, există argumentul noii fizionomii profesionale și spirituale a țărănimii noastre: peste 18 la sută din populația ocupată în agricultură mai puțin de jumătate din ponderea avută în anul de referință. În al doilea rînd, există argumentul noii fizionomii profesionale și spirituale a țărănimii noastre: peste 18 la sută din populația ocupată în agricultură mai puțin de jumătate din ponderea avută în anul de referință. În al doilea rînd, există argumentul noii fizionomii profesionale și spirituale a țărănimii noastre: peste 18 la sută din populația ocupată în agricultură mai puțin de jumătate din ponderea avută în anul de referință.

Congresul țărănimii este o cinstire a agriculturii și o sărbătoare a satului. Experiența politicii agrare și rurale românești, aprofundată și înnoită sub impulsul gîndirii creatoare a secretarului general al partidului nostru, pune în lumină adevărul că revalorizarea socio-economică și culturală a satului, asigurarea unei integrări armonioase a tradiției și a modernizării în munca și viața țărănimii constituie un factor major pentru dezvoltarea mai puternică a agriculturii. Agricultura și satul, dialectic condiționate, se înalță astfel la o unitate superioară avînd ca rezultat — prin aplicarea în producție, în organizarea muncii și în formarea țărănimii a noilor realizări științifico-tehnice — înfăptuirea consecventă a noii revoluții agrare, înflorirea continuă a satului românesc — componentă indispensabilă a fâuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate, a noii civilizații a poporului român.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Toată lumea știe de Balaciu. Drumul spre mare taie satul în două. Nu se opreste nimeni. Pentru cei mai multi, nu e decît un sat prin care trec. Alții tot. Eventual se opresc la Hanul Malu. Dar nici acolo. Dar țin minte numele. Sună frumos. După o vreme îl uită. Își aduc aminte anul viitor, cînd trec iar. Și oamenii din Balaciu îi văd pe turiști cum trec spre falezele luminoase ale mării. Uneori se opresc din lucru, se sprijină în sapă și duc mina la ochi. Circulă un întreg folclor cu turiștii care trec prin Balaciu. Iar aceștia nu știu mare lucru despre oamenii pe care îi zăresc pe marginea soselei, pe cîmp, în căruțe sau în camioanele încărcate cu baloti de fin, paie, cu griu. Cînd trec remorcile încărcate cu recolte, cei mai mulți strîmbă din nas. Depășesc cu greu și pierd vremea. Unii chiar știu Balaciu după asta. În zilele de vîrf ale campaniei pierd o jumătate de oră pentru traversarea unei comune nu prea mari din Bărăgan. Mereu trebuie să aștepte în spatele unor căruțe încărcate, al unor tractoare care trag patru-cinci remorci, adevărate convoaie vegetale, cu cite un tîran cocotat pe vîrfurile stivelor de baloti. Și acesta e un prim semn. Balaciu nu e o comună de grămadă. Chiar dacă n-a fost decît mosia unui boier. Petre Balaciu, chiar dacă a avut un fel de aeroport pentru escadarele amoroase ale lui Bizu Cantuzino. Balaciu de azi este „mosia” unui I.A.S. care bate la portile celebrității. Ciudat este că la Balaciu soarele arde mai tare. Frige pînă cînd aerul începe să tremure. Pămîntul geme de sete. Plouă la Girbovi, la Muntenii Buzău, plouă la Urziceni, la Slobozia. La Balaciu țărîna ia foc și soarele nu se ascunde decît arareori. Tot pămîntul e neirigat. Aici abia găsești o găleată cu apă ca să-ți irigi gîtlejul insetat. Și cu toate acestea, de 10 ani, I.A.S.-ul de la Balaciu sare de 10.000 de kilograme de porumb boabe la hectar. Cei mai multi pierd cu porumbul. Ei, fără apă într-un fel de triunghi al secetei, cîștigă mereu. „Și dacă nu plouă, tot mălaiul e nădejdea noastră”, zice un tîran. Porumbul le-a adus bani, porumbul le-a adus cupe, porumbul le-a adus diplome. Porumbul i-a făcut oameni. „Noi îl lucrăm în acord global. Vin oameni dinspre Buzău, din toate părțile să le dăm parcele. Vin primăvara, își fac colibe la cîmp, unii locuiesc la ferme. Stau 3-4 zile, pînă termină sapa și se întorc la ale lor. Mai vin o dată, parcă ar migra spre noi, mai trimit un om să vadă cum stau lanurile, mai vin prin iulie și, pe urmă, buluc, se întorc cu toții la cules. Fir cu fir, îl iau la mînă și-l adună. Rar, cînd pierd cite un stulete. Cîntăresc, iau banii și sacii cu porumb și pleacă acasă. Nu-i mai vedem pînă primăvara”, zicea Toma Nitu, contabilul șef al I.A.S.-ului. Ar fi putut spune că s-a săturat de atîta porumb și de Balaciu. Are aproape 20 de ani de cînd tît aici și tot asta face. Și el, și directorul. Contabilul șef a venit în 1955. Directorul, Vadim Rusu, a ajuns la Balaciu prin 1964. Și ei și I.A.S.-ul erau un fel de nimeni. Atîta doar că erau tineri. Se mai păstra conacul boierului. Paguba fiecărui an se învîrtea mereu în jurul a douăzeci de milioane. Și de atunci, două lucruri au încercat ei. Să nu se facă de rușine și să-i dea pămîntului ce-i trebuie. Și au reușit. Asa rezultă din socoteala recoltelor. Fiecare an de acum, în ciuda vremii, le aduce un beneficiu care se învîrte tot în jurul a douăzeci de milioane. Dar nu numai milioanele sînt argumentul reușitei. I.A.S.-ul are 300 de angajați permanenți. Cînd se pensionează un om, locul lui e vinat mai ceva decît o dropic. Dintre cei cu care a început a-

cest I.A.S. n-au plecat decît vreo cîțiva. „Au trecut 20 de ani și n-am desfăcut contractul de muncă decît unui singur om. Ceilalți, puțini, au plecat singuri. E o întregă generație care e pe aceleași locuri de 20 de ani. Din păcate, multi au cam îmbătrînit. Uneori mă gîndesc la ziua de mîine”. (ing. Vadim Rusu) I.A.S. Balaciu nu are prea mult pămînt. Doar 5000 de hectare întinse sub arșita verii și sub crivățul Bărăganului. E împărțit în 6 ferme, trei vegetale și 3 animale, adică una de oi, una de vaci și una de creștere și îngrășarea mieilor. Se întinde pe teritoriul a două comune și are oameni care fac naveta spre pămîntul acesta secetos chiar de mai departe, unii chiar din București. Și cîștigă cu porumbul. Dar cîștigă și cu vacile, și cu griul, și cu mieii, și cu oile. Cu orice ar cîștiga. Seamănă cu tipul acela de om care, indiferent ce face, iese deasupra și cîștigă, fără să facă nici o smecherie. Printr-o ciudățenie, el are o stofă de învingător. Și dacă s-ar ocupa de fluturi, tot ar iesi deasupra. Întîi am crezut că la baza acestor isprăvi stă un spirit militaros. De aceea am și

fermei nr. 1, e localnic, din Ion Roată. Are deja 14 ani în slujba acestei ferme și știe cum se crește o vacă. Aici a învățat și cum se creșcă și 1600 de vaci. Cu seriozitate și disciplină. „Cine zice că se pierde la vaci? Dacă scoti 3000 de litri pe cap de animal începi să cîștigi. Noi avem o medie de 4000 pe cap de vacă. Noi ne facem furajele, noi ne gospodărim. Și oamenii sînt vechi. Mai toți au 10-12 ani în zootehnie. Acum încep să se pensionezeze. Mîine, poimîine, ne pleacă veteranii. Stanciu Niță a fost tîmplar. Aici a învățat să facă însămintările artificiale. Acum e unul din oamenii de bază. Natalitatea animalelor e constant peste 90%. Și dacă vacile fată, avem lapte. Dacă avem lapte, și le furajăm cum trebuie, avem bani. Socoteala e simplă”. Aceeași socoteală cu a medicului veterinar își fac și ceilalți îngrijitori. Reta Popa, Popa Neagu, Ion Dragu, Nicolae Grigore. Și-o fac și se apucă de treabă. Socoteala fără muncă nu duce la nimic, tot la zero rămîne. Dumitru Antonescu nu este băstinas. A venit din Prahova. L-a adus un frate. Voia să-i lase vacile pînă cînd se întoarce de

Are destule dureri. Îi chinuie spatele. Merge puțin aplecat de parcă ar duce în spinare o sută de ani de muncă. „Ei, nu sînt decît zilele și săptămînile trăite în sa pe vînt și pe ploaie, între fermele care se aflau la zeci de kilometri una de alta”. Asa-i viața, de la o vreme începi să decontezi și munca fără măsură, și nopțile nedormite, și zilele nesfîrșite. „Într-o zi, cînd m-am întors din concediu, am găsit pe masă decizia de numire la Balaciu. Dacă nu o găseam, și azi eram tot la Borănești. Nu fac caz de multe principii. Dar de unul mă țin. Nu e bine să schimbi prea multe locuri. Dacă poți, stai acolo. Asta e și cheia agriculturii, învățătura țărănului: să stai acolo, în același loc. Să înveți pămîntul să te cunoască oamenii, animalele, să înveți vremea. Și am încercat să-i țin pe toți lângă mine. Eu nu știu să vorbesc. Dar cînd trebuie, o fac despre oamenii noștri. Sînt adevărați meseriași. Aici vremea nu prea umbli de partea noastră. Dar toată smecheria e să lucrezi pămîntul ca la carte. Și atunci n-ai cum să pierzi. Ar fi nedrept și tot pămîntul nu te lasă”. Cînd vine în București, atît de rar, de tîrziu și de obosit, inginerul Vadim Rusu, directorul I.A.S.-ului din Balaciu, mai are de răspuns la cîteva întrebări. Bătrînelul său tată, fost tehnician agronom, acum mare cultivator de curte și grădină, începe să-l iscodească: mă, copile, cum e la tine? a mai stropit puțin? cum îți merge mălaiul? Și inginerul trebuie să-i răspundă în amănunt. În București mai e un partizan infocat al culturilor de la Balaciu. Și din cînd în cînd, bătrînelul agronom îi zice, mă copile, să ai grija de oameni, și copilul are și el în jur de 50 de ani, și-i zice, „am, tată, am grija de ei. Eu vorbesc cu ultimul lucrător venit în I.A.S. așa cum mi-aș dori să vorbească oricine cu mine. Nu-i cert, nu le tai din leafă, nu iau măsuri disciplinare. Munca pe amenințări e făcută fără tragere de inimă și nu sporește nimic. Îi mai muștru pe unii. Dar nu prea e nevoie. Toti știu ce au de făcut și fac pentru că le place și cîștigă. Unii au zis că nu-i bine așa. Dar dacă merge, de ce nu-i bine? Dacă s-a rezultat, eu zic că metoda mea e bună. Dumeața ce zici?” E bună, băiete, e bună, dă-i înainte. De unde atîta răbdare, întreb eu. „De la mine și de la nervii mei! Acum, cînd ai atîtea sarcini, să stai și să-l ascuți pe fiecare, să-l înțelegi înseamnă putere și timp. Dar dacă nu ai grija de oameni, degeaba ai grija de porumb. Și apoi, eu nu vreau să le fac pe toate. Îi las pe șefii de ferme, pe șefii de echipe și pe toți să-și facă datoria. Și nu fac sedințe. De ce să fac acte de eroism în fiecare dimineată și în fiecare seară? În jumătatea aia de oră mai bine să se ducă să se odihnească. A întîrziat unul. Foarte bine, îi dau bună ziua și să-și vadă de treabă. O să se descurce el cu seful de fermă. Să-și facă datoria, de aceea conduce o fermă. Poate că e prima dată și seful de fermă îl iartă. El își conduce munca”.

La etajul 9 al unui bloc din București, am stat o duminică în compania unui om deosebit. Directorul Vadim Rusu fugise de la tratament. Se oprise pentru cîteva minute pe la I.A.S. și venise în București să vadă un meci al Rapidului. Pînă atunci am vorbit despre ciobanii din Balaciu, plecați în excursii în străinătate, despre ierni grele, despre oameni, despre amărăciuni, despre durerile lui la coloană (se plătesc și victoriile, și bucuriile, nu numai înfrîngerile), despre porumb și despre mieii. Tot acest Balaciu este în cele din urmă o poveste frumoasă.

CORNEL NISTORESCU ■

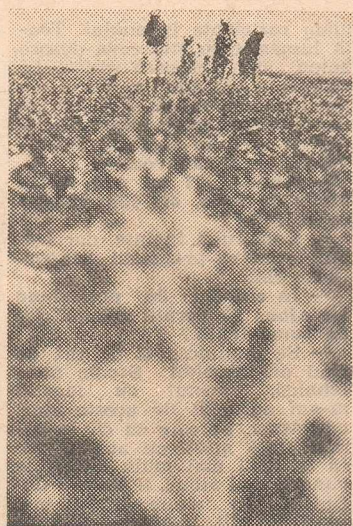
I.A.S. Balaciu:

Socoteala fără muncă tot la zero rămîne

întrebat. Ce fel de om este directorul? E băiat bun, zice un tractorist. Nu ti-ar tăia o zi din leafă nici să-l picuri cu ceară. Mai bine și-ar tăia el o mină”. Era liniste sub bătrîni stejari din curtea I.A.S.-ului. O echipă de constructori lucrau la niste fundații. Nici unul nu făcea plajă, nu juca fotbal. Unde-i directorul? La băi, e bolnav. O are cu spatele și se tratează, mi-a spus un zidar. Nu jucau soarecii pe masă, ca-n proverbul atît de cunoscut. Am pornit spre cîmp. Țărani veniți din Buzău și de prin alte părți erau la săpăturile porumbului. Un rînd lung de oameni cu sape se prelungea pînă departe spre rîndul de plopi care insotea zarea. Asta-i Bărăganul, fascinant, luminos, obositor, respirabil, un crîmpei de infinit. Într-o altă parte, pe o tarla de lucernă, cîțiva oameni încărcau baloti în remorci. Alinau la capăt de brazdă, preșele asteptau după-amiază. „Dacă stringem acum, se scutură toată floarea. Oamenii au plecat să mînce și se întorc cînd e vremea mai bună”, zicea tehnicianul cu baza furajeră, Ion Șerb. La încărcat erau cei din zootehnie. Își stringeau lucerna pentru iarnă. Dimineată au fost la grajd, și-au făcut treaba și apoi au ieșit la cîmp. Mîncea acolo de amiază și se întorc direct la vaci. Ajung acasă după 18 ore. De ce fac asta? „Cîteva zile, cit stringem lucerna, toată lumea stă pe baricade. Pe urmă o lăsam mai moale. Dar acum se bate soarta furajelor pentru iarnă. Noi niciodată n-am rămas pe drojdie. Am bătut fierul cit a fost cald. Am luat și 4-5 coase. Asta e zootehnia, să mulgi cînd trebuie, să dai apă și mîncare și să ai grija de tineret”. Dan Metaxa, medic veterinar și seful

la armată. Și nu s-a mai întors. A rămas pe la Cluj, cu altă meserie. Și Dumitru Antonescu a rămas brigadier la vaci, apoi brigadier la porci, brigadier la oi. A vrut să prindă rădăcini și să nu se facă de rușine. A tras ani la rînd. Coloana lui a cedat. Nu-i omul vită de pus în jug. Dar nici iepure, să fugă mereu. Și Dumitru Antonescu a ajuns la ferma de berbecuți, prin 1971. Erau 27000 de animale care veneau și plecau la export în fiecare an. Și de atunci, locuiește în curtea I.A.S.-ului și vede de mieii. N-aveti casă? îl întreb eu. Nu! Dar dacă vă certati cu cineva, unde plecați? Dacă n-am făcut-o în 30 de ani, nu mai am timp s-o fac acum. Mă înțeleg cu doctorul Petre Ciurea, seful fermei, mă înțeleg și cu oamenii și cu mieii”. Seful fermei era plecat la Bacău. Urma să aducă mieii. Directorul era la băi. Soarecii nu jucau pe masă. Dimpstrivă. Seful sectorului mecanic, inginerul Gheorghie Iacob, nu avea timp de pierdut. „Reparăm combine, reparăm tractoare, ducem campania pînă la capăt, o luăm de la început, ne cîrpinim cu piese, schimbăm, că din unele combine n-a mai rămas din original decît carcasa și iar o luăm de la capăt. Altceva că mă grăbesc!” Nimic, ajunge!

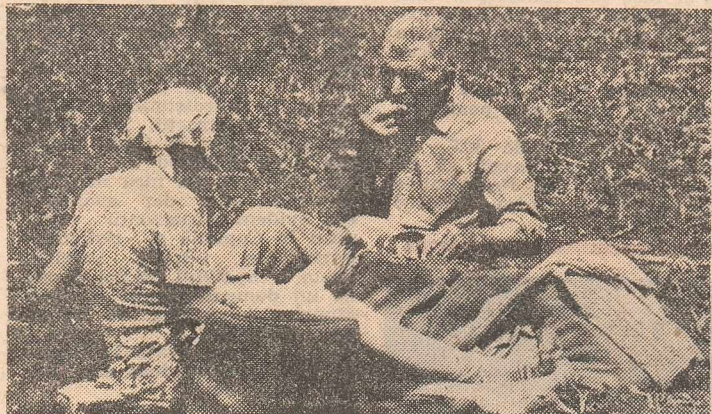
În lift, am urcat împreună cu doi copii. Unul plîngea pe rupte. L-am întreb at ai cui sînt. Nu cumva îi sînt nepoți? „Nu, nu și nici nu-i cunosc. Eu dorm aici cam o dată la două săptămîni. Vara, nici atît. Nici eu și nici vecinii nu mă cunosc. Ne vedem prea rar”. Poate că în asta e toată povestea stofei de cîștigător a I.A.S.-ului din Balaciu. Dar nu numai. Omul, de fapt, directorul, are un zîmbet blajin. Ar putea să fie chiar morocănos.

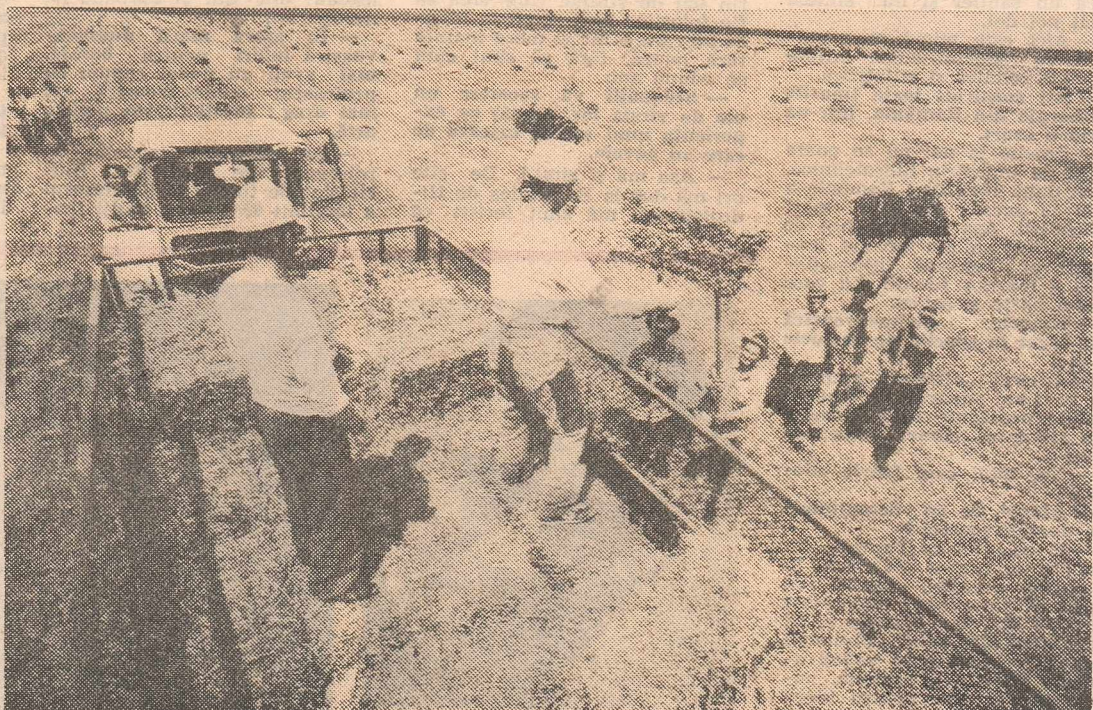
Un „aeroport“ al Muncii

Drumuri spre cimp

In cumpăna zilei, un răgaz

A inceput strinsul furajelor

Numele și faptele acestor frumoși anonimi, in reportajul din pagina 6

Ploaia de seră, fenomen meteo exact

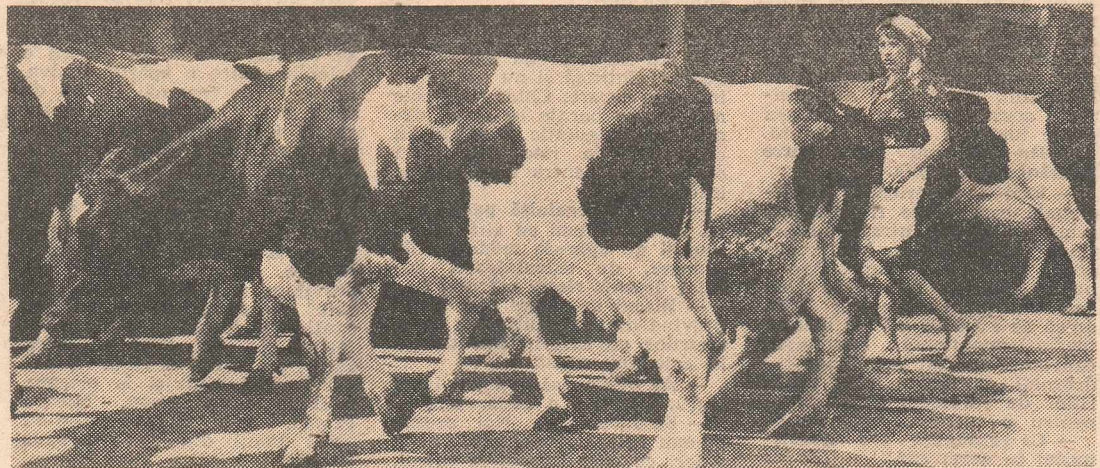
Prin conducte izvoarele ajung la rădăcina pomilor

Pregătiri pentru roadele pământului

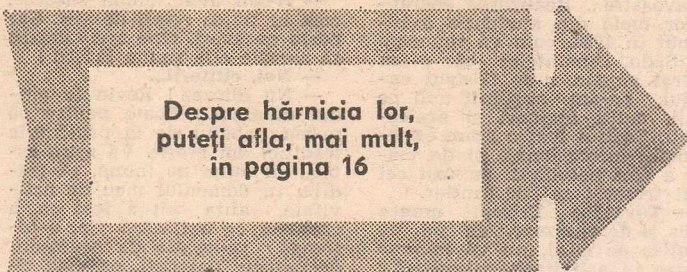
Sub aripa incubatorului

Da, ochiul stăpînului îngrașă... vaca

Meșterele de căciuli și cojoace

Despre hărnicia lor, puteți afla, mai mult, in pagina 16

Sint de jumătate de oră singură printre fotografiile marilor baraje pe care le-a proiectat și construit Radu Prișcu.

Biblioteca sa e tapetată cu aduceri aminte, unele care fac și acum să mi se taie respirația. Eram împreună la Vidraru pe Argeș, și într-o improvizație de ascensor, urcam către cer, cu inima cit un purice, înmărmurită de ceea ce urma să fie. Și azi este!... Tăieturi în munți, de parcă erau de carton, răvășirea peisajului pentru a-l reordona, înclăstarea dintre om și natură pentru săvârșirea unei epopei. Am întâlnit febra această, trăirea la cea mai înaltă tensiune, de atâtea și atâtea ori în anii socialismului, cînt țara la frumuseți a adăugat valori materiale importante. Profesorul Radu Prișcu, atunci la Vidraru, deși vorbea în șoaptă, melodios, vocea-i tuna. Și acum, intrînd în camera de lucru, mi se pare că vocea aco-peră un șantier și nu sintem decît noi doi.

— Aici este micul meu univers, cu rădăcini adînc înfipte în viața tehnică și științifică.

— Ați construit toate tipurile de baraje din România, într-un termen scurt.

— Practic la noi nu se poate vorbi de industrie hidrotehnică, decît după 1944, deși România a avut în acest domeniu mari specialiști. Așa se și explică de ce din 1928 sîntem membri fondatori ai Comisiei internaționale a marilor baraje din care facem parte și astăzi.

— Numele dumneavoastră este legat în special de barajele în arc.

— Profesorul oftează prelung. Cu ce l-am supărat, ce aduceri aminte neplăcute l-am stîrnit? Am strecurat cumva o inexactitate?

— Nu, totul este foarte adevărat.

— Atunci, de ce nemulțumirea dumneavoastră?

— Și azi tot cu barajele în arc am de furcă. Mă zbat în chinurile creației, pentru că vreau să sintetizez experiența mea. O fac cu bucurie și cu efort. (Un alt oftat prelung.) Diapozitivele, care le vedeți aruncate peste tot, schițele, notițele îmi servesc pentru ideea de evoluție în lume a barajelor în arc. Portugalia în sec. II a construit prima în acest sistem, iar la noi primul baraj modern de acest tip a fost amplasat pe riul Sadu în 1960. Este prima mea „greșală” de tinerete.

— Vă rușinați de ea?

— Nu, cu toate că are doar 62 de metri înălțime și toate operațiile tehnice sînt depășite. Sadu a însemnat un mare moment, declanșarea construcției barajelor arcuite. Acum în România am proiectat 20 de baraje dintre care cel mai important, Vidraru Argeș, are înălțimea de 168 de metri.

— Exact de două ori și jumătate Sadu. Se traduce la fel și în experiență?

— Direct proporțional, fără îndoială. Adun acest material, experiența mea o confrunt, reformulez pentru a prezenta corect ultimele noutăți într-o agreabilă formă stilistică. Țin mult la exprimare, nu-mi place ariditatea care pentru unii înseamnă scris științific. Evoluția ideilor și materializarea lor în acest domeniu nu s-a putut produce în România decît în anii socialismului. Vă pasionează barajele în arc?

— Nu ca pe dumneavoastră, dar mă interesează tot ceea ce iese din puterea minții.

— Atunci să vă țin un mic curs... Fiți studenta mea cîteva clipe.

— Profesorul e profesor și la el acasă, nu pierde timpul să pună punctul pe i.

— Ideea bolții provine de la constructorii mauri, ei au fost primii care au născocit-o, apoi a fost dezvoltată de constructorii romani. În evul mediu a fost foarte răspîndită în Spania, pentru ca în 1914 să apară în S.U.A. un baraj, construit de un inginer danez. El a găsit o idee genială în fața căreia și astăzi ne scoatem pălăria. „Lecția” s-a terminat, aștept întrebări.

— Barajul modern în România începe cu Negovan Sadu. Vedeți ce bine m-am pregătit! Pentru cursivitatea interviului trebuie să mă prefac, în continuare, neștiutoare?

— Mă las prins în jocul dumneavoastră... Realizarea speranțelor mele din studenție a început în 1960, cum vă spuneam cu Sadu. Bineînțeles că n-am lucrat singur, n-aș fi avut curajul, ne-am sprijinit unii pe alții, mulți ingineri și proiectanți. Sadu a fost o mare experiență, profesională și de viață, a fost palpitan, au fost cei mai frumoși ani de șantier.

— Tovarășe Prișcu, munca grea și de epuizare, de pe un șantier pe altul, nu vă impune pauze în activitatea științifică?

— Poate în redactare, în for-

ma finală, dar fără șantier nu mi-aș putea trage seva.

— Insist, n-aveți timp morți?

— Azi aveți haz! Cit sint în viață nu vreau să îngrop nimic! Goana vieții o să mă urmărească pînă la capăt. Mi-ar plăcea să fie adevărat, ceea ce, desigur din condescendență, decanul facultății de hidraulică, care este un fost student, un om foarte dur de altfel, mi-a spus într-o zi: „tovarășe profesor, stejarii mor în picioare!”

— Ca să mutăm discuția într-o direcție mai senină, intrăm într-o altă perioadă a vieții dumneavoastră? Ați fost în două rânduri rector al Institutului de construcții...

— Mă inseninez... Iubesc enorm munca la catedră, iubesc enorm să văd cum un tinăr care-și caută drumul, se transformă într-un „stilp” al barajelor. Tripletă învățămînt, proiectare, cercetare este forma perfectă pentru activitatea oricărui om de știință, care vrea să fie folositor țării. Cred în munca pe care o fac și merg înainte fără pauză, fără să simt cum se adună anii.

— Studenții vă socotesc un om de vîrstă lor, numai cu experiența unui șef de catedră de care au nevoie.

— Așa mă și simt! De cîte ori mă duc la Facultatea de Hidrotehnică, mă simt fericit că

ce, înțelegîndu-le imensa valoare pentru dezvoltarea țării. Cu toate trecătoarele mele abateri, simțămîntele de respect, cultivate din fragedă adolescență de părinți și profesorii mei de liceu, au fost de granit. Stimăm înaintașii, pe cei care au făcut sacrificii pentru ca noi să existăm, să trăim mai bine.

— În stîmna dumneavoastră a continuat să rămînă profesorul Dorin Pavel, marele dumneavoastră mentor, și atunci cînd ați devenit egalul său științific?

— Este emoționant să declar, ori de cîte ori am ocazia, că în sufletul meu a rămas cel mai drag om de la catedră. Așa cum l-am văzut în prima zi de curs așa a rămas, cit a trăit. Un entuziast, un devotat construcției de baraje, un „risipitor”, care ne-a dat tot ce a știut, fără nici o reținere, fără nici un egoism.

— L-am cunoscut și eu, era un om... om.

— Pentru cei care nu-l înțelegeau era dur și aproape de nesuportat.

— În afara marilor dumneavoastră iubiri pentru baraje, mai aveți un punct comun cu profesorul dumneavoastră cel mai drag: sensibilitatea pentru artă.

— Am nevoie, cîteodată, de retragere, de meditație. Știți cit sint de tinăr?! (Profesorul a implinit 65 de ani, mulți ina-

rajele de beton și graba de a face lucrarea, conjugate, au făcut ca după 10 ani de exploatare, Manic V să manifeste o serie de fisuri în zonele de rezistență. În 1960, cînd a început proiectarea barajului, lipseau ordina-toarele, era foarte greu de verificat toate ipotezele de calcul.

— Cum ați ajuns să faceți parte din colectivul de experți care a barajului?

— A fost un concurs internațional de selectare, destul de neobișnuit și de dur. Competența nu a fost stabilită de o persoană, ci de un calculator... supercompetent.

— Calculatorul selectează experți?

— Iată că începe să aibă și capacitatea să cîntărească oamenii, calitățile lor.

— Și apreciați mai just decît noi?

— După mine, da, pentru că elementul, îngrat uneori în competitivitate, subiectivitatea, nu-și face loc. Canadianii așa au procedat. Au ales cinci experți din întreaga lume, pe baza acestor fișe ieșite din calculator.

— Barajul Manic V mai funcționează? Va fi oprit pentru că lacul să fie golit?

— La 1300 000 de kW, cit produce, e prea riscant să fie scos din funcțiune. Președintele întreprinderii Hydro Québec

luăm rezistența betonului. Toată lumea, care știe ceva despre beton și-i măsoară rezistența, găsește o variație a cifrei în jurul valorii medii. Noi lucrăm cu valoarea medie, care este reper, și în timp poate să fie favorabilă sau nefavorabilă.

— Atunci, ori nu mai facem nimic de frică, ori cum rămîne cu calculul?

— Construim înainte, dar trebuie știut că progresul comportă un risc.

— În cîți ani de profesiune ați ajuns să vorbiți despre risce cu competență?

— Se implinesc 42 de ani, de cînd am absolvit Școala poli-tehnică. Încetul cu încetul m-am apropiat de aceste mari adevăruri, pe care cu cit le cunosti mai mult, cu atît te fac să te temi mai mult, cu cit le cunosti mai adînc, le iubești de-finitiv, cu cit le cunosti mai mult, cu atît vezi că știi prea puțin... Acesta ar fi finalul.

— Nu încă, vă rog. Vi-l mai amintii pe studentul Prișcu?

— Săracu' era un om neorientat, pentru că a fost singurul dintr-o serie de 104 studenți, care s-a inscris la așa-numita secție de Hidrotehnică a facultății de construcții. Toți voiau să facă blocuri pe Calea Victoriei și pe Bulevard, nu că ar fi fost în concepția mea mai puțin importante, dar avantajul era evident, absolvenții rămîneau în Capitală și cîștigurile importante veneau imediat. Eram compătimit că mă atașez de un domeniu, care nu avea atunci nici o sansă, vă repet, eram în 1940.

— Era și un avantaj! Cursul cu un singur student era nu-mai cursul lui!

— Am avut o deviză, după care m-am condus mulți ani. I se spune lui Cristofor Columb (profesorul traduce din spaniolă): „Navigă drept înainte și fii sigur că dacă pămîntul pe care-l cauți totuși nu există, destinul îl va crea, într-adins, pentru a răsplăti îndrăzneala ta”.

— Acum am o replică peste timp... Nu trebuie să sperii pentru a întreprinde și nici să reușești pentru a persevera. N-am sperat și nici n-am crezut c-am să reușesc, cînd eram singurul student al lui Dorin Pavel, dar am întreprins și am perseverat.

— V-am văzut lucrînd cot la cot cu muncitorii, nu prea v-am zărit în fotoliul... „regizorului”.

— Mi se pare la fel de importantă munca celui care toarnă beton ca și a calculatorului rezistenței, cu o condiție, să fie perfectă.

— Ce v-a mulțumit cel mai mult dintre cele trei laturi profesionale? Să fiți profesor, să fiți proiectant, să fiți construc-tor?

— Nu sint mulțumit decît cînd fac totalul lor, cînd mă uit la ce a rezultat: barajul. Atunci am justificarea pentru ce trăiesc.

— Conchidem optimist cu a exista?

— A exista este egal cu ce lași în urma ta. Există barajele, există cîteva tratate, vor mai exista, sper, pentru că acum trag unele concluzii, pe care vreau să le „arunc” în viitor, pentru generațiile care vin. Mă găsesc în această postură senină a maturității profesionale, dar n-o sesizez, n-am impresia c-am ajuns la momentul cînd trebuie doar să transmit. Mă lupt încă cu mine să văd ce-mi pot smulge acestuia creier în care mai cred.

— „Arunc” și eu, în cu totul alt sens, o provocare. Mai puteți învăța ceva, de la cineva, în profesiunea dumneavoastră?

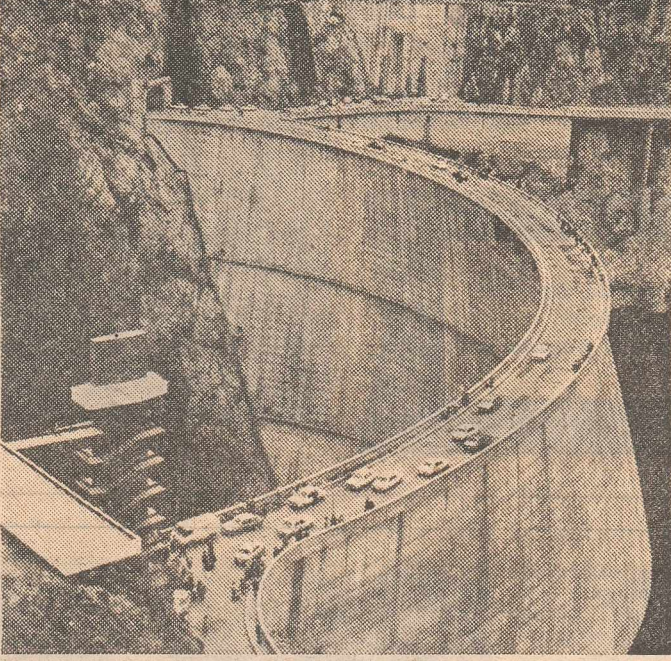
— Întotdeauna am avut ceva de învățat de la cineva care, repet, își face perfect meseria. Dovadă că i-am înțeles și stimat, la valoarea lor adevărată, pe toți colaboratorii mei (și-i pun cap de listă pe muncitorii) chiar în prefața primului volum de construcții hidrotehnice am trecut așa: „...omagiu celor care cu brațele, cu mințea și cu sufletul au construit aceste minunate lucrări...” Vedeți, așa se consumă o viață pentru o orientare care a apărut cîndva, într-o zi de toamnă. La fel de sigur sint că, n-aș fi putut exista fără baraje, fără o poezie emoționantă, fără un cîntec răscolitor, fără o pereche de ochi frumoși...

...Printre fotografiile cu 20 de tipuri de baraje, printre volumele de pgezii. Bлага, toate edițiile, printre schițele de calcul, printre atitea clipe „furate” timpului, profesorul pe șantier, în kocuri și ipostaze diferite, și... doi ochi frumoși, care l-au însoțit o viață întreagă. I-am întâlnit și la plecarea, cînd de la un geam, Mioara Prișcu, m-a rugat grîlîu: „Mai tăiați din ce v-a spus Radu!”

CARMEN DUMITRESCU

Inginer Radu Prișcu, profesor doctor docent, șef de catedră la Institutul de construcții, constructor de baraje (printre care Sadu, Paltin, Vidraru Argeș, Poiana Uzului), autor de tratate de construcții hidrotehnice, expert internațional.

„Fiecare bătaie de inimă a unui constructor intră în compoziția betonului”

zidurile acestei clădiri au fost ridicate în timpul cit am fost rector; tot atunci s-au extins cele două facultăți de construcții Civile și Poduri, așa că ansamblul din Tei este un loc concentrat de studiu, cum ne propusese. Am rămas totuși nemulțumit pentru că, în timpul rectoratului n-am reușit să aduc toate facultățile institutului în acest campus universitar. Coordonarea și folosirea laboratoarelor ar fi fost mai judicioase, s-ar fi eliminat pierderile de timp între o facultate și alta. Cu aceeași intenție, căminele studenților au fost mutate tot în Tei. Exemplul Poli-tehnicii arată care este profitul unei asemenea organizări.

— Sinteți un păstrător de tradiții, un paradox la un inoitor, la un om care cucerește, pas cu pas, teren în favoarea inovației.

— Am avut întotdeauna de învățat din tradiție, deși am fugit uneori de ea. Pînă la urmă am văzut că trebuie să mă întorc supus, ca într-o mare dragoste.

— De ce tradiție ați încercat să vă rupeți? Mi-ați permis să fiu stăruitoare și nu ratez ocazia...

— N-am avut numai succese, cum ar putea reieși de aici. Sar peste necazuri, cine are răbdare să asculte cite spune Prișcu!

— Noi, cititorii...

— Nu abuzez! Revin la gîndul dinainte... Poate pentru că m-am abătut de la principiile tradiției am greșit. Vă spun astăzi, cu mîna pe inimă, că tradiția în domeniul meu de activitate, atita cit a fost ea, a călăuzit, ca o flacăra vie, o întregă generație de profesori, de oameni devotați, care au ținut la construcțiile hidrotehni-

inte!). Pînă la urmă toți avem nevoie de aceste momente de izolare. Atunci stau în față cu o coală albă și încerc să pun pe hirtie cîteva rînduri, să nu le spunem versuri. Am gata un volum pe care nu-l voi da niciodată la tipar. Mă pasionează toate genurile de muzică, am ales 10 cîntece, care mi-au plăcut cel mai mult, pe care le ascult în singurătate.

— Aș putea crede, dacă nu v-aș cunoscut, că sinteți un solitar. Or, la cursuri studenții vă inconjoară, pe șantier echipa nu se desparte de dumneavoastră...

— Continuați! Risul meu e proverbial, răsună muntii...

— Deși e așa mă opresc... Duritatea betonului n-o aveți, dar țaria lui?

— Betonul nu este pentru mine decît un mediu, în care intră, vrînd nevrînd, mai mult, mai puțin, din viața celui care s-a ocupat de baraje. De fapt fiecare bătaie de inimă a unui constructor intră în compoziția betonului. Puțini știu să descifreze acest „amestec” și de aici poate impresia că sintem duri.

— De doi ani trăiți între România și Canada.

— Este o experiență profesională care poate fi rezumată scurt. În 1970 a intrat în funcțiune Manic V, un baraj construit în bolți multiple. Are o putere instalată mai mare decît jumătate din Portile de Fier, adică de 1300 000 kW. O lucrare foarte pretențioasă, specialiștii canadieni au fost extrem de îndrăgîni, dar au aplicat criteriile de proiectare obișnuite pentru o lucrare... neobișnuită.

— Ce rezonanță are neobișnuitul în acest caz?

— Variațiile mari de temperatură, lipsa de experiență în ba-

avea dreptate, cînd susținea că evacuarea lacului pentru reparații e o soluție pe care o știu și ei. Noi am fost chemați să recomandăm niște metode de consolidare fără intreruperea lucrului. Au fost selectate două soluții.

— Una fiind a dumneavoastră... Cînd se dă startul la un nou baraj, cu toate că ați verificat și reverificat, vi se taie răsufllarea, vă crește pulsul?

— Mi-aduc aminte de răspunsul unui om pe care l-am iubit mult, fără să-l cunosc. Il numesc pe Jacques Brel. De cite ori urca pe scenă, uneori și de două ori într-o zi, avea emoții... În momentul în care măsurătorile unui baraj arată că se comportă bine la parametrii proiectați, am o cădere totală, parcă sint mort, deși am satisfacția imensă că totul e așa cum am dorit.

— În calcule introduceți și posibilitatea eșecului?

— Ați venit la un om de rigoare științifică și nu pot să vă induc în eroare. Chiar și la cele mai sigure baraje se poate demonstra matematic că există un coeficient de risc. Nu spun acest lucru pentru un om bine informat.

— Sint de cealaltă parte, așa că, de ce oameni cu atita carte, ajutați de aparate moderne, de ardore, de calculatoare, declară deschis riscul calculat?

— Riscul în aceste construcții provine din variabilitatea parametrilor pe care-i introducem în calculele noastre.

— Aș vrea să vă pot intelege... Din nou o mică lecție?

— Să încercăm... Noi presupunem fixe, determinate, niște valori cu care intrăm în calcul, în timp ce, obiectiv, ele sint variabile. Spre exemplu, să

Sub titlul **Marile bătălii revoluționare ale clasei muncitoare conduse de Partidul Comunist Român în anii luptei ilegale, eroismul clasei muncitoare în vasta operă de făurire a societății socialiste**, sala Dalles găzduiește în aceste zile o amplă expoziție ce omagiază împlinirea unei jumătăți de veac de la istoricul proces al militanților comunisti și antifasciști de la Brașov, când pe frontispiciul istoriei noastre naționale a fost înscris numele unui neînfricat tânăr comunist, cel ce-avea să devină, în timp, cel mai iubit și mai stimat fiu al națiunii noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Oglindită în cea mai adevărată lumină a sa, când dragostea de patrie, spiritul de sacrificiu și credința neștrămutată în justetea și izbînda idealurilor revoluționare erau flăcările de nestînc ce ardeau în inima tînarului comunist tovarășul Nicolae Ceaușescu, flăcări ce ard în continuare cu aceeași superbă și mereu întetită putere, lupta Partidului Comunist Român în anii grei ai ilegalității își dezvăluie, transpusă în graiul emoționant al artei, incandescențele și totodată pilduitoarele sale frumuseți și adevăruri. Pictorii, sculptorii și graficienii zilelor noastre au reușit să extragă din

sumedenia de date pe care istoria le-a pus la îndemîna lor, acele aspecte ce dau glas înalt și eroic legendarelor lupte revoluționare ale clasei muncitoare, veritabil foc ce-a călît constînta de sine a tuturor comunistilor acelor timpuri de restrîns, cînd tînarul Nicolae Ceaușescu a avut tîria de-a se transforma, din acuzat, în acuzator al regimului și-al teroarei acestuia, îndeplinind în mod strălucit sarcina expresă pe care partidul i-a incre-

Tumult eroic

dintat-o în desfășurarea procesului de-acum 50 de ani. În spiritul aceluiași grav comentariu artistic, plasticienii s-au aplecat asupra unui alt eveniment cu rezonanță istorică în amplul proces al luptelor revoluționare: marea demonstrație antifascistă de la 1 Mai 1939, în fruntea căreia s-au aflat tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Petrescu Ceaușescu.

Intr-un fericit dialog cu lucrările dedicate acestor două mari evenimente, privind trecutul glorios de luptă al clasei munci-

toare conduse de Partidul Comunist Român, sînt ilustrate realizările de prestigiu, obținute de clasa muncitoare în vasta operă de făurire a societății socialiste, veritabile embleme definitorii ale epocii pe care cu mindrie o numim Epoca Nicolae Ceaușescu. Turnată în bronz, sau săpată în marmură, surprinsă în limbaul poetic al culorilor, sau în tusa energică a graficii, epopeea acestor ani se dovedeste a fi un nesecat izvor de inspirație, oglindă fidelă și emoționantă a uriaselor prefaceri ce-au plămădit imaginea de azi a patriei, imagine în centrul căreia se află, firește, omul nou al României, constructor constient și activ al societății socialiste, neostenit militant pentru pacea întregii planete.

Dînd glas unui înalt comandament social, acela de-a reflecta lupta și viața poporului român, năzuințelor sale de pace și colaborare cu toate popoarele lumii, ampla expoziție recent vernisată în prestigiosul spațiu expozițional al sălii Dalles, încununează strădania artiștilor plastici de-a transpune în operele lor tumultul eroic al luptelor revoluționare și, totodată, al contemporaneității socialiste.

N. VICTOR ■

Cîntarea României

Variațiuni artistice

Nu-mi dau prea bine seama care a fost punctul de plecare al lui Ion Vartic atunci cînd a decis să pună în scenă un spectacol Caragiale, însă cel dintîi gînd mă duce la Eugen Lovinescu, în viziunea căruia ipochimenii lui nenea Iancu sînt niște păpuși reduse la o singură formulă energică, intruchipări ale mecanicității pure adică, un spectacol funambulesc al reificării simbolice. Cu siguranță, regizorul a avut în vedere o viziune critică anume, fiindcă el însuși este un eseist și un estetician al teatrului de indiscutabilă competență, pe care au dovedit-o cele trei cărți ale sale de pînă acum. Spectacolul acesta, reprezentat pe scena Casei de cultură a studenților din Cluj-Napoca, la sfîrșitul lunii precedente, și intitulat **Temă și variațiuni**, este exact ceea ce indică titlul: variațiuni artistice (scenice, interpretative, regizorale), pe o temă dată deja de Caragiale și recompusă, fin și inteligent, printr-un colaj omogen, din momente și schițe celebre. Probabil că nu întîmplător simțul artistic este atît de dezvoltat în acest spectacol și spun aceasta, fiindcă în gesturile fiecărui interpret se gîcesc intuiția critică.

Actorii nu sînt profesioniști, n-au adică o pregătire de specialitate. Sînt studenți ai Facultății de filologie clujene, însă, îndrumați de cîțiva ani de Ion Vartic, ei au arătat în acest spectacol un joc scenic de o suplețe indiscutabilă, dar mai cu seamă o bună intuiție a spiritului caragialean adaptat la viziunea regizorală insolită. Între mimetismul hilar și șarja ostentativă, între naivitatea agresivă și candoaarea timpă, actorii au desfășurat un evantai al interpretării cu fine nuanțe și subtilități imprevizibile, trăgînd după ei, ca o trenă vaporosă, însăși ideea regizorală și, în ultimă instanță, critică: actorul nu mai poate juca decît în stare de luciditate, dar semnele acestei lucidități trebuie să transpară, într-o complicitate delicată cu spectatorul, chiar cînd

sensul jocului e acela de a sugera mecanicitatea, stereotipia tragică.

Sprîjiniți de chiar sugestiile textelor dramatizate, dirijați inteligent de chiar decupajul regizoral al lui Ion Vartic (asistat eficient de Liviu Malița) actorii au combinat în chip strălucit imitația ingenuă cu însinuirea jocului lucid, caricatura groasă cu pîlpirea fină a gestului ironic. Histrionismul abundent al protagoniștilor i-a ajutat din plin. E suficient să amintesc lascivitățile ipocrite ori galanteriile histerice, de madamă fatală, impecabil jucate de foarte talentata Diana Cozma, disponibilitățile mimetice nesfîrșite ale lui Ioan Pascu, alt talent care a ținut atenția trează, grația rece, involuntar ironică a Adelinei Grosan, exuberanța naivă a lui Dan Leonard, solemnitățile comice ale lui Lucian Ștefănescu, vanitățile stingace ale lui Mircea Costescu, modestia perfidă a lui Ruzsa Iby, calmul comic al lui Mircea Țicudean ori Mircea Văran, solemnitatea glacială a lui Crăciunel Basso ori excepționalele calități de mim ale lui Marius Iina, pentru a da o impresie despre personalitatea artistică a fiecărui dintre protagoniști. Să mai adaug ingenioasa idee de încercare de conotații spectacolului prin fluturarea pe scenă a unor firme și reclame decupate din ziarul **Universul** și de a dubla jocul prin cîtecîte autentice interpretate odinioară de trupa lui Ionescu de la „Junion”, mod subtil de a aduce în contemporaneitate spiritul vremii lui Caragiale. În totul, prin regie, scenografie și joc actoricesc, formația de teatru clujeană, cunoscută în lumea artistică sub numele **Ars Amatoria** (în aceeași compoziție, formația a jucat și **Englezește fără profesor** de Eugen Ionescu, regizată tot de Ion Vartic), a oferit spectatorilor o probă de talent și inteligență artistică.

RADU G. ȚEPOSU ■

Artistul — o conștiință a vremii sale

MIHAI MANOLESCU:

„Teatrul e un instrument de mare răspundere“

— Cîțitorii revistei noastre își amintesc, desigur, că la începutul acestui an v-ați numărat printre premiații Flacăra pentru anul 1985. Dincolo de aceasta, ce credeți că ar mai trebui să se știe despre dumneavoastră, Mihai Manolescu?

— Că am terminat Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale” în anul 1976, la clasa de regie condusă (în cei patru ani) de Cătălina Buzoianu, Valeriu Moisescu și Radu Penčulescu, fiind apoi repartizat la Naționalul din Tirgu-Mureș.

— A fost o ucenicie bogată? — A fost o perioadă firească de creștere. Am montat șase spectacole în trei ani, apoi, din proprie inițiativă, am plecat la Reșița. Pot spune că anii de la Reșița, în cadrul colectivului foarte tînar de atunci, au valorat pentru mine cit un curs postuniversitar. Am învățat foarte mult alături de cei de acolo, beneficiind și de prezența unuia dintre puținii regizori-directori de teatru — Eugen Vancea.

— În cariera unui tînar actor sau regizor, cîțiva ani de înce-

put într-un teatru mic de provincie pot însemna o experiență foarte utilă. Care este însă condiția acestor teatre devenite un fel de instituții „de tranzit”?

— Aș zice că personalitatea unui teatru cum este cel de la Reșița — și evident, a altora de aceeași categorie — constă tocmai în această fluctuație. Climatului benefic, de efervescență se explică prin media de vîrstă foarte scăzută a colectivelor lor.

— De cînd montați pe scena Naționalului craiovean?

— De trei ani. Am găsit aici un colectiv matur, foarte omogen, cum cred că sînt foarte puține în țară, un colectiv cu personalitate, care a și contat pentru mine ca o probă de maturitate.

— Condiția de regizor evasiv-iterant e de dorit la tînerce?

— Cred că da. E foarte important să poți lucra cu cit mai multe colective. Contează și ca autoverificarea, dar și ca formare profesională.

— Indiferent de calitatea trupelor?

— Aproape indiferent. Pentru că și într-un caz și într-altul rămîne ceva de învățat. Meseria noastră, dincolo de talent, de idei, de tot bagajul necesar de cunoștințe, presupune și o anumită practică, să-i zic pedagogică, a lucrului cu actorul. A învăța mijloacele care te pun în comunicare spontană cu personalitatea lui nu e deloc un lucru simplu.

— Sînt regizori care preferă în locul actorului cu personalitate, actorul talentat, bine pregătit, dar docil. Vă încadrați în această categorie?

— Cu siguranță, nu. Îmi plac actorii inteligenți și sînt dispus să accept incomoditatea relației cu ei dacă simt că primesc din partea lor o înțelegere foarte justă, foarte exactă a ceea ce au de făcut pe scenă. Respect marja de creativitate a actorului. Cu alte cuvinte cred că nu sînt ceea ce s-ar numi un regizor tiran.

— Am băgat de seamă cum cîștigă teren, în ultima vreme, ideea unui timp al actorului, ideea „redescoperirii actorului” (am citat sintagma unui regizor din generația dumneavoastră — Mihai Măniușiu). Ce credeți despre asta?

— Se prea poate să fie vorba din nou de un „timp al actorului”. Cred însă că toate acestea nu sînt decît etape ale permanentului proces de acordare între regizor și actor. Ceea ce observăm acum — o explozie de performanțe actoricești — cred că se datorează (tertată-mi fie atitudinea pro domo) influenței unei excelente generații de regizori care au format nu numai o școală de regie (printre alii cărei beneficiari mă număr, împreună cu colegii mei), ci și o generație de actori, care se află la această oră în plină maturitate profesională. Într-o etapă de căutare de noi direcții și formule în dramaturgie și în spectacol, actorii continuă să folosească, să pună în lucru cele învățate de la marii regizori, în vreme ce regizorii mai tîneri

sînt siliți — dificilă... șansă, ca să zic așa — să se delimiteze de maeștrii lor, găsind noi și noi soluții artistice. Peste un timp, raportul se va inversa iarăși, probabil, și tot așa.

— Actorul e, așadar, opera regizorului?

— Nu putem schematiza într-atît. Dar, luată cum grando salis, propoziția conține destul adevăr. Ceea ce e sigur, e că actorul trebuie să fie aliatul regizorului, iar eforturile lui creatoare e de dorit să meargă în direcția propusă de cel din urmă. Teatrul e o artă colectivă, dar personalitățile care îl fac sînt profund individuale. Altfel spus, de calitatea elementelor depinde calitatea aliajului.

— Ați pomenit de o generație a maeștrilor în arta regizorală. Ce se poate spune însă despre regizorii generației căreia îi aparțineți?

— Am pomenit cuvîntul generație, e drept. Numai că, personal, nu cred în departajarea de vîrstă. Cred că există pur și simplu regizori care, indiferent de vîrstă, caută soluții noi (dar nu cu orice preț) și alții care, iarăși indiferent de vîrstă, trăiesc în inerție din beneficiul experiențelor trecute (ale lor, ale altora). Cit despre generația mea de vîrstă (pe aceasta nu o pot nega), aș zice că e o generație serioasă.

— Ce-și propune o generație „serioasă” înainte de toate?

— Să se îndoiască.

(Continuare în pag. 15)

TANIA RADU ■

Redescoperirea lui Beethoven

Credința în dreptate și în binele omului, afirmată de Beethoven într-un mod sublim în Simfonia a IX-a, este prezentă din plin și în Fidelio, genul operii ridicându-se dintr-o dată la un rol social, cu prilejul desfășurării de forțe potrivnice, binele și răul, înclăștrări încă necunoscute scenei lirice până în decembrie 1805 când a avut loc premiera absolută a lucrării. Iar dacă vom adăuga că această ideatică își găsește pe deplin corespondentul în simfonizarea orchestrei de operă (nici nu se putea altfel, Beethoven, simfonist prin excelență nu putea concepe altfel aparatul instrumental, oricât de restrâns ar fi fost el), ca și felul de tratare al echilibrului dintre arje și recitativ, drum care a condus către teatrul și drama muzicală wagneriană, 45 de ani mai târziu, am spus, în fond, esențialul despre ceea ce a însemnat în istoria operii apariția lui Fidelio.

În programele Operei Române din București, titlul acesta n-a mai apărut de cîțiva ani buni. Iată că, recent, am putut asista la reluarea spectacolului regizat de Jean Rinzesu, cu măiestria sa recunoscută în aceiași decoruri ale lui Ion Clapan și costumele Paulei Brincoveanu, dar cu un aer proaspăt și convingător, dăruit — mai ales — de soprana Mindra Cernescu, debut absolut pe scena lirică (și încă în cel rol) intruchiparea Leonorei,

travestită în Fidelio punind — în plus — probleme deosebite oricărui cîntăreț oricît de experimentat ar fi ea, tocmai datorită stilisticii și problemei vocale. Să fim sinceri, deși cunoșteam de mai mult timp posibilitățile interpretative ale solistei, seriozitatea sa exemplară, experiența dobîndită în cunoașterea scriiturii marelui compozitor german ca și dorința de afirmare nu numai pe scenele de concert — așa cum a făcut-o până acum — ci și pe acelea de operă, nu ne închipuim că doar după o lună de studiu, cu cîteva repetiții de regie de ansamblu, rolul luptătoarei pentru libertatea și dreptatea socială, a celor mulți, intrupat — așa cum am mai arătat în Leonora — Fidelio — va fi astfel realizat. Calitățile Mindrei Cernescu au sprijinit-o pentru a putea demonstra marea sa talent, în care muzicalitatea este primordială, urmată de ținuta scenică și jocul plin de convingere în ceea ce crede și face personajul său. Sigur că emoția, inerentă debutului, s-a observat — mai cu seamă în primul act — dar ea va dispărea, neîndoielnic, odată cu apariția mai frecventă a acestei promițătoare voci care și-a făcut, destul timp — credem noi — stagiul în corul Filarmonicii „George Enescu”.

Ceilalți soliști, în frunte cu Pompei Hărășteanu (Rocco) și Dan Zaneu (Don Pizarro), Ludovic Spiess (Florestan), Gerda Radler Anca (Marcellina), Cris-

țian Mihăilescu (Josquino), în nota lor obișnuită, adică a interpretărilor de o ridicată cotă valorică, remarcîndu-se, în special, modul în care au fost realizate terțetele, cvartetele și celelalte ansambluri camerale din prima parte a operii; de bun augur și debutul tînărului Alexandru Moisiuc în Don Fernando, rol scurt dar semnificativ.

Oricîte laude s-ar aduce corului Operei Române din București și dirijorului său, Stelian Olariu, încă ar fi neîndestulătoare pentru superbe momente muzicale oferite, începînd cu scena de închinare și terminînd, apoteotic, cu indemnul și credința în victoria finală a dreptății și libertății! Iar cei trei soliști componenți ai aceluiași colectiv, Andrei Borșos, Ion Eugles și Iuliu Trușea, sînt doar fericele exemple ale acestui minunat ansamblu.

Dirijorul Cornel Trăilescu a ținut „în mină” întreg spectacolul, la care orchestra și-a adus o contribuție binevenită, remarcîndu-se — mai ales — interpretarea dată celebrei uverturi „Leonora III”.

Reluarea operii Fidelio este semnificativă, azi, mai ales, în contextul luptei pentru pace. Mesajul beethovenian, peren, apare mai viu, mai proaspăt, cu și mai multă ardoare, căci el cuprinde însăși esența artei Titanului: chemări înflăcărate către viață, către libertate și prietenia între oameni!

CLAUDIU NEGULESCU

Cronica literară

Poezia blîndă

Itinerarul poeziei cultivate de Otilia Nicolescu a trecut, printr-un îndelungat exercițiu de civilizație¹⁾. Discursul său liric este acum comprimat în mod evident, iar elementele de redundanță sînt sensibil impuținate. Pe un peisaj aspru sau auster (ploaie, zăpadă, frig), colorat în două feluri fundamentale (alb, liliachiu) sînt proiectate stări afective, gesturi și reflecții umane, asemenea unor titluri de afiș, suspendate pe panourile existenței: „Există, știu / speculațiile / auritele zile / dezicerea de tine / programarea seacă / sirenele înserării / acupunctura și calculatoarele, / hipnotismul și teoria relativității” (Pînă la fixarea prețului).

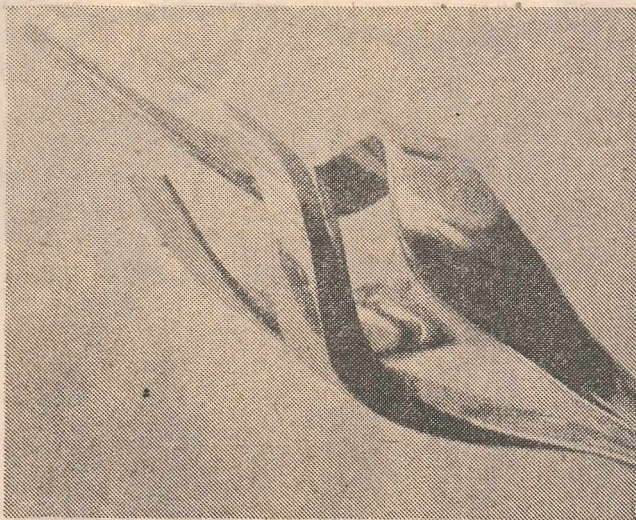
Privirea poetei fixează imagini care realizează realitatea sau creează iluzia alunecării în fantastic. O vizităoară poartă o cămașă liliachie de cristal, dar mina gata s-o mîngie îngheață. Un ins curățat de umbră soarele prăfuit.

Un robot topăie ca la carnaval, rotindu-și ochiul compus pînă intră în stare de odihnă ca orice obiect banal. Pe un peisaj calm: „Mașina de tăiat iarbă / tăcane victorioasă / tăcane ca o gospodină / la piață / doi cîini prăpădiți / miroso brazdele proaspete” (Mașina de tăiat iarbă).

Inventarul de obiecte și gesturi, realizat de poetă nu depășește stadiul programatic al locurilor comune. Supercivilizația nu aduce nimic excepțional, robotizarea fiind considerată ca un semn al aplatizării blinde în existență.

Scriitoarea preferă gesturile gratuite sau misterioase, cînd omul văzut din afară prin miscarea sa în spațiu nu capătă încă un sens precis: „Cineva sfișie ceata / aruncînd-o / peste ziduri ce tremură” (Grădina aurie). Dar un gilgit amnezic aduce peste tot uitarea. Mișcarea tatălui spre fereastră nu este scoasă nici ea din spațiul de taină: „Venise în penumbra albastră / și murmură cu timplele lipite de geam / nu știu ce aducere aminte” (În penumbra albastră).

Fuga sub ploaia de flori de ciros generează somnul capabil să întoarcă timpul spre anii copilăriei. Poeta preferă albul sub orice formă ar fi (ceață, flori, zăpadă). Poezia privirii este însă mereu realizată de la o anumită distanță, aptă să întretină comunicarea: „Nu te apropia prea mult / Apele privirii ar putea să te inee / Și mai avem alitea să ne spunem” (Și mai avem alitea să ne spunem). Senzația, impresia de mediu cosmic se configurează prin elemente mici. Și cum Otilia Nicolescu preferă să vadă lumea prin ceață și negură, ea desenează prin cuvinte o existență fantomatică, gesturi bizare, luminate blind: „Umbrele vin, deschid poarta / fără lacăt a lumii / urcă-n mașinile lucioase / parcate anume pe estrada nopții” (Salomeea). Gesturile umane sînt puternic vizualizate, elementul senzorial aparent concret fiind proba de validare a acestora. Sufletul se înalță în ninsori, el urcă pe sloiuri de gheață, capabil să învelească cu frigul carnea spi-

Lucrare de NICOLAE MOLDOVEANU

ritului ce se fixează. O mică geneză de ianuarie este astfel consemnată în calendarul interior. (Zodia capricornului). Mîmarea fantasticului, irealizarea realului reerezintă calea cea mai frecventă de iscodire a reveriei poetei: „Roșile macină / cenușă roșie / acoperă lumea ostentă / un asin tirăște noaptea după el / noaptea în care poezii zăpăciți și copilăroși / se joacă de-a lumina” (Nevăzutul buton). Cînd imperiul lumii fantastice nu este văzut decît parțial, autoarea aduce în prim plan fapte bizare. Un sarpe apocaliptic varsă gheața ce arde cîmpurile. Conceptul de tip barochizant este gata. O pasăre de sticlă trece peste o pădure metalică unde păsările vii au murit de mult. (Pasărea de sticlă).

Coborirea în reverie nocturnă cotidiană rămîne mereu posibilă. Poeta inventează ambiante cu dedesubturi erotice, destrămate din jênă în starea pură de reverie: „O lampă, un scaun, un băiat frumos / și degetele bătînd în pervazul ferestrei / cînd plouă” (Absurd).

Uneori pendularea între real și ireal generează incoerente ale discursului liric: „Dimineața ca un măr crud / rostogolindu-se pe străzi / și tu cu emoție alergi să-l prinzi /... prin transparența orei / pînă înjenu face lumină / brusc amară” (Dimineața). În poezia Fluturile speriată intră în alianță, printr-un straniu mod de asociere, lumina crepusculară, tipul galben și solstițiile infrunzite. Tipul de relații eterogene, de asociere aparent imposibilă este frecvent cultivat de poetă. O mișcare posibilă este astfel proiectată într-un spațiu bizar, decorat în mod straniu: „Patinam pe cenușă / erau și flori vestejite / capul greu se apleca într-o parte / vedeam lupii venind” (Patinorul).

Otilia Nicolescu izbuteste adeseori să creeze în poezia sa o autentică stare de stupefație. Mecanismele microcosmosului sînt scoase din fire, obiectele și alte fapte sînt investite cu funcții necunoscute, iar ființa umană ia act de o ambianță înstrăinată: „Corabia fulgerată putrezind / pe pietrele arse / acolo, lingă umbra ei / luminînd duminicile / vine o pasăre uriașă / și ninge din plisc flăcări — / ghiarele bat văzduhul / și un soare, visează sîngerind” (Va veni noaptea).

Adeseori poeziile cu afecte de stupefație unesc informații contradictorii. Între „punctul luminat de ger” și „pămîntul cald cu flori” se găsește „păsări înghețate”. Ele: „Nu pot cînta, desigur / Sînt ireale, sînt moarte jumătate / Dar jocul scintilind / Aprinde o vocală / Topește albastrele ninsori”.

Otilia Nicolescu nu cultivă poezia agresivă. Notele stridente, evidente în versurile sale mai vechi au dispărut. Scriitoarea a aderat la discursul liric blind, unde cuvîntul este abia surdat, iar ideea moare în cuvintele-simbol, colorate în roșu, alb, gălbui, liliachiu etc.

Poeziile de acest gen pot crea efecte de surditate semantică, fluxul liric transformîndu-se în muzică pură.

¹⁾ Exerciții de civilizație, Editura Eminescu, 1984.

ROMUL MUNTEANU

Un titlu de succes

Furtună în Pacific

După Un echipaj pentru Singapore (și, în alt registru, Vreau să știu de ce am aripi), operatorul Nicu Stan semnează din nou în calitate de regizor un excelent film de acțiune: Furtună în Pacific. Dinamic, captivant, găsind în derularea rapidă a scenelor de suspans timpul necesar creionării citorva portrete de cea mai bună calitate, noul film românesc este o reușită a genului.

Scenariul lui Constantin Novac, scris în colaborare cu Nicu Stan, pornește de la o situație cu evidentă miză psihologică: un echipaj românesc — al navei Saturn — sârbătorește în plin Pacific trecerea într-un nou an cu bucuria firească, dar și cu gîndurile lăsate în voia dorului de casă. O casetă buclucașă, cu duioase mesale de la cei dragi, măști, tradiții marinăresci, toasturi și deodată... alarmă de avarie. După acest început destul de convențional, filmul intră decis în ritmul pe care — performanța nu e la îndemîna oricui — îl și păstrează pînă la sfîrșit.

Un echipaj cu experiență este astfel pus în situația dificilei decizii: abandonarea navei sau riscul. Holărirea e cu atît mai dificilă cu cît abandonul ar fi însemnat acceptarea ajutorului unei nave străine în condițiile prevăzute de legile transportului maritim: jumătate din asigurarea vaporului și jumătate din valoarea încărcăturii. Tensiunea filmului, deși previzibilă, se naste din situații cinematografice bine găsite. Un ciclon prinde nava în centrul lui, atrăgînd-o către o coastă stîncoasă. Motorul Saturnului este inutilizabil, prin retezarea uneia din paletele elicei. Situația tehnică a navei se degradează cu fiecare moment în vreme ce nervii marinarilor se apropie de pragul critic. În rolurile principale — Dan Condurache (căpitanul navei), Dorel Visan (mecanicul), Șerban Ionescu (secundul), Petre Nicolae (Toma), George Motoi (transmissionistul), Remus Mărgineanu (Ion), Cornel Revent (bucătarul navei), alături de Gheorghe Cozorigi, Valeria Se-

ciu, Florin Chiriac, Claudiu Isidor. Ochiul operatorului Nicu Stan a dirijat, în calitate de regizor, cu maximă atenție traseele aparatului de filmat (aflat în mina altui foarte bun profesionist — Mihai Truică). Imaginea, montajul filmului (Elena Pantazică) au meritul cel mai însemnat în tăietura viguroasă a acestei pelicule.

Furtună în Pacific este un film despre curaj, un film care scrutează felurile chipuri ale acestei indispensabile calități a oamenilor mării. Jocul actorilor — îngrijit, interiorizat, în admirabil consens — conferă filmului substanță psihologică. Străină de economia acestei pelicule ni s-a părut a fi însă metafora presupusei morți a secundului (despre care aflăm, în final, printr-o răsturnare de situație, pînă la urmă greu plauzibilă, că a supraviețuit derivei în valuri cu o simplă centură de plutire).

Filmul lui Nicu Stan este una dintre cele mai curate realizări a producției cinematografice din ultimele luni. Unitatea lui de atmosferă, mina fermă a regizorului care strînge în pumn tot timpul firele acțiunii, aducîndu-le la un deznodămînt așteptat prin justa creare a premiselor lui, îl propun ca pe un titlu de succes.

TANIA RADU

Reviste

Profesiuni de credință

Din ultimul număr (3/1985) al Revistei de Istorie și Teorie Literară, dens, variat și interesant ca întotdeauna, reținem cu precădere „scrutările de conștiință”: mai întii, articolele necunoscute, scrise „în apărarea adevărului istoric”, ale lui Eminescu („Noi credem că nici în Ungaria ideile politice extreme și exagerate nu sînt ideile naturale ale poporului maghiar”) și Blaga („Armata română... n-a venit să euce-rească Transilvania, ci a venit chemată de populațiunea civilă neînarmată ca s-o apere contra exceselor trupelor austro-ungare în retragere de pe fronturi și deja în plină descompunere”); apoi, patetica invocare a genului eminescian de către Mircea Eliade („...cît timp va exista, undeva în lume, un singur exemplar din poeziile lui Eminescu, identitatea neamului nostru este salvată”), extraordinara „viziune” a lui Geo Bogza cu privire la „singurul roman pe care așa și vrut să-l scriu” („Ar fi fost fără îndoială o carte joyceană, dar nu mărginită la existența unui in-

divid în decurs de 24 de ore, ci ea ar fi epuizat întregul conținut al universului, înglobîndu-l în cuvinte, comprimînd

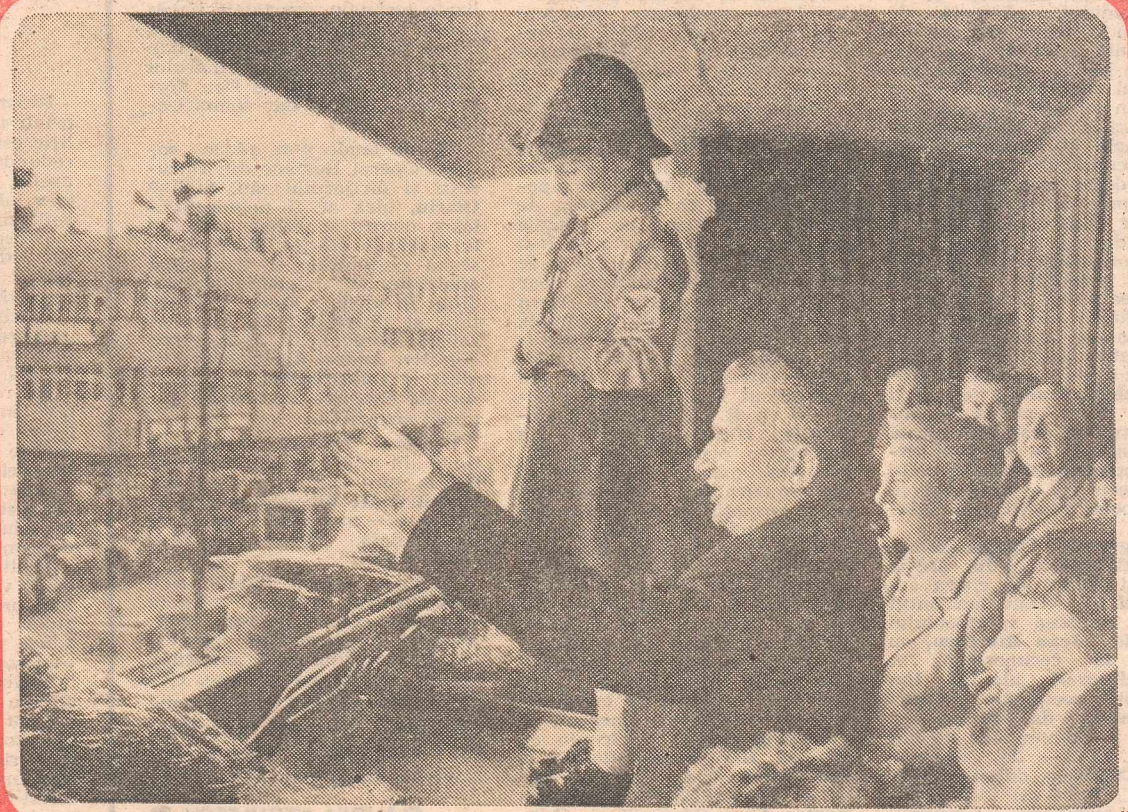

Lucrare de NICOLAE ADRIAN ADAM

du-l, pentru a pleca undeva în cosmos, ca o ilustrare a ceea ce sînt pămîntul, viața, istoria și toată aventura mea pe acest pămînt”), emoționanta „schită de portret” al lui Alexandru Rosetti¹⁾ semnata de Zoe Dumitrescu-Busulenga („A primi tulburătorul mesaj al mării arte europene alături de un connaisseur rafinat ca Alexandru Rosetti înseamnă a trăi emoția estetică la o putere superioară, a recepta opera de artă deja decantată, trecută printr-un filtru de inteligență și cultură care-ți îngăduie distanțarea cu mai multă celeritate, facilitîndu-ți astfel judecata de valoare”); în sfîrșit, rispite cu generozitate printră studii docte (și foarte moderne), celelalte „profesiuni de credință”, de autentică vibrație umanistă, datorate lui Alexandru Paleologa (De ce scriu? In ce cred?), Adrian Marino (Confesiuni literare), I. P. Culiianu (Mitologia românească), Michel Butor (Itinerar spiritual), Marin Sorescu (O primă propunere de poet național), Heinrich Schirrnbeck (Dincolo de tragic), Octavian Goga (Jurnal politic — 1931), pagini, într-adevăr, de „literatură subiectivă”, dar de certă valoare artistică, etică și psihologică.

VICTOR NIȚA

„Aș vrea ca acest soim al patriei să fie văzut de toți conducătorii din Europa și din lume, să înțeleagă că ei, copiii, au nevoie de viață, de liniște, nu de arme nucleare! În numele lor, să asigurăm eliminarea armelor nucleare, pentru a apăra viața copiilor, a lumii!”

Oameni, vegheați! Ei sînt ziua noastră de mîine!

Jocul, această fraternitate fără condiții

Fotografii de ELENA GHERA

Copilăria, viitorul nostru de azi, ziua noastră de mîine. O lume ocrotită sub clopotul de sticlă al grijii noastre de fiecare

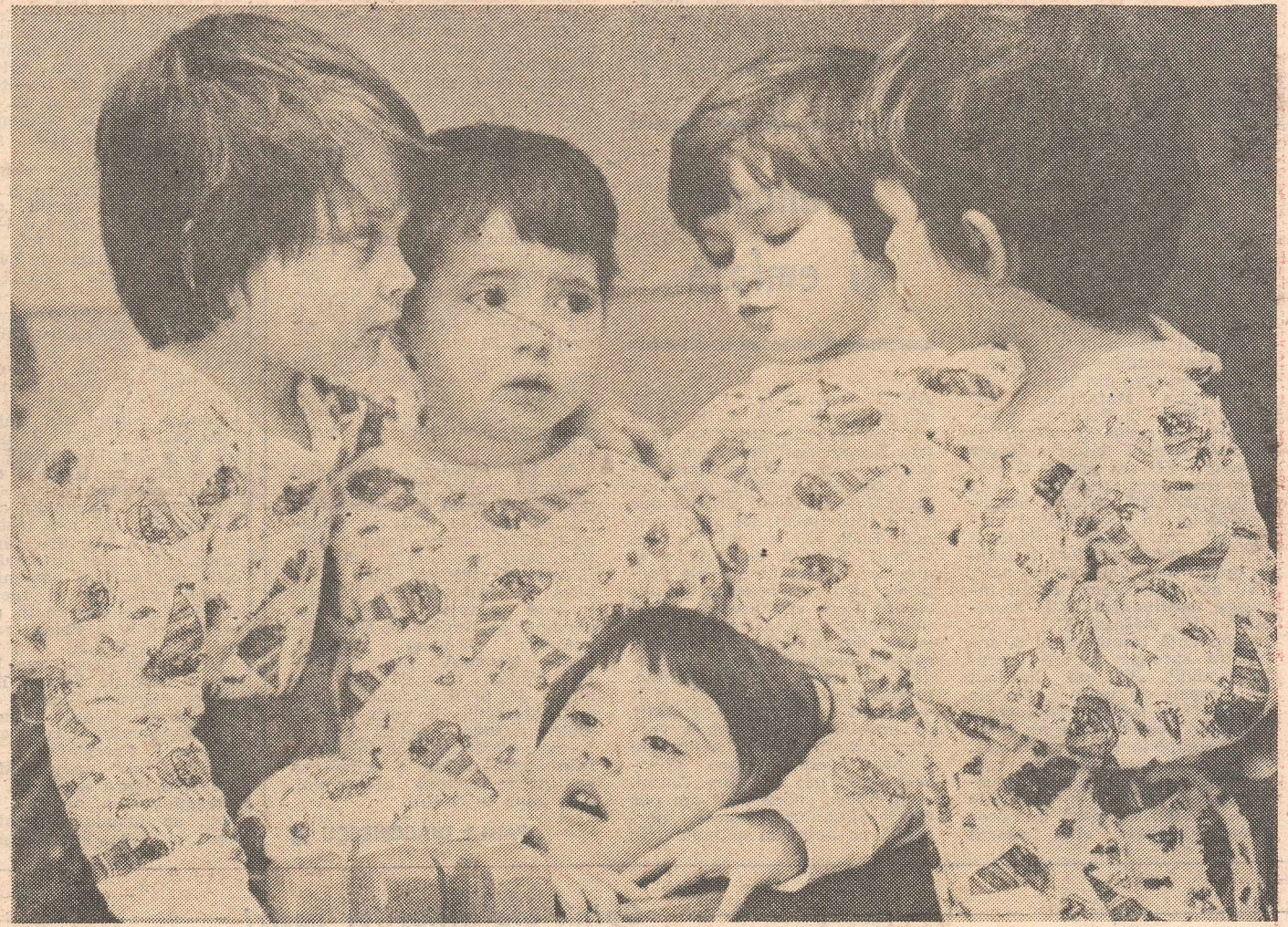
La început, viitorul e doar la cițiva pași...

...Mai tîrziu, înțelegem că el se numește zîmbet sau piine

rsui incede cu mine !

Sfatul bătrînilor...

O lume care descoperă și se descoperă. O lume care vrea să știe — cu mintea, cu ochiul, cu truda gîngășă a miinilor mici,

Limba noastră

Nici o maximă nu ne poate arăta câtă viață și câtă istorie încap într-o limbă, dar cuvintele de care ne folosim zilnic sînt cea mai sigură garanție a identității noastre sociale și naționale. Vorbim în fiecare zi pentru a comunica și în această comunicare trebuie să vedem respectarea unui prestigiu cultural al limbii noastre, căci un dezacord, o expresie stîlciată, un cuvînt folosit aiurea arată nu doar o meștehnie școlară, ci propria noastră mentalitate față de un act care ne legitimează spiritual. Istoria unei limbi închide în sine cultura și cugetul unui popor și nimănui nu-i poate fi indiferent că în urma noastră lăsam o limbă ca un fagure de miere sau una sofisticată, împănată cu cele mai hilare elemente de argou și jargon. Nu pentru o puritate absurdă a limbii trebuie să pledăm, căci știm cu toții ce efecte comice au produs astfel de exagerări, ci pentru o corectitudine care să permită elasticitatea exprimării, bogăția sensurilor, disponibilitatea stilistică. Dar corec-

țitudinea, departe de a fi o datorie strict didactică, e întii de toate una civică și nimic nu poate fi mai trist și mai descumpănitor pentru un vorbitor fidel al limbii noastre decît carentele de exprimare pe un ton solemn, anunțurile sobre și agramate, nume celebre stîlcite pe plăcuțe emailate ori bizara predispoziție a unor copii pentru argoul trivial și pentru barbarismele cele mai imprezibile. Apar astfel de abateri în mod inexplicabil în viața limbii noastre? Desigur că nimic nu este fără noimă și tocmai de aceea creșterea limbii românești e o datorie ce presupune o exigență conjugată a tuturor vorbitorilor ei, a tuturor specialiștilor, o cultivare a expresivității și bogăției ei semantice și, desigur, sancționarea intransigentă a oricărui fenomen de alterare. Demnitatea limbii unui popor o dau chiar reprezentanții lui și a spune că vorbim o limbă bogată și expresivă presupune, întii de toate, a exprima acest lucru în modul cel mai corect cu putință.

Cirjalii, crai și apelpisiți

Pe vremea cînd eram copil, în primul deceniu al veacului nostru, auzeam adesea în gura bătrînilor severinei expresia: „...pe vremea lui Pazvante”. Înțelegeam că e vorba de trecute timpuri, foarte îndepărtate. Mai tirziu, cînd mi s-a trezit curiozitatea, pînă astăzi, la bătrînețe, nestînsă pentru istorie, și mai ales cea națională, m-am lămurit asupra întelesului mai sus-zisei sintagme.

Pașă-mi-te, cirjalii sau pasvangii se numeau oamenii bandelor turcești ale lui Osman Pasvanoglu, pașă, care călcără Oltenia și Tara Românească în primii ani ai secolului.

La 4 mai 1802, Barbu Știrbei îi comunica marelui negustor Hagi Constantin Pop din Sibiu, următoarele:

„Frate chir Hagi, vei fi auzit dm., focu ce este în țara noastră, că, după ce au lovit hoții cirjalii bilciul de la Cleanovu din Mehedintii, au prins și pe Dincă Bibescu, cu nevasta lui, cu tot, și trăgînd să lovească și Firgu-Jiului, acolo să afla mulți din boieri, să afla și vistieru Dumitrache Bibescu cu Catinca; și nu știm cu adevărat unde să află: au scăpat în lăzaret sau nu. Ci rog pe dum., ori cu ce mijloc vei ști, să trimiți dum., scrisorile noastre, și să ne trimiți și răspuns de la dumilor, ca să știm unde se află, precum și de la dum.”

Peste patru zile, paharnicul Costandin Murgășanu îi comunica aceluiași Hagi „că pe sardaru Dincă Bibescu l-au robbit, cu cucoană cu tot, osăbit de alții”, iar „țacri de negustori și jafuri, cine poate să le spuie?...”

La 24 mai, din Brașov, Hagi Teohari îi transmitea lui Hagi Constantin Pop fuga lui Mihai-Vodă Suțu și că, de frica pasvangiilor, Bucureștii rămăseseră pustii, numărînd numai „puțini localnici români din mahalale”.

Același Antonachi îi comunica lui Pop, din București, la 30 iunie 1802, ca și celui de mai sus, în grecește:

„Din mare primejdie au ieșit Bucureștii: dar n-a fost nimic alta decît o îngriire dumnezeiască, căci a stat atîtea zile fără cîrmuitor și fără oameni, decît numai crai, hoți și apelpisiți; și să rămîie Bucureștii precum erau, fără a se strica vreo casă ori o prăvălie!”

Cine erau acești crai? Ne-o spune Dionisie Fotino, în istoria grecească a Vechei Dacii, tradusă de George Sion și în această versiune, cunoscută de Mateiu I. Caragiale.

Sînt „craii” unuia Melanos, bragagi, care profitînd de interregnum ce-a urmat acestei fugi, au invadat palatul domnesc, iar șeful lor, mergînd în

frunte, călare pe un măgar, cu buzduganul în mînă și cu cuca pe cap, străbătea capitala, terorizînd și silind astfel pe negustori să-și închidă dughenile, pînă ce pașa de la Cotroceni, chemat să ia măsuri, i-a prins și tăiat, expunîndu-le cadavrele.

Pentru că acești „crai” își aveau locul de întîlnire la Curtea Veche (dinspre piața de flori!) li s-a zis „Craii de Curtea Veche”.

N. Iorga care a publicat acele „Scrisori de boieri și negustori olteni și munteni către Casa de negoț sibiiană Hagi Pop”, în 1906, traducea din greacă *apelpismenous anthropous* cu „desperați” (oameni). Cuvîntul a intrat însă în limba noastră, suferînd cu timpul o evoluție semantică, de la „disperat, turbat, ieșit din fire”, la „grozav, extraordinar (de bun, de frumos etc) — după I. Aurel Candrea.

La I.L. Caragiale, în piesa într-un act, „Începem”, 1909, cu care s-a deschis stagiunea companiei Al. Davila, figurează, cu ideile dramaturgului asupra jocului actoricesc, o doamnă „apelpisită”, adică plină de temperament.

Povestea cu cirjalii lui Pasvanoglu n-a intrat în literatură. Nici aceea a „crailor” nu a inspirat direct pe vreun scriitor, dar numele de „Crai de Curtea Veche”, transmis de Dionisie Fotino, i s-a părut lui Mateiu I. Caragiale vrednic de a fi ilustrat. Cititorii romanului său cu acest titlu își amintesc desigur împrejurarea ce l-a îndemnat pe narator (Mateiu!) să-i numească astfel pe cei patru pașnici cheilii noctambuli: Pașadia, Pantazi, Pirgu și el însuși. Așa i-a investivat, într-o noapte, Pena Corcodușa, beată, vîzîndu-i că o privesc. Noii „craii” însă erau civilizați! Nu făceau scandal, nu tulburau „ordinea publică”. Epitetul era așadar gratuit. În 1910, cînd se petrecea acțiunea, tot în București, bătrîna scăldătoare de morți păstrează poate de la bunici amintirea celor ce băgaseră spaima în Bucureștii anilor 1802. Altfel nu se explică vorba de ocară, care l-a incîntat pe Pașadia, găsînd-o mai expresivă decît sintagma „curtenii calului de spîjă”. Acesta, de fapt, turnat în bronz și purtîndu-l pe Henric IV, regele Franței, era și locul de întîlnire al punșagilor parizieni, noaptea, sub domnia lui Ludovic XIII.

Cu ocazia centenarului lui Mateiu, anul trecut, vorba aceasta a generat niscăiva polemici exegetice, deși încă din 1966, în *Viața Românească*, dădusem cheia enigmei, care-l pasionase pe cel mai ilustru „matein”, Ion Barbu. De aici am dedus adevărul observației lui Victor Eftimiu, care-și republica de mai multe ori cite un articol festiv:

„La noi, și cele publicate sînt inedite”.

Tempo passati!
SERBAN CIOULESCU

Revista VATRA din 20 aprilie 1986 publică la pagina 181/D, o autobiografie (în traducere din limba germană), a cărturarului român dr. Pavel Vasici (1806-1881). Tot acolo, Grigore Ploesteanu arată cu justete că textul descoperit constituie un document prețios prin informațiile și precizările noi pe care le cuprinde; cele mai multe au în vedere perioada de școlaritate, geneza primelor lucrări, biblioteca învățatului ardelean, legăturile sale cu Principatele Române. Nu mai puțin ne-a atras atenția profilul moral al cărturarului care vorbește despre el însuși cu îndreptățită mîndrie, dar și cu sinceritate și modestie. Iată de ce ne-a surprins tonul emfatic datorat preluării mecanice a unor construcții din original, în locul căutării echivalentului lor românesc.

O preluare (și nu o echivalare) este, în varianta românească a textului la care ne referim, folosirea pronumelui personal subiect, cînd nu intervine în nici un fel insistența: „EU sînt născut în anul 1806”. „Din anul 1825 pînă în 1831 EU am urmat studiile de medicină la Universitatea din Pesta”. „De acolo [din Maramureș] EU m-am întors la Pesta cu cușetul cel mai curat că mi-am îndeplinit greaua datorie, despre care [?] EU am primit și cele mai frumoase atestate”, „la 7 august 1832 EU am fost promovată doctor în medicină și chirurgie”, „ca doctor promovată [?] EU m-am reintors imediat în orașul meu natal Timișoara”, „EU am avut ocazia să-mi însușesc multilateral [?] serviciul”. „EU stăteam [?] în corespondență prietenească și științifică aproape cu toți literații români”. „EU am îndrăgît mai presus de toate științele naturii și în special fiziologia și anatomia”. Sublinierile ne aparțin. Exemplele pot continua... Acest mod de exprimare este străin limbii noastre, după a cărei normă verbal, în situațiile date, trebuie să apară fără pronume personal: sînt născut

[mai bine: m-am născut], m-am întors, am primit, am fost promovată, m-am reintors, am avut ocazia, stăteam [corect: mă aflam sau eram] în corespondență, am îndrăgît etc.

Pronumele personal subiect (de persoana I, a II-a sau a III-a) se întrebunțează în limba română numai atunci cînd, din diferite motive, vorbitorul insistă asupra persoanei care efectuează acțiunea exprimată de verb. Să exemplificăm această situație cu cîteva construcții de limbă vorbită pe care le oferă un text cu titlul „EU AM PUS FLORI, SĂ MAI PUNĂ ȘI

opoziție cu altă persoană). În propoziții coordonate, subiectele exprimate prin pronume personale reliefează mai ales opoziția dintre acțiuni săvîrite de persoane diferite: „EA cîntă și EU ascult”.

În limba română, o anumită independență a pronumelui față de locul pe care-l ocupă pe lîngă verb îi conferă uneori valori mai mult sau mai puțin distincte. Înainte de verb, pronumele precizează, clarifică persoana: „VOI credeți în scrisul vostru, NOI nu credem în nimic!” (Eminescu). „EU nu strivesc corola de minuni a lumii” (Blaga). Prin izolare, pronumele cîștigă în intensitate: „EU? Îmi apăr sărăcia și nevoile și le-amul...” (Eminescu). „TU!!! nu vezi...” (Id.). Se pune în lumină persoana prin izolare și repetiție: „Căci TU — tu ești el!” (Eminescu); „dar EU, / EU cu lumina mea sporesc a lumii taină” (Blaga). Așezat după verb, pronumele indică, întărește persoana: „Face EA sarmale, face plăchie, face alivenici” (Creangă). „Stam EU și mă chiteam” (Id.). „Apo: nu stau nici EU de bine și de petreceri, mamă!” (Rebreanu). Posibilitatea de alegere a locului pronumelui față de verb conferă textului și o linie melodică specifică, trasată prin intonație.

Așadar, folosirea pronumelui personal subiect cînd nu se exprimă insistența este neconformă cu regulile sintaxei românești și, de aceea, trebuie evitată, fiind considerată o greșală. Această greșală apare de obicei în traduceri din limbile în care prezenta pronumelui personal pe lîngă verb este obligatorie: germană, engleză, rusă, franceză (în această limbă alături de formele je, tu, il... neaccentuate și inseparabile de verb, pronumele personal subiect are și forme accentuate moi, toi, lui..., întrebunțate cînd e nevoie să se insiste asupra subiectului, să-l pună în relief).

PAULA DIACONESCU

ALȚII”, apărut în FLACĂRA din 25 aprilie 1986, p. 18. Titlul i-a fost sugerat autorului. Răzvan Bărbulescu, de cîteva replici pe care le-a înregistrat într-o discuție: „Spațiu așa verde, EU l-am făcut. EU am pus flori, anul trecut. De atunci nimic. Dacă EU nu ud, nu udă nimeni, EU nu sap, nu s. ra nimeni”. Intervine un alt vorbitor: „EU cu Vasilescu am pus așeară flori, crizanteme”. Altul precizează: „Să nu credeți că nu ieșim, dar NOI am început cu spatele blocului, veniți să vedeți”. În toate aceste exemple, pronumele personal (EU, NOI — plural inclusiv: „eu și alții”) se întrebunțează intrucît vorbitorul simte nevoia să insiste asupra persoanei care săvîrește (sau nu) acțiunea. Astfel, cînd cineva spune „EU am pus flori”, subliniază propria persoană ca autor al acțiunii (în

Pronume și emfază

Opinii ale cititorilor noștri

Tezaurul graiurilor românești

O recentă corespondență, din Belgrad, de la R. T. Despotic, Un fenomen și un monument („Flacăra”, XXXV, 11, 14 martie 1986, p. 22), ne dă prilejul să exprimăm, ca dialektologi, satisfacția de a vedea prezente, în paginile revistei „Flacăra”, preocupări privind evoluția graiurilor și a dialectelor românești și studiul cercetării lor.

Astfel, în nr. 10 din 12 martie 1982, se relevau informații, de-a dreptul senzaționale, care ne vin, prin surse mai mult sau mai puțin autorizate, despre o comunitate de beduini din Peninsula Sinai, în apropierea Mănăstirii Sf. Ecaterina: împăratul Justinian trimisese, în secolul al VI-lea, 200 de soldați cu familiile lor, originari din Valahia, pentru a apăra locașul. Aceștia folosesc, pînă astăzi, „cuvinte de origine necunoscută”.

Nu poate fi vorba decît de limba română, în una din variantele ei geografice (probabil sud-dunărene), din epoca cînd structura și fiziologia a-

cestui idiom romanic, unicul reprezentant al Romaniei Orientale, erau constituite în trăsăturile lor fundamentale, cînd se înregistrează, de altfel, în cronici bizantine, și prima frază în românește, celebra TORNA, TORNA FRATRE.

Acum, în corespondența citată se fac noi referiri la alte comunități românești, aflate, de secole, pe coasta iugoslavă a Mării Adriatice, fără să-și piardă graiul strămoșesc.

Dar cîte situații de felul celor semnalate mai sus nu pot fi invocate?

Convinși că onorează o datorie patriotică și științifică, dialektologii au consacrat în Tratatul de dialectologie românească (Editura „Scrisul Românesc”, Craiova, 1984), un capitol special graiurilor românești în medii alogene (străine), evident, în baza datelor de care dispuneau la acea dată.

VALERIU RUSU

Gramatică și păsări

Intr-un alt articol intitulat „Scurt interludiu cu gramatică și păsări” în revista „Fla-

Cine de la primărie ne arată cum se scrie?

căra” din 17 Ianuarie 1986, la rubrica „Ipoteze”, dăm de un interviu al redactorului Ilie Purcaru cu profesorul Gh. Bosianu care se declară un apărător al gramaticii clasice, împotriva unor moderniști, adepți

ai „gramaticii transformaționale”.

Ei, bine, acest termen nu trebuie înțeles că ar fi ceva care tinde să transforme gramatica tradițională ci, e vorba de transformarea părților de propoziție în subordonatele unor regente din frază: subiectul în subiectivă, numele predicativ în predicativă, atributul în atributivă etc. E doar un procedeu prin care se înțelege formarea frazei ca uniune de mai multe propoziții ce, împreună, exprimă o gândire unitară.

Un sens mai larg îl are însă „gramatica structuralistă” care privește cuvintele ca material de construcție pentru propoziții, componente ale frazei, fără a deveni un atacant al gramaticii tradiționale.

Mai apare, apoi, „gramatica mutațională” care urmărește trecerea unor cuvinte dintr-o categorie în alta, ca de exemplu trecerea adjectivului în categoria adverbelor: FLACĂU ?RUMOS (adj.), JOACĂ FRUMOS (adv.)

Toate acestea sînt elemente ale gramaticii tradiționale menite a facilita înțelegerea faptelor de limbă și folosirea lor corectă în vorbire.

În cadrul gramaticii structuraliste, profesorul Bosianu susține că „propoziția se alcătuiește

din părțile ei, ci nu din categorii de cuvinte care sînt izolate, ca și cum o fereastră n-ar fi construită din lemn, sticlă și metal. Și cuvintele ca și ocele materiale, în momentul cînd intră în cadrul propoziției, iau o formă potrivită și intră într-un raport de determinare.

Luînd ca exemplu propoziția PASAREA CINTA, profesorul Bosianu susține că primul termen, PASAREA este subiect ceea ce e un adevăr dar, termenului CINTA îi zice mod ci nu predicat. Trecînd apoi de la PASAREA CINTA la PASAREA CINTA FRUMOS, obținînd deci și complementul, a-pare și aici denumirea de mod, ca și termenii: „subiect propriu-zis și subiect mediu, substantival și nesubstantival”.

În cele din urmă, după aceste elucbrații — reporterul intervine: „— Și tot ce ne-ați spus reprezintă o apărare... a gramaticii clasice”? Întrebarea suplînește o rază de ironie fină simțîndu-se că e vorba de un atac asupra gramaticii tradiționale, fapt pentru care a venit și propunerea de a fi invitați la rezolvarea acestei probleme oamenilor competenți.

Prof. de l. română
LEONTIN BULEA

atelier literar

G. Dumitrescu

Ioana Pop: Aptitudini lirice vizibile in mai toate paginile. Deocamdată, sovăitoare, inegale ca expresie, uneori stingace. Cele mai bune („Ploaie dulceagă”, „Vise de toamnă” — cam bacoviană...) angajează reale promisiuni. Vom vedea.

Cr. Bălan: Puține lucruri autentice, „cinstite”, convingătoare („Poerezia”, „Poema ningerii”, „Tandrețe”, poate încă una, două...), printre multe pagini de simulație, snobism, ori teatrală, zornăitoare gargară de vorbe.

Rupal: Am primit paginile vechi. În plus, „Insomni”, poate și „Accident”, „Katharsis”.

S. Condor: Agravare a unor mai vechi inclinații, o dulceag-afectată prolixitate, teribil de „literară” se revărsă dăunător peste pagini (scrisoare și versuri). Ceva mai curat, mai firesc, în „Fără prihană”, „La nici o ușă”.

Viorica Străteanu: Să copiezi o poezie a altuia și s-o iscălești cu numele tău, asta se cheamă plagiat sau furt (s-au mai văzut cazuri...). Cum se cheamă, însă, cind această poezie furată o trimiți spre publicare — cum faceți dv. — chiar...

adevărului ei autor?... Vă lăsa să găsiți singur calificativul acestui veritabil record...

P. Ioan: Mai ales compoziții de efort, programate, cu frează dispărent. Mai bine, în „Carte de vizită”, „Atenție la obelise”.

I. Bena: Există unele aptitudini și îndemnări, încă tributare unui conventionalism livresc. Citeva pagini mai aproape de poezie („Goana”, „Există”, „Sint totuși”, „Autobiografie”) justifică stăruințele viitoare.

S. Covaci: Dacă n-a apărut răspunsul, înseamnă că textele n-au ajuns la noi, ori că ați uitat să le semnăți (citeț!). Mai sint, pe de altă parte, și întâzieri, cauzate în general de abundența neobișnuită a corespondenței. E nevoie, deci, de „puțintică răbdare”...

D. Dor: Sint și acum unele „zvornuri” (mai cu seamă în „Coc”), dar lucrurile sint încă abia la început. (În legătură cu întrebarea dv., sunați la 909.66013).

I. Gălățeanu: Nu sint noutăți nici în voluminosul dosar, nici în ultimul plic: aceeași absență a semnelor vocatice lirice.

Intârzierea (regretabilă) a răspunsurilor este cu totul independentă de dorința noastră.

Victor A.: „Sizur”, „Linie”.

V. Mustață, I. Apetrini, V. Scianor, Dănuț Dinu, S. Vidan, Daniela Costea, V. O. Neamtu, R. Vitaev, C-tin Marius, Iul. Iișescu, T. R. Felin, M. D. Moraru, C. Mohora, Em. Costin, M. Năstase, Ancesue G., I. Dobra Lulu, A. G. Tiganus, Nela Nistor, A. Sîngeorzan, R. I. Sas, C. Dascălu, Genix, Mihaela I., S. P. Silviu, Mădălina, I. Denova, Black Sea, E. D. — Slătina, F. M. Mirabela, G. Soneiru, P. Chescu, V. Căpitanu — Iași, I. Lupu, St. Barbu, I. Negură, Mișela Nicolae, Ina Făgărășanu, Dan Gligor, C. Cercel, Al. Gorgan, Magd. Mărcine, R. Muscna, I. Dincă, A. Bile, C. Sirean, Sandrin I. G., Albert Ștef, A. Pătrașcu, L. Stryckluck, I. D. — Tms., I. Moran, S. H., V. Bodnarencu, I. Dickens, M. C. Gh., D.A.D., C. Pașcanu, L. Răduță, A. Vințilescu, Gh. Dragotă, Liliiana B., Ild. Cseh, Albertina Iani, L. V. Coveanu, I. Bedindeal, Dem. Catană, V. Basarab, L. S. Senea, G. Popa: încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■
N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

CORĂBIOARE DE HIRTIE

Iubirea mea înrăită trimițându-ți fanatice scrisori de dragoste
Corăbioare de hirtie făcînd inconjurul inimii tale,
Magellan conducînd o efemeră

flotă de celuloză
Chiar dacă toate cuvintele tale liniștitoare cum gluga acoperînd obrazul călăului,
Totuși fanatice scrisori de dragoste

Corăbioare de hirtie făcînd inconjurul inimii tale în care nu vor pătrunde vreedată.

ILEANA BIJA

NEGOT

Cumpărați și vindeți pentru călătorii scurte, valuri dus-întors.
Cumpărați și vindeți, gumă de mestecat optimism.

Ce nu-i de viznare, păstrați; doza de caracter, perechea de gropițe în obraji, euvintul de onoare solvabil, (se poartă în orice sezon).

Oricum, pină nu se mai inventă ceva, nu vă grăbiți să vindeți

IOANA KADAR

OSIA LUNII

Osia lunii trece printre coastele mele nesilnică trece din bolovan în intruparea pămînteană ca un ac printr-o rodie, ca o rază printr-un ochi de fereastră, ca un gând peste depărtare și timpuri.

Voi priviți intruchiparea mea simplisimă și ridiți dar nu bănuiri că printre coastele mele trece nestingherită osia lunii.

LAURENȚIU SPERANȚA

EXISTĂ...

Există în fiecare din noi o aripă albă ce dă gîndului „Bună dimineața!”

IOSIF BENA

DE LUNĂ

Astă-seară voiam să scriu despre lună. Dar i-am văzut dintr-o dată miile de rani pricinuite de visările omenești din toate timpurile.

Așa brăzdată de epitețe, de istorii picante, plină de experiență, mi-a aruncat ploaia-n cap gonindu-mă de sub fereastra ei.

CELIA BĂNUȚ

ROSTIRE

Tocmai fruntea mi-e rece și umedă tare, precum nemateria. Tocmai fruntea în care-mi păstrează

gîndurile ca pe niște cămăși de nună, febrele lucitoare ale imaginației, tocmai fruntea, acest perete de boltă cerească

Seriu, și-mi ard buzele de sărutări și vorbe ca o cimpie de vară.

Dar fruntea mi-e rece și umedă ca un lac glaciar

IRINA ALEXANDRESCU

MIHAELA MANOLESCU

(Urmare din pag. 9)

— De ce?
— De capacitatea sa de comunicare. Teatrul e comunicare. Din punctul meu de vedere, aceasta e piatra filozofală în regie. Această indoială (strict metodologică, evident și nicidecum defetistă) înseamnă verificare permanentă a efectului reușitei regizorale. În ce mă privește, nu mă îndoiesc de capacitatea mea de înțelegere a unui text, nici de posibilitățile de înțelegere ale actorilor și nici de receptarea spectatorului, ci doar de capacitatea de comunicare a spectacolului meu. Aceasta este pentru mine unitatea de măsură a reușitei.

— Care ar fi legile acestei necesare comunicări?

— Mai întâi, acordul cu propriile intenții, deci traducerea lor fidelă și coerentă în spectacol. Apoi, ceva ce s-ar numi acordul temporal. Deci, factori sociologici, din păcate prea puțin studiați la noi și înlocuiți, de regulă, cu flexul regizorului (care îl are sau nu-l are). Mi s-a întâmplat să montez spectacole care comunicau, din punctul meu de vedere, nefiind însă în acord temporal. N-aș vrea să fie luat ceea ce spun ca o lipsă de modestie, pentru că e numai descrierea unei situații de fapt. Acum opt ani, am pus în scenă un text de Elio Vittorini, care pleda pentru o reetralizare implicită a unor concepte sociologice. Spectacolul n-a avut succes. Nici la public, nici la critica de specialitate. Am avut însă surpriza să constat, peste ani, că el a lăsat amintiri și că, la un moment dat, oamenii de teatru îmi povesteau detalii din spectacol, îmi vorbeau de unele din soluțiile gândite de mine atunci. Venise deci timpul acelui spectacol, timpul pe care eu n-am știut să-l aștept.

— Care sint mijloacele de detectare a acestui timp favorabil unui anume spectacol?

— Ca să răspund ardelenește — praxa. Trebuie să crezi publicului nevoia de ceea ce faci. Nevoia de un anume tip de spectacol nu înseamnă neapărat conștiința acestei nevoi, ci pur și simplu disponibilitate. Nu e de neglijat nici factorul modă, căruia trebuie să i te supui și trebuie să știi că îți este dacă vrei să impui o modă nouă.

— Și atunci cine o impune?
— Păi, cum să zic, riști dar o faci, dacă te țin curelele. Dacă reușești înseamnă că tot acest complex de factori sociologici a fost bine decodat. Restul teatrului este să se implice cit mai bine în viața socială. Or, acest

lucru nu e posibil fără a deține niște date foarte precise despre caracteristicile și nevoile societății noastre.

— Un regizor crește odată cu vîrsta?

— Cred că da. Am îndoielei aproape de precocitatea regizorilor.

— Ce este această nevoie a tinerilor regizori de a schimba viziunea, de a răstălmăci textul, cum se spune adesea și cu și fără valoare peiorativă?

— E un lucru absolut firesc. Limbajul spectacular se autonomizează tot mai mult față de literatură. Această chestie nu am inventat-o noi și nici colegii noștri mai tineri ca noi (în ce mă privește, nu mă mai socotesc chiar atât de tînăr). În aceste condiții, ideea de respect față de text suferă unele modificări. Respectul trebuie să acopere nu atât litera, cit spiritul textului. Mă frămîntă de mai multă vreme un gând, pe care l-aș folosi și ca exemplu: cred că, la vremea cînd a fost scrisă „Furtuna” lui Shakespeare neliniștea moral în măsura în care era o piesă de anticipație. Spectatorii credeau că se pot afla la un moment dat în situația propusă, fără să aibă propriu zis experiența ei. Iar întrebările pe care și le puneau pe marginea textului vizau tocmai echilibrul valorilor morale în acea lume necunoscută. Cred că a actualiza fantasticul existent în textul lui Shakespeare chiar pină la a înlocui insula cu imaginara ambianță a unei alte planete este în spiritul textului, chiar dacă nu și în litera lui. O astfel de montare ar reda piesei o dimensiune pierdută prin trecerea timpului.

— De altfel, un raționament de tipul acestuia nu caracterizează neapărat un regizor tînăr.

— Evident că nu. Am mai spus: în ce mă privește, nu cred în departajările de vîrstă. Textele clasice — de astă dată în sensul valorii — se caracterizează printr-o maximă distilare a replicilor, încît ele pot fi emanația unor situații diferite. Este, să zicem, cazul lui Caragiale. Textul unei piese de Caragiale poate fi pus în scenă în chei foarte diferite — repet, respectînd textul — tocmai pentru că, prin esențializare, prin distilare, permite mai multe lecturi.

— Critica literară poate aduce și ea argumente în acest sens.
— Exact. Așa încît nu vîd de ce să ne șocheze ieșirea din tiparele montărilor tradiționale. De altfel, Caragiale va rămîne încă pentru multă vreme o piatră de încercare în meseria de regizor.
— Ați montat deja trei spectacole cu piese ale lui Dumitru

Radu Popescu. E vorba de afinități?

— Cred că da. De altfel Păznicul de la depozitul de nisip (la Craiova) și, mai demult, Rugămintele pentru un disc-jockey (la Tg.-Mureș) și Balconul (la Reșița) sint trei din cele opt spectacole pe care le iau cu mine mai departe.

— Întrebarea tradițională: ce planuri de viitor aveți?

— Dramaturgie contemporană românească. Aș face cu plăcere și un Brecht. Și mai visez la un experiment de dramaturgie colectivă.

— Adică?

— Citez exegeții medievale: există doar cîteva situații dramatice. Și adaug: în funcție de context, ele sint capabile să-și genereze spontan textul. Deci, improvizație (a actorilor) în cadrul unor situații dramatice propuse de regizor. Un asemenea spectacol ar releva în mai mare măsură personalitatea unuia colectiv. Și pentru că mă simt foarte legat de trupa teatrului din Craiova, mă tot gîndesc la o asemenea încercare.

— Pentru că tot a venit vorba de experimente: filmul n-ar fi o experiență?

— Ba da. M-ar ispiți, firește. Pentru mine, imaginea în teatru este foarte importantă. Cele două arte se influențează reciproc de cînd au încenut să coexiste. De altfel, nu întîmplător cîteva din filmele noastre de palmares sint semnate de regizori de teatru, după cum și limbajul teatral s-a modificat simțitor odată cu apariția cinematografului. Nu am însă în acest sens planuri concrete și cu atât mai puțin imediate.

— Aveți vreo obsesie în materie de teatru?

— Obsesia mea este să sar peste un anume prag semantic. Să sar... în profunzime, ca să zic așa. De aici decurg alte și alte frămîntări. Teatrul e un instrument de mare răspundere atîta timp cit el poate deveni perfect și un laborator de experimentare a unor soluții sociale in vitro. Un spectator cînstit vine la teatru să-și verifice atîtîdinea în raport de situațiile dezvoltate pe scenă. De aceea, tot ce se întîmplă pe scenă este teribil de important și de angajant.

— Puteți numi un gând cu valoare de crez, de principiu pentru ceea ce faceți?

— Arta e datoare să cultive frămîntările creatoare. Acele frămîntări de care vorbeam la început: dinamică, autoevaluatoare. Există pentru asta însă o vorbă mult mai simplă și mai plină de miez decît exprimarea mea puțin prețioasă: măsoară de șapte ori și tale o singură dată.

Desene pe asfalt

Frații

„...Ei sint îndeobste trei în basmul românesc (fioresc, unul mai mare, un mijlociu și un mezin) și împăratul îi iubeste cu dreptate pe toti dar (vom vedea) cu o anume putere el crede mai mult într-unul din ei...”

Și împăratul e mai ales bătrîn. Împărații acestor basme sint înfățișați miscîndu-se în strălucire, dar și primejdii de vîrstă. Cînd nu sint dăruți cu copii (și, printr-o minune) ajung tati, ei cunosc bucuriile părintești la ani, aproape o sută, și înțelegem că bărbăția lor n-are știință de curgerea anilor. Prolifici ca arborii ce de departe par scorburoși și uscați, dar din coasta lor dă în fiecare primăvară nou lăstăris. Împărații intră în bătrînețe ca-ntr-o grădină nînsă voios. Cu barba albă, miscată de goana calului, ei nu mai sint chiar feți-frumosi de altădată, dar încă tîh, cu mină teafără, spada, încă își gospodăresc și-și apără avutul, încă pun preț pe bucuriile pămîntesti.

Astfel ni-l imaginăm pe Bătrînii Începuturilor, de la care ne-au rămas puține semne de trecere, dar pe moșia cărora STAM cu netulburare de mai bine de două milenii. Așa va fi arătat viteazul Burebista, răpus în amiază somptucasei sale vieți, dar continuat de fii vrednici. Așa va fi fost acel Scorio din care s-a ridicat eroul antichității, Decebal.

Așa au fost mai cu seamă neștiuții, cu nume neafiate de truda arheologilor, dar a căror trecere prin lume o știm și am spune că o simțim.

Bătrînii... Dar în vremurile întielor priveghi la hotare și ale îngîndurilor și ale falei, bărbății îmbătrîneau mai ușor și mai repede decît noi. Mai lesne ca noi se lăsau împovărați de alb.

Parcă din tinerete ar fi ajuns brusc în bătrînețe după trecerea (ca printr-un han) în bărbăție. Fiindcă multele griji le încercănu diminuează. Cînd se arătau în preamă sclodiri de arme dușmane, bătrînii îl trimiteau mai întîi pe fiul cel mai săltat în anj să oprească urgiile. Și fiul, plecat cu toată semetia în fruntea obstii, nu cunoștea gustul izbînzii. Se întorcea rușinat la vatra maică-sii, să se ascundă, în vreme ce un glas tunător îi poruncește mijlociului să im-

brace pleptarul de zale. La început spornic în viclesugurile războiului și acesta era ingenuncheat stîrînd minia tatălui. I se înfățișa atunci cel mai mic dintre frați (mezin în unele basme, prislea în altele) cu mare rugă: „Lasă-mă să-mi încerc și eu norocul!” Începînd prin a se mira, alungîndu-l ca pe un încă ne-copt oștean, prin cotlăcele în care domnițele torceau lînă, bătrînul accepta, cu oarecare neîncredere, să-l lase să spele rușinea fratilor lui.

Si... minune. Rotînd buzduganul ca pe o ciobănească bită, prislea îi răpunea pe năvălitori aducînd la curțile tătine-său, dacă nu limbi de balaur înșirate pe ată, măcar steagurile soioase ale răilor și ticăloșilor.

De ce e prislea mereu invîngător? De ce izbîndește osul lui fraged acolo unde mai vîrstnicii lui frați apleacă grumazul? Fiindcă el e mereu simbolul viitorului cu vilvoare de cîntec ridicat din imagini prezentului. E semn de firească și fericită continuitate. E veriga logică a unui lanț de aur ce uneste străvechimea cu vremurile de dîncolo de vreme. E speranța, împede: contur adolescentin, statură inflexibilă. E dorul de libertate și pace și dragoste.

„Nunți, trei, se citoresc la curtile împărătești. Curge vinul, se aud cobze, sint înfoiate burdufurile cimpoaielor, de teville de nai se lipesc guri spuitoare de cîntece. După ce l-a dojenit îndestul, bătrînul închină o cupă pentru fiul cel mai mare urîndu-i casă de piatră. Închină apoi cu mijlociu. Apoi cu mezinul. Se prefăce mirat că un copilandru cu tulleie abia miște intră în grozava masinărie a înșotirii cu o femeie blindă rînă la punerea pirostrilor și guresă după aceea. Nu-l pupă, ba îi mai cară în spinare (asa, ca într-o hîrjoană) cîteva pumni sănătoși...”

Apoi îi arată un scaun de lemn, cu spătar, și-i poruncește, crunt, să se suie în el. Iși scoate coroana din cap ca pe-o căciulă și i-o pune pe cap. Ia mina mezinului și o sărută. E mina în care lasă tara. Tirziu, se trage către scborul bătrînului, la ceasul cînd i se scot pecetile vinului zidit în poloboc de pe cînd cu tatii erau copii...

GHEORGHE TOMOZEI

Campionii marilor producții agricole se destăinuie

Nici un război nu se câștigă cu un singur soldat, oricât de viteaz ar fi el, asta se știe prea bine, iar dacă munca pământului pare uneori a fi, pentru că e o muncă grea, asemeni unei lupte, atunci nu încapă nici o îndoială că în preajma deschizătorilor de drum, a celor mai curajoși, mai buni, trebuie să se alinieze și alții, de fapt toți cei care sînt chemați ca prin strădania lor să învingă. În tinutul de la miazăzi de București la iesirea din mare oraș pe drumul spre Giurgiu, de mai multă vreme I.A.S.-ul „30 Decembrie” și-a consolidat o faimă durabilă ca unitate de frunte a agriculturii noastre iar aceasta înseamnă că, de fapt, cultul performanței în spiritul căruia s-a lucrat și se lucrează aici a dat acestei întreprinderi agricole puterea de convingere a unui exemplu demn de urmat într-un spațiu mult mai larg decît cercul satelor din jur. Vor fi muncii oamenii de pe aici întotdeauna cu nădejde pământul lor, bun-rău cum a fost, dar răscolata acestei munci grele și cinstite s-a conturat cu timpezime într-adevăr numai de la un timp încoace, cînd miiloacele perfecționate ale unei agriculturi moderne au izbutit să dea un înteles deplin și statornic mai vechiului gînd că anii agricoli și faima și bogăția mai sînt așa cum și le fac și oamenii, nu doar norocul unei ploii căzute la timp. O reîntemeiere, ca să spunem așa, a satelor din această margine a Bucureștilor în cultul unei munci de performanță este de înteles însă că nu s-ar fi putut produce la aceeași oră exactă în chiar toate aceste sate și din această perspectivă apare cit se poate de firească detașarea unor nume și înscrierea lor printre fruntași. Între aceștia, o adevărată întreprindere etalon fiind I.A.S.-ul „30 Decembrie”, unitate distinsă în ultimii trei ani cu Ordinul Muncii clasa I și ale cărei rezultate din urmă, adică de anul trecut, îndreptătesc speranța tuturor celor ce lucrează aici că întreprinderea lor ar putea aspira la obținerea înaltului titlu de Erou al Muncii Socialiste. În orice caz, n-ar trebui să pierdem din vedere că din mecanismul obținerii acestor rezultate nu s-a făcut și nici nu se face un secret. Dimpotrivă. Și din cite înțelegem din cele ce ne spune directorul întreprinderii, Alexandru Ienciu, Erou al Muncii Socialiste, așa-zisele secrete ale acestor rezultate, secrete despre care s-ar crede că sînt atât de profunde încît ar putea stîrni uimirea deopotrivă a specialiștilor și a nespecialiștilor, se arată a fi în realitate, pur și simplu, munca bine gîndită și munca bine făcută. Atîta tot, dar nu e deloc puțin și nu e simplu pe cit ar putea să pară. Căci respectarea tehnologiilor, de exemplu, care reprezintă unul dintre așa-

zisele secrete, nu înseamnă nicidecum a lucra doar după amintirile, cite au mai rămas treze, ale unui curs de agronomie și nici a întinde mina pentru a desprinde din raftul unei biblioteci vreun tom savant, a-l folieta la repezeală și a transmite ordinele, bunăoară, prin stațiile de radio care odată cu modernizarea agriculturii au pătruns în multe unități agricole și asigură legătura cu fermele. Neapărat că o agricultură modernă se face prin aplicarea sistematică în producție a rezultatelor obținute de cercetarea științifică, prin documentare continuă, prin efortul de a aduce la un nivel optim toți factorii — și numărul lor e mare — de pe urma cărora vine mulțumirea firească la vremea culesului, însă e la îndemina oricui să înțeleagă că mulțumirea aceasta are să vină, cu siguranță,

șeful sectorului de industrie mică în cadrul căruia aduce întreprinderii, împreună cu vreo cîteva zeci de muncitori, beneficii de aproape 2 milioane de lei pe an, toți aceștia sînt numai cîteva dintre oamenii destoinici și devotați trup și suflet gîndului de-a spori permanent bogăția și bunul renume al întreprinderii. La drept vorbind, cum ne spune la rîndul ei inginerul Eugenia Murariu, plini de sirguintă și inimosi sînt toți cei ce alcătuiesc personalul permanent al întreprinderii. 1900 de oameni. Căci altfel nu se poate trăi, la I.A.S. „30 Decembrie”, decît muncind cu credință și din toate puterile, într-un spirit de ordine și disciplină ce impune muncii fiecăruia o calitate desăvîrsită, absolut necesară funcționării în bune condiții a acestui mare complex agricol care este întreprinderea. Ca semn al unei

duse din lapte și carne, iar legumele și fructele reprezintă și ele o parte însemnată din materia primă prelucrată de acest sector de pe urma căruia, se înțelege, întreprinderea obține însemnate beneficii. În vederea sporirii acestor beneficii a fost înființat și un puternic sector de industrie mică în cadrul căruia inițiativa oamenilor nu s-a oprit doar la împletirea unor obiecte de artizanat din nuiele de răchită ci a trecut, cu îndrăzneală, la valorificarea pe cont propriu și a altor resurse de materiale de care dispune întreprinderea. Construirea unei stații de argăsit și vopsit piei a creat, bineînțeles, posibilitatea de a se produce aici confecții din piele și blănuri, cojoace și căciuli de oale, de nutrie sau de iepure, întreprinderea avînd de cîteva ani și o fermă în care crește pe an nu mai puțin de 30 000 de

urma lui un pod. Iar cînd se rupe un pod în urma ta, nu-ți mai rămîne să privești decît înaintea. Prin 1954 Ion Șutic a venit să lucreze la această fermă a întreprinderii. După aceea a ajuns inginer agronom și de mai mulți ani i s-a încredințat conducerea fermei. Și el conduce această fermă întocmai ca un țaran care are atîtea de făcut că nu-i ajunge timpul niciodată. De aceea s-a și mutat la fermă, peste pragul casei lui din București călcînd rar, ca un oaspete, simțindu-se liber și cu minile dezlegate ca să poată munci cît mai mult la Mogosești căci n-a avut familie grea, zice el, n-a avut și nu are decît un copil, o fată, care a crescut mare și-a ajuns juristă pe la Călărași, mîriindu-se tot cu un jurist. Încît, el a putut să se ocupe în liniște de livada lui intensivă, dînd în fiecare an cam 30 la sută din producția de fructe a unității pentru export, 20 la sută pentru prelucrare industrială și 50 la sută pentru aprovizionarea piețelor Capitalei. Dar asta n-a fost și nu este totul. Pe aproximativ 40 la sută din întinderea livezii cultivă legume și reușește să dea în fiecare an cam 2 000 de tone de ceapă, tomate, castraveți, dovleci, pepeni. Cu același gînd de folosire intensivă a pământului seamănă furajie printre pomi, sfeclă și dovleci furajieri sau coseste iarba ca să facă fin pentru ceea ce el numește a fi o microfermă zootehnică. Cu vremea a ajuns să crească 500 de nutrii și nu mai puțin de 700 de porci, plus 60 de vite și juninci de la cele 25 de vaci, metis de Bălțată românească și Holstein, de la care s-a obținut anul trecut, în medie, 6 500 de litri de lapte. În urmă cu 12 ani, cînd în această fermă pomicolă el a adus 50 de porci, s-a găsit în situația de-a le da singur mîncare, în prima zi. Ceilalți păreau a spune: grija noastră e să dăm fructe, ce trebuie să ne complicăm? Primul care s-a oferit să-l ajute a fost un mecanic, Mihai Ene. Apoi, mai mult de rusinea de-a nu-l lăsa pe șeful de fermă să muncească singur, au început să pună mina și alții și așa se face că, treptat, s-a schimbat aici, de fapt, o mentalitate. Oamenii au dobîndit un înteles mai cuprinzător al muncii, asta e sigur, zice inginerul Ion Șutic, și tot el adaugă că nici nu se putea întimpla altfel din moment ce oamenii au văzut că și cîștigurile lor sînt în funcție directă de sporirea veniturilor fermei. Într-adevăr, nu putea să se întimplă altfel. Și în felul acesta ne explicăm și de ce bucuriile acestor oameni nu sînt deloc întimplătoare. Pentru că munca oamenilor de la această fermă, ca munca tuturor celor din această întreprindere, este fertilă, ea însăși, ca pământul bun.

DUMITRU ELIADE ■

I.A.S. „30 Decembrie”:

Bucuriile oamenilor nu sînt întimplătoare acolo unde munca este fertilă, ea însăși, ca pământul bun

la vremea culesului, atunci cînd specialiștii vor fi simțit pământul aproape și tot la fel, aproape de inima lor, îi vor fi simțit și pe toți cei ce-și petrec viața cu munca grea a pământului. Doar astfel se poate descoperi, în cele din urmă, că bucuriile oamenilor nu sînt deloc întimplătoare. Ceea ce se întimplă și la I.A.S.-ul „30 Decembrie”, unde bucuria oamenilor de-a ști că în fiecare an au consolidat prestigiul unității lor se explică prin chiar zilele lor de muncă și prin grija lor statornică de-a păstra și de-a spori o avuție ce se arată de pe acum impresionantă. Și directorul comercial Mihai Dumitru, și inginerii Mihai Huniadi și Silviu Țiru care răspund de munca a mai bine de o sută de mecanizatori, și inginerul Valeria Vasile care răspunde de bunul mers al incubatoarelor unde se scot 5 milioane de pui pe an, și inginerul Florin Șaghi în a cărui grijă stă funcționarea ireproșabilă și, ori de cite ori este nevoie, repararea urgentă a instalațiilor și utilajelor F.N.C.-ului unde se produc 17 rețete de nutrețuri combinate pentru îngrășătoriile de vite și păsări ale întreprinderii, și Gheorghe Florea,

anume chibzuite și al unei autentice gîndiri economice apare însăși structura acestei întreprinderi, o structură specifică de întreprindere agricolă aflată în zona preerăsenească. Și trebuie să adăugăm că structura aceasta a fost gîndită și realizată în mod exemplar. Pe lingă ferma de legume de cîmp, întreprinderea mai produce legume pe 15 hectare în solarii și, tocmai pentru a veni în întîmpinarea cerințelor marelui oras din apropiere, în alte trei ferme de sere ce se întind pe o suprafață de 19 hectare. Sectorul zootehnic cuprinde o îngrășătorie de porci și una de făturași, o fermă de 1 500 de vaci de lapte, o fermă de 4 000 de oi, încă o îngrășătorie de citeva mii de berbecuți. Pe lingă acestea, întreprinderea mai are o fermă de 120 000 de găini, a cărei producție este de 18 milioane de ouă pe an, și încă o fermă prin care-și asigură ouăle pentru incubatoarele proprii și cele citeva milioane de pui de carne pe care-i crește într-un an. Pe-aproape se află, bineînțeles, și un abator de păsări. Acesta face parte dintr-un sector de industrie alimentară ce mai cuprinde unități de preparare a unor pro-

ieperi. Toate acestea ne ajută să înțelegem că structura întreprinderii este într-adevăr complexă și că ea se alcătuiește din veritabile linii tehnologice pe parcursul cărora, ar mai fi de adăugat, cheltuiala cu care se obține fiecare produs se află permanent în atenție, o dovadă în acest sens fiind și încercarea de reducere a consumurilor de energie electrică prin construirea de baterii solare, a unei instalații eoliene sau a unei stații de biogaz. Numărul acestora urmînd să crească, aflăm, într-un viitor apropiat. La Mogosești, la ferma pomicolă a întreprinderii, observăm că aceeași străduință de a valorifica toate posibilitățile locale a dus la diversificarea activității celor 30 de oameni care lucrează aici și la alcătuirea unui caracter mai complex muncii în acest loc unde datoria oamenilor nu este doar îngrijirea celor 310 hectare de ciresi, vișini, cași, pierșici și pruni. Șeful fermei, inginerul Ion Șutic, are 54 de ani. În vremea războiului, pe cînd era un copilăndru, a trebuit să-și părăsească împreună cu părintii casa aflată într-un sat ce se nimerise a fi chiar pe linia frontului și atunci, își amintește, s-a rupt în

Programul de lucru al președintelui țării în ținuturile românești din miază-noapte a cuprins, în aceste zile scaldate de revărsarea pe umerii clorofilei a albului de salcîm înflorit, și orașul Șimleu Silvaniei.

Dezvoltarea armonioasă, echilibrată a tuturor județelor țării — iată o expresie înscrisă în programul anilor de muncă de după actul reorganizării administrative-teritoriale a țării. În țesătura lor simplă și clară, cuvintele respective conturează o deviză, un obiectiv de prim rang, un mobil al preocupărilor caligrafiate în desfășurarea de forțe cheltuite de deceniile care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, aspirație și metodă de atingere a scopului general — progresul patriei în întregul său. Vorbim despre aceasta tot timpul. Înregistrăm fenomenul în evoluția lui și parcă ne scapă, totuși, proprietățile reale ale cuvîntului, ni se refuză, în absența unui efort special, cuprinderea adevărată a sensurilor, a adîncimii, a limpezimii ce le adăpostește.

S-a reamintit, cu prilejul venirii în Sălaj a tovarășului Nicolae Ceaușescu, un adevăr binecunoscut și anume că acesta este un județ care de la reorganizarea teritorial-administrativă a cunoscut o dezvoltare foarte puternică.

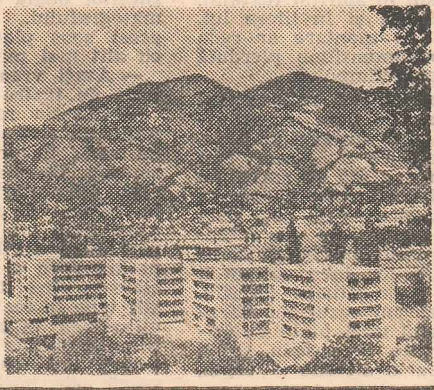
Dar priceperea cuvintelor, traducerea lor comportă efortul preumblării în straturile de adîncime acolo unde și-au stabilit și fortificat lăcaș faptele acoperitoare, ferite de oxidări întimplătoare, de acțiunea agenților corozivi neputincioși. În intervalul care ne desparte de Congresul al IX-lea al partidului, s-au construit în Sălaj 245 de obiective și capacități industriale și agrozootehnice, ajungîndu-se, astfel, în 20 de ani deci, ca 24 de zile să se do-

vedească suficient pentru a face tot atît cit se realiza în întregul an 1968. O dată, cea mai expresivă, e drept, din multe care pot fi scoase în bătaia soarelui, pentru a desface în apele-i componente strălucirile cuvîntului. A început vizita în Sălaj a conducătorului partidului și statului, prin-

să vină aici la ei acasă pentru a le fi aproape, a vedea cum lucrează și cum le merge și a-i îmbărbăta în munca lor de acum încolo, povățuindu-i ce și cum, să facă pentru a le fi mai bine, lor și nouă tuturor.

Șimleu Silvaniei — o porțiune din fagurele numit Sălaj, la rîndu-i frag-

Șimleu Silvaniei, un nume în rotunjire

tr-o poartă numită Șimleu Silvaniei. Un ochi spre lume, deschis de sub genele umbroase ale Măgurei, pîntenul pus să ocrotească oamenii și bine-dețea și oxidarea lor spre mai bine. Un de tot tinăr primar, Gheorghe Dumitraș, a fost cel care a spus prin vorbele lui ceea ce ar fi spus laolaltă, cu cuvintele lor, miile de localnici veniți să întîmpine pe omul aflat pe treapta cea mai de sus a răspunderii în această țară și care

ment din întregul numit România. O parte care prin zvîcnetul, prin respirația-i sănătoasă asigură mersul normal, stenic, optimist al întregului. Un oraș îmbrățișat de cîmpuri, de vii și livezi, de păduri, pus să preia din grijile industriei pentru a se bucura de foloasele ei. Platforma o descoperi la capătul de dincolo, în direcția de mișcare spre Satu Mare. Gard în gard, trei fabrici și-au găsit locul într-o lizieră, voin-

parcă să nu deranjeze, cu porțile larg desfăcute către iarba mirosînd, la ora dimineții, a rouă. Întreprinderea de materiale izolatoare, filatura de fire pieptănate și fabrica de mobilă, au ieșit de sub tipar, cum am zice noi cei deprinși cu acest mod de apariție a noutăților, în anii din urmă. Nouă miliarde lei au fost cheltuite în virtutea aceluia principiu de care vorbim adesea — al chemării la viață egală a tuturor județelor țării, redimensionarea, în consens cu ritmurile dorite pentru progresul multilateral al țării, a metabolismului tuturor așezărilor românești. Așa stau lucrurile și aici. Lingă merele de Șimleu, lingă strugurii de Șimleu și șampania „Silvana”, la rădăcina de citva timp produse industriale făcute să răspundă, pe cit posibil, cerințelor beneficiarilor din imediata apropiere evitînd dansul kilometrului al vagoanelor, al așteptărilor.

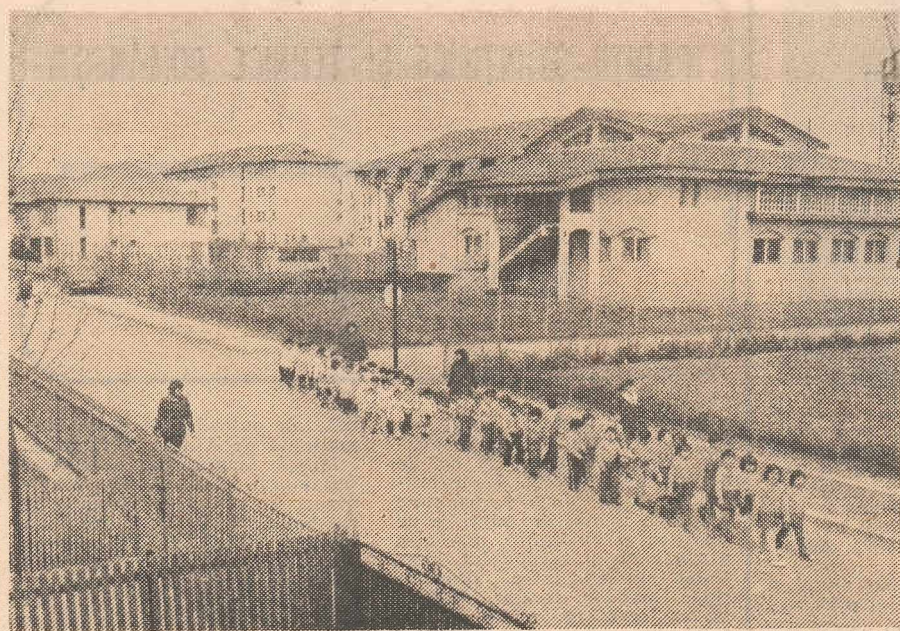
Așezarea în sine a ieșit din starea de veghe, frecîndu-se mai întii la ochi, pricepînd ce are de făcut și, suflîndu-și minicile, s-a aplecat asupra treburilor. Și-a construit fabrici, își construiește case, își regîndește pulsul. S-au zidit la Șimleu peste 1 200 apartamente, așezăminte de educație și ocrotirea sănătății. Sînt sub mistrie alte și alte locuințe, noi clădiri pentru folosul și binele public. Vorbim despre ele la viitor, așa cum s-a vorbit cu nu mult timp în urmă despre ceea ce vedem astăzi, cu încrederea și în așteptarea zilelor cînd vor deveni la rîndu-le existențe palpabile, măsurabile.

În adierea acestor zile-fruit, zile-miez, Șimleu Silvaniei — un nume în rotunjire.

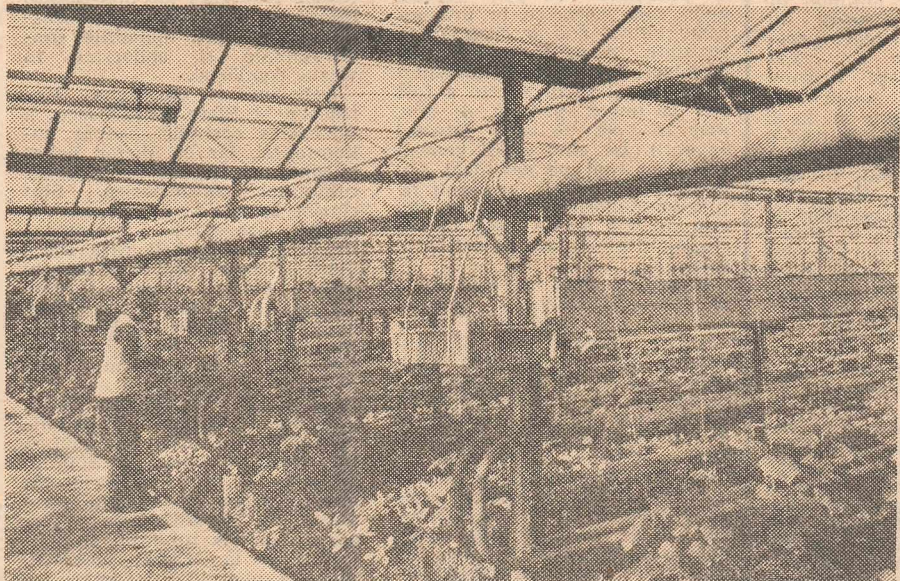
NEAGU UDROIU ■

C.A.P. Scornicești :

Cu cele mai moderne unelte ale științei, cu cea mai nobilă și statornică tradiție, hărnicia

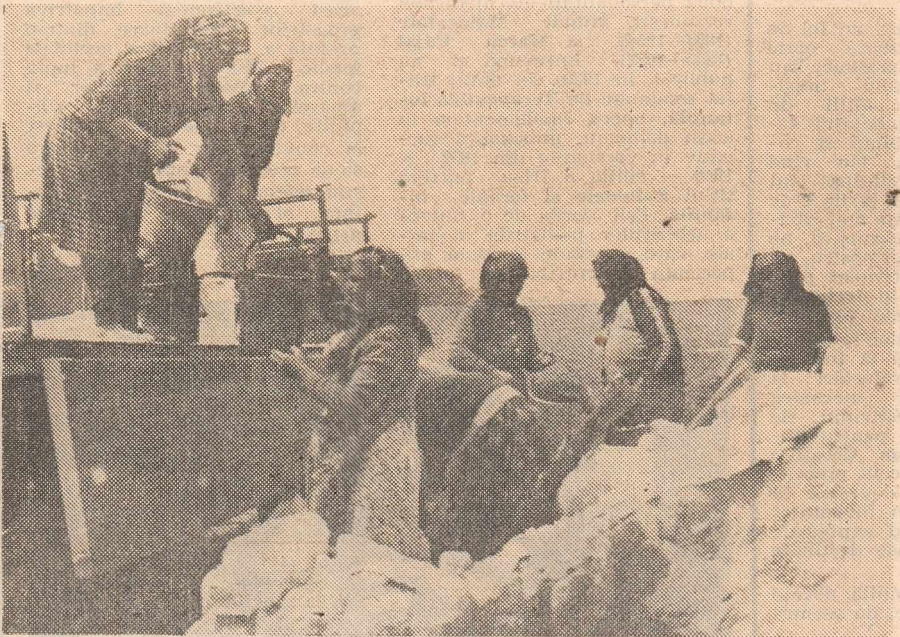
„Argumentul nostru sufletesc sînt copiii“

„Argumentul nostru climatic este lipsa anotimpurilor“

„Argumentul nostru principal este sapa“

„Argumentul nostru obiectiv este știința“

In agricultură, întreaga muncă se comprimă pînă la urmă într-o cifră. Povestea anotimpurilor, a campaniilor, a fiecărei zi-lumină, a ploilor și a secetei, a arăturilor și-a recoltatului se desfășoară ciclic de-a lungul unui an de zile pentru a sfîrși implacabil într-un adevăr de maximă sinteză : cifra producțiilor realizate. De la această cifră, povestea se poate derula în sens invers.

C.A.P. Scornicești a obținut anul trecut cele mai mari producții agricole din întreaga sa existență. Pămîntul a dat oamenilor de aici mai mult grâu și porumb decît oricînd. Producțiile sînt record nu numai pentru întreaga istorie a agriculturii practicate pe aceste meleaguri, ci și pentru agricultura întregii țări, fiind al șaptelea an consecutiv cînd cooperatorii din Scornicești sînt în fruntea trîditorilor pămîntului. De pe întreaga suprafață arabilă (2 600 ha), C.A.P. Scornicești a obținut, în medie, la un hectar, 22 500 kg porumb știuleți, peste 7 800 kg grâu, peste 6 600 kg orz, peste 3 400 kg floarea-soarelui. Am plecat în căutarea explicațiilor acestor producții-record, trecînd în revistă, cum se va vedea mai jos, fiecare din elementele ce pot concura la atingerea unor asemenea performanțe ale muncii în agricultură. Pe „traseul“ lor, am putut identifica însă ceea ce poate fi o explicație globală a acestor rezultate și care constă în faptul că, la Scornicești, se înregistrează înainte de toate, un veritabil record de idei pentru fiecare hectar de pămînt, chiar pentru fiecare palmă de pămînt din raza C.A.P.-ului. Se poate spune astfel că producțiile-record își trag seva din astfel de idei, care „însămîntate“ la timp și „întretinute“ în timp, rodesc acele impresionante cifre — sinteză elocventă a unor continui eforturi de gîndire și muncă întru gospodărirea pămîntului.

★

Pămîntul. Cînd auzi de asemenea producții, primul gînd te duce la pămînt, la oarece calități naturale de excepție ale acestuia. Or, pămîntul C.A.P. Scornicești este cîtat în zona IV de fertilitate, din cauza structurii sale puțin propice unei agriculturii de înalt nivel. În aceste condiții, a apărut prima idee, care se cheamă scarificarea sau subsolarea pămîntului. Cu alte cuvinte, a fost vorba de o întoarcere pe dos a întregii suprafețe arabile, stratul argilos de deasupra fiind îngropat la 60—80 cm, de acolo fiind scos la lumină pămînt mult mai bun și care, în plus, putea să-și mențină umiditatea datorită peliculei de argilă îngropate. Acest nou strat vegetal a fost analizat parțial pe parcelă, fiecăreia dîndu-i-se amendamentele cîvenite. Pe lîngă fertilizările curente, la pregătirea terenului și la prasila mecanică, în curs de desfășurare în aceste zile, se mai face o fertilizare generală cu îngrășăminte organice, astfel încît la fiecare patru ani întreaga suprafață este revigorată prin acest procedeu. Irigațiile. Pandant necesar în această zonă secetoasă, irigațiile au fost concepute la C.A.P. Scornicești într-un sistem local, prin amenajarea a patru lacuri pe vilcelele riurilor Plapcea, Suica, Negrișoara și Piscani. Ideea s-a dovedit benefică din mai multe puncte de vedere : s-a creat un disponibil de apă suficient pentru irigarea a 300 ha, s-a eliminat pericolul inundațiilor, s-a redat agriculturii un important teren agricol (acele vilcele care erau supuse capriciilor ploilor). În plus, aceste lacuri, folosite inițial doar pentru adăparea animalelor, au putut fi amenajate pînă la rangul unor zone de agrement și al unor crescătorii de peste (în toamna trecută — 20 tone au fost livrate populației). Sugestiv pentru meticulozitatea cu care este privită și tratată fiecare palmă de pămînt este faptul că, de exemplu, prin amenajarea simplă a unui amărît de pîru s-au putut obține astfel încă două coase. Din astfel de „picături“ de interes și de gospodărire se compune, pînă la urmă, întreaga bogăție a coopera-

torilor din Scornicești. Lucrările. Cum spunea primarul comunei, „argumentul cel mai mare al acestor producții este sapa“. Adică munca făcută la timp și fără preget, într-o organizare ca la carte, după criteriile indicate de stadiul fiecărei culturi în parte. În 16 mai, peste 500 de cooperatori se aflau pe cîmp, la sapa la porumb și floarea-soarelui, în urma prasilei mecanice și fertilizării făcute cu cultivatorul. Nimic nu este lăsat la intimplare. Fiecare parcelă este privită și „ascultată“ permanent, astfel încît totdeauna i se face ceea ce este necesar. Un sistem judicios de asolamente și rotație a culturilor („dacă trei ani la rînd pui grâu pe același teren n-ai făcut nimic“) face ca terenul să fie întoldeana la un nivel optim de forță germinativă pentru culturile respective. Oamenii. Se înțelege că „marele secret“ al acestor producții record constă pînă la urmă în adevărul simplu al muncii oamenilor. Toți locuitorii comunei sînt muncitori agricoli, indiferent că au sau nu cărți de muncă la prestigioasele unități industriale din Scornicești. Un real proces de omogenizare socială face ca, de pildă, cel care dă cu sapa să cîstige la fel ca cel de la fabrica de conserve, ca muncitorul din uzină să-și lucreze lotul la fel ca membrul cooperativ, ca tîranii cooperatori să poată primi concedii de odihnă, de boală și pensii asemenea muncitorilor din fabrică ș.a.m.d. Pămîntul este înțeles aici drept ceea ce el și este — principala avuție națională, și de aceea nici un efort nu este prea mare și nici o organizare prea dificilă pentru a face ca toți locuitorii să participe la munca pămîntului cu maximă dăruire și abnegație. Liceul agro-industrial din comună a devenit principala sursă și principalul cadru de formare a cadrelor necesare nu numai modernelor unități industriale ci și marilor producții agricole ale C.A.P., elevii participînd la munca cîmpului ca veritabili muncitori agricoli, pentru ca, după absolvire, majoritatea lor să intre efectiv în circuitul sectoarelor productive ale cooperativei, de la tunsul oilor la liniile tehnologice ale unităților de industrie alimentară.

„Croitor“ cu ani în urmă pe astfel de coordonate sănătoase de muncă și organizare, C.A.P. Scornicești își continuă evoluția nu numai pe scara ascendentă a producțiilor record, ci și pe linia unor continui înnoiri și diversificări, astfel încît să poată fi valorificate la maximum toate resursele latente și disponibile ale unei activități agricole de asemenea amploare. De pildă, pentru a se valorifica vrejurile de mazăre, de fasole (care se cultivă pe suprafețe mari aici) ca și pantele acoperite cu păsuni și celelalte terenuri neproductive de pe vilcele, în toamna trecută s-a înființat, în premieră, un sector de ovine care numără deocamdată 650 de oi dintr-o rasă mare producătoare de lînă. În jurul acestor oi s-a pus pe picioare un modern sector zootehnic, care cuprinde saivan, finar, magazine, maternitate — inclusiv o cochetă casă a ciobanului, cu cinci camere.

O altă idee în premieră în acest an o constituie cultivarea, pe 50 ha de pe care s-a recoltat rapiță, a porumbului intercalat cu : fasole, dovleci, varză și telină. Se speră (și sînt semne bune în această privință) ca experimentul să dea roade, la propriu și la figurat. Pe alte 20 ha se desfășoară cercetări agricole proprii, menite să clarifice probleme legate de condițiile de vegetație, soiurile adecvate terenului, densitățile optime ale culturilor etc., astfel încît C.A.P.-ul să poată beneficia de cele mai corecte soluții pentru fiecare suprafață și cultură în parte.

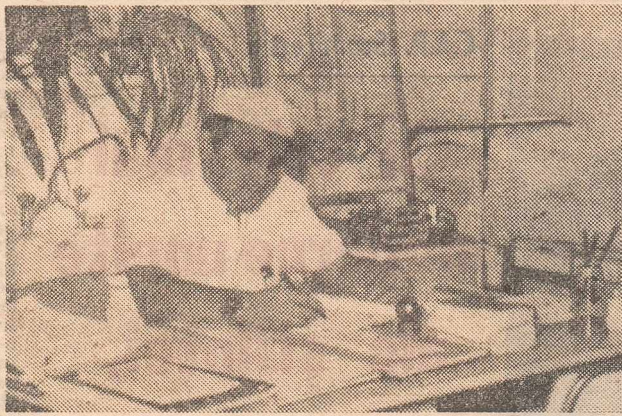
În alt loc, lîngă abator, într-un sistem gospodăresc foarte simplu, a prins viață o crescătorie de porci (2 000 capete), care ființează de la 1 aprilie la 1 decembrie. Primăvara sînt aduși aici porcii dintre „rebuturile“ marilor complexe, care, fără nici un fel de metaforă, abia se țin pe picioare. Îngrijii cum se cuvine, hrăniți cu furaje naturale și cu preparate din subprodusele pe care abatorul altfel le arunca, jigăritele animale se trezesc la viață și devin în scurt timp sursă a unor importante venituri pentru C.A.P.

Cartea de vizită a acestei puternice unități agricole nu se rezumă la producțiile sale record. Sub firma C.A.P. ființează : o fabrică de conserve (din carne, legume și fructe — 1 000 tone pe an) ; un atelier de băuturi răcoritoare și pufuleți ; un abator — pentru tîieri, dar și cu o secție de preparate din carne ; o „fabricuță“ de făină proteică (120 t pe an, din valorificarea subproduselor de la abator) ; o secție de artizanat, o alta pentru confecționat mături din sorg, o alta de producere a cîcagulii ; patru ferme de găini ouătoare (180 000 capete, 47 milioane ouă pe an) o fermă cu pui pentru carne (2,5 milioane pe an), două ferme de culturi forțate (16 ha sere) etc. Însăși structura acestor activități vorbește de la sine despre ingeniozitatea cooperativilor din Scornicești, așa cum varza cultivată pe sub pomi, chiar în pragul sediului C.A.P., sau cernutul gunoierului din halele de pui, de pe urma cărui se mai obține ceva hrană pentru porci, vorbește despre simțul lor gospodăresc, despre atenția, răbdarea și pasiunea cu care muncesc pentru a scoate bani din piatră seacă, pentru a valorifica la maximum de eficientă fiecare posibilitate ivită în „cîmpul“ preocupărilor lor agricole.

În 1950, C.A.P. Scornicești producea 580 kg grâu și 946 kg porumb la hectar ; în 1965, producțiile erau de 1 782 kg și, respectiv, 3 706 kg. În 1985, am văzut mai sus care au fost aceste rezultate. O sinteză a lor este exprimată și de faptul că, la ora actuală, C.A.P. Scornicești primește trimestrial 5 milioane lei dobinz, la sumele pe care le are în bancă ! Încercările de „fise“ schitate mai sus pot constitui o explicație a acestei deosebite eficiențe pe care o are munca la C.A.P. Scornicești.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Un om luptă cu durerea

La Spitalul Clinic Municipal București funcționează o unitate medicală cu un profil aparte, Centrul de terapie durerii. Organizat în cadrul secției de Anestezie Terapie Intensivă, el e singurul de acest gen din țară și era la data inaugurării lui, în iulie 1981, printre puținele din această parte a Europei. Dealtfel, însăși povestea durerii privită ca boală, ca entitate separată, e mai nouă, inițiatorul ei, profesorul american (de la Seattle, statul Washington) John Bonica, întemeind cea dintâi clinică de specialitate în 1961, pentru a pune mai tirziu bazele Societății Internaționale pentru studiul Durerii (I.A.S.P.). Conform noii concepții, durerea e socotită nu doar un simptom, avertizând sau probând despre o maladie sau alta, ci o boală în sine, persistența ei dincolo de 3-6 săptămâni, și se poate vorbi despre durerea acută, creind o patologie specifică, care nu o dată rămâne instalată chiar și după dispariția (decelabilă) a factorilor care au provocat-o. Cu această durere cronică luptă, cu rezultate încurajatoare, medicul primar anestezist Lucian Sandu, cel care răspunde de centrul la care ne referim. Fiind ceea ce e, adică medic de A.T.I. (sef de secție dr. Constantin Ionescu), Lucian Sandu a trecut de la profilaxia durerii, care e treaba lui de fiecare zi (prin acordarea de anestezii, prin păstrarea funcțiilor vitale ale bolnavului, prin susținerea acestor funcții când sint afectate etc.), la combaterea acesteia într-un sens mai larg, intrând cu cetezanță, dar și cu sfială, pe un teritoriu încă nestrăbătut și plin de mistere, problema durerii continuând să fie controversată pe plan mondial. De ce cu cetezanță, e mai ușor de explicat: toate începuturile de drum obligă la curaj. De ce cu sfială? Pentru că, deși deține o cazistică importantă (pe 1129 de pacienți, majoritatea tratați ambulator), doctorul Sandu nu se aventurează în verdicte, acceptând că „durerea e ca o pădure deasă din care n-am cercetat decât liziera”. E, dacă vreți, un alt mod de a exprima că o boală se aseamănă cu un iceberg care pluteste. Putinul care se vede înseamnă durerea, grosul icebergului fiind, de la apă în jos, sistemul endocrin, cel nervos periferic, cel vegetativ și, ultimul, sistemul nervos central. Asta e, ca să zic așa, partea de teorie, cu implicațiile ei despre care, simplificând la maximum, Lucian Sandu spune că „nu există dureri, ci numai pacienți cu dureri”. Motiv pentru care, prezentă în majoritatea zdrobitoare a maladiilor, durerea e mereu alta, chiar și în cadrul aceleiași boli, ea neputând fi (deși s-a tot încercat!) cuantificată, explicată matematic. Tocmai latura subiectivă predomină uneori, ceea ce și

impiedică, în pofida eforturilor depuse de I.A.S.P., găsirea unui limbaj universal, cu toate că, pe plan mondial, se aștează o strategie aproape comună, cu 5 „trepte”: schemele farmacologice, blocurile (infiltrații, rahi-anestezii etc.), terapiile nemedicamenteuse (acupunctură, neurostimulare etc.), neurolezele (chirurgicale sau chimice) și terapiile ocupaționale, cele care, așezându-l pe bolnav într-o stare de confort psihic, îl fac să-și „uite” durerea, pentru o perioadă mai scurtă sau mai lungă.

Cu excepția neurolezelor, în care e tentat să includă și Boicitul (pe care îl recomandă numai virstnicilor și pentru porțiuni mici), doctorul Sandu folosește, în mod curent, toate celelalte metode, impunând prin rigoarea și acuratețea cu care lucrează. Calități care, între altele fie spus, i-au consolidat prestigiul profesional în S.C.M.B., unde o sumedenie de profesori de elită, Dan Gavrilu, Traian Rebedea, Constantin Stanfatu, Alexandru Prisicu, îl cer deseori colaborator, apreciindu-i experiența și competența dovedite în chip practic, concret, ca și prin cele peste 150 de lucrări științifice, multe din ele tipărite în reviste reputeate ca „New England Journal of Medicine”, „Lancet”, „Anesthésie, Analgesie, Réanimation”, „Pain” (care e, din 1976, organul I.A.S.P.), „Minerva Anaestesiologiae” etc. Ca să nu mai zic, iarăși în trecut, că una dintre aceste lucrări, intitulată „Electrostimularea cu ace și electrozi în lombosciatică”, a stîrnit un deosebit interes la cel de-al IV-lea Congres mondial de terapie durerii ținut, în 1981, la Seattle, jucînd (bănuiesc) un rol de seamă în alegerea medicului român ca membru al I.A.S.P., for în care medicina noastră a avut, pînă la el, reprezentanți iluștri ca profesorii Kreindler și Sager. Dintre toate metodele, folosite nu o dată în aliantă, doctorul Sandu pare să fie mai eficient (ca rezultate și cercetare) în electrostimularea cu ace și electrozi. Practicînd, cade și dînsul de acord, un fel de acupunctură, dar în afara teoriei clasice, electrostimularea sa ignorînd punctele acupuncturale. Se exploatează, desigur, efectele curentului electric, polul pozitiv e analgetic, polul negativ e dominant vasodilatator, numai că stimularea se adresează, în mod obișnuit, zonei metamerilor afectați (supraiacent și subiacent), traseului durerii și regiunilor de emergență nervoasă. Recunoaște că, procedînd așa, s-a abătut de la regulile clasice, afirmînd că numai experiența (încă din anul V de facultate s-a preocupat de electroranocoză) l-a determinat să aleagă o cale și nu alta. Are, repet, rezultate deosebite în boli reumatismale, vasculare (arterite), neoplasme, dureri postoperatorii, posttrauma-

tice (a tratat schiori, rîghyști, halterofili) etc., cele mai multe confirmate clinic, dar continuă, cu o modestie nejuțată, să păstreze măsura. Zice: cu așa fac și poate că e bine. Fiecare însă poate merge pe drumul lui, căci harta durerii are încă destule „pete albe”.

Mai e acest bărbat scund și retras (a fost un chin pînă să-l urnesc la vorbă!) un neorgolios. A realizat cîteva invenții, o „pomă cu role pentru perfuzie”, care nu e altceva decît un cord artificial, un „automat de perfuzie continuă”, adică un alt aparat de mare responsabilitate, dar e mai degrabă gata să-ți însușieze numele coautorilor, Adam Veres, Nicolae Mustătea și la al doilea, Vasile Milcov decît să-ți precizeze denumirile complete ale brevetelor sau anii în care au fost ele obținute. Nici despre capitolul de terapie durerii, scris pentru „Metode și tehnici de reanimare și terapie intensivă”, scos la I.M.F., nu-și aduce aminte prea multe, obligîndu-mă să caut spre a afla că nu s-a publicat în 1982 sau 1983, cum credea, ci în 1984. Succesele pe care le-a înregistrat, unele chiar priorități apreciate ca atare, par să-l lase indiferent. Alții le-ar fi catalogat și s-ar mindri cu ele. El nu, pe Lucian Sandu parcă-l stînjește. Doar cînd ajunge cu discuția la „Calmosim”, neurostimulatorul portabil (produs de „Electronica”) destinat tratării unei game variate de nevralgii acute și cronice (sindrom cervical, artrite reumatice etc.), la închegarea căruia a contribuit, se înviează brusc. Păcat, îl aud, că oamenii nu știu despre el cît ar trebui: e foarte util și foarte ieftin.

Înainte de a fi altceva, doctorul Sandu e un muncitor și un pătîmas, care rămîne devotat cauzei bolnavilor dintr-o secție, cea de A.T.I., și dintr-un centru, cel de terapie durerii, în care se consideră mereu în linia întâi, mobilizat la datorie. Conștiincios, temeinic și tăcut. Zarva în jurul a ceea ce e și a ceea ce face îi displace, ba chiar îl deranjează. Poate de-asta și este un vorbitor stingaci, rămînînd un adept al faptelor.

Pentru Eminescu, știți bine, amorul e un lung prilej pentru durere. În cazul doctorului Sandu, lucrurile stau exact invers: durerea e un lung prilej pentru o vigilență și o abnegație cărora înțelege să le dăruiească toată capacitatea și toate energiile. Veți pricepe poate de ce, în prezența acestui bărbat ce încearcă, în folosul nostru, al tuturor, să tîlmăcească durerea și s-o stăpînească, m-am simțit cuprins de emoție. Adevăratele caractere emoționează totdeauna.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Atenție, cineva vă bate la ușă!

Paul Matei e o mai veche cunoștință a cititorilor noștri, cartea sa de vizită îl recomandă ca pe un inventator de profesie, teoretician și practician în egală măsură, deoarece toate soluțiile sale și-au revendicat dreptul la viață după ce au fost materializate și experimentate chiar de către autor. Una dintre cele mai recente poartă titlul „Aeroterma fonică” și a obținut certificatul de inventator nr. 79645.

Denumirea indică, deci, o instalație pentru producerea aerului cald, ideea nu e nouă, industria mondială de aparate electrocasnice realizează numeroase instalații de acest fel, destinate celor mai variate întrebuințări. Creația lui Paul Matei se particularizează totuși prin cîteva soluții originale, care i-au conferit dreptul de a reclama și obține un brevet de invenție. În primul rînd este vorba de un consum redus de energie astfel încît folosirea

aparaturii într-o încăpere nu obligă contorul la înregistrarea unor cheltuieli de energie peste limitele stabilite prin reglementările în vigoare. Vom nota apoi că aeroterma fonică produce, după dorință, aer cald sau rece, încălzirea se face după un sistem diferit de cel folosit îndeobște la instalațiile de acest fel, iar aerul refulat este în prealabil ionizat, sterilizat și parfumat selectiv. Cu alte cuvinte, încăperea beneficiază toată vremea de un aer curat, purificat și, după preferințe, cu mireseme de busuioc, levănțică, trandafir etc. Aeroterma lui Paul Matei este prevăzută de asemenea cu o sursă de lumină de semnalizare și senzori palpatori la nivelul solului. Toate acestea o fac extrem de bine venită în spațiile încărcate de noxe, neaerate, în unitățile de asistență sanitară.

Paul Matei ne mai informează că a izbutit, tot de curînd, să definitiveze un așa-numit

„Ambalaj ergonomic”, un fel de hirtie care semnalizează optic condițiile de mediu prielnice sau defavorabile obiectului împachetat. Astfel, în condiții de frig sau igrasie, ambalajul devine visiniu, la căldură se colorează în albastru, iar cînd temperatura și umiditatea sînt între limite normale, hirtia e de un verde-smarald. Am mai izbutit să realizez, de asemenea, ne asigură interlocutorul nostru, un insecticid și un detergent pentru care am folosit în exclusivitate produse naturale vegetale.

Reamintim cititorilor noștri că Paul Matei lucrează la Institutul de cercetări, proiectări și tehnologie pentru mecanică fină, în cadrul colectivului de cercetare și creație pentru bunuri de larg consum. Creațiile de mai sus, ca și cele prezentate cu alte ocazii, dovedesc că Paul Matei este un inventator preocupat în mod expres de crearea unor produse destinate confortului casnic.

Și avem atît de multă nevoie de astfel de produse, de asemenea oameni.

LIVIU TIMBUS ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Maeștri ai pediatriei

Încă în cadrul medicinei populare românești, grija pentru copii s-a bucurat la noi de o atenție deosebită. De-a lungul veacurilor au fost imaginat un mare număr de mijloace de îngrijire și vindecare, mai ales a sugarului și a copilului mic. Unele dintre acestea premerg chiar, empiric desigur, medicina modernă. La prima vedere, pare spre pildă ciudată, chiar respingătoare, tradiția îmbăierii copiilor în laptele infectat de pustulele de pe ugerile unor vaci, ceea ce le provoca peste cîteva zile o erupție; în realitate, în acest mod ei erau imunizați împotriva flagelului variolii! (al cărui vaccin a fost pus la punct, precum se știe, abia în 1796, de către Edward Jenner). Iar cînd copiii veneau acasă cu răni pe genunchi sau pe mini, tărîncile presărau pe plăgile sîngerinde praf fin din coji de ouă pisate, ceea ce corespunde efectului hemostatic al calcului...

Veacul al XIX-lea este acela al unei spectaculoase dezvoltări a medicinei culte românești, culminînd, spre sfîrșitul secolului prin constituirea școlii românești de cercetare medicală, ca și a instituțiilor de învățămînt medical românesc, anumerose spitale, tot mai bine înzestrate. Dar cînd s-a constituit prima instituție spitalicească destinată anume copiilor? Cîtorul ei a fost imobilul Iuliu Barasch (1815-1863) despre care profesorul Ion Simionescu scria pe drept cuvînt: „Cît a trăit, nu a știut decît să răspîndească bincele la țoi, fără deosebire de nație”. Doi cunoscuți istorici ai medicinei, Vasile Bologa și Samuel Izsak, relevă că Barasch a fost, în 1857, cel care, cu mari sacrificii personale, a organizat — la început în propria sa casă — primul spital de copii din România, unde s-au schițat și cele dintîi cercetări de pediatrie.

Cei dintîi medici specialiști în pediatrie din România au fost apoi Constantin Nica (1833-1893) și Mihail Gheorghid Obedenaru (1839-1885) — cel de al doilea fiind totodată cel dintîi profesor de clinică infantilă de la noi (1869) și medic primar la Spitalul de copii din București (1867-1874), de asemenea membru corespondent al Academiei Române. Obedenaru a studiat problema malariei la copii și a publicat în „Gazeta Spitalelor” din 1863 lucrarea metodologică Raportul științific asupra diviziunii medicale a spitalului de copii. În continuare, pediatria a fost ilustrată de Alexandru Boicescu (1853-1893), autor al primului curs de patologie infantilă (1892) și de Nicolae C. Thomescu (1860-1918), care a publicat la București, în 1894, Cîteva lecțiuni de clinică infantilă.

Etapă creatoare a specialității este marcată de activitatea a două personalități ale medicinei românești, Mihail Manicativ (1867-1954) și Marcu Cajal (1885-1972). Împreună ei au publicat, în 1928, cel dintîi tratat românesc de Terapeutică infantilă, operă fundamentală în acest domeniu, îmbogățită succesiv în versiunile din 1932 și 1946 — ediția a III-a purtînd titlul Patologie și terapie infantilă. Este vorba de o sinteză a achizițiilor pediatriei mondiale, care cuprinde totodată experiența și contribuțiile origi-

nale ale autorilor, lucrarea fiind premiată de Academia Română. Mihail Manicativ, considerat fondatorul școlii românești moderne de pediatrie, întemeietorul Societății de Pediatrie din România (1929), a fost profesor de clinică infantilă la Iași (1905-1920) și apoi la București (1920-1938). Aportul său la studiul și tratamentul bolilor de copii a privit, între altele, tulburările digestive acute și maladiile infecto-contagioase (cauze frecvente ale mortalității infantile), meningita cerebrospinală la copii, maladiile constituționale și endocrine în vîrstă copilăriei.

Împreună cu Gheorghe Marinescu și State Drăgănescu, a întreprins cercetări asupra poliomielitei, iar cu Victor Babeș a colaborat la introducerea seroterapiei antidifterice. Sint clasice lucrările sale asupra etiologiei, prevenirii și tratamentului unei alte boli care afectează frecvent copiii, uneori cu urmări foarte serioase: tusea convulsivă; studiul său Microbul și seroterapia tusei convulsive, publicat la Iași în 1902, a fost premiat de Academia Română.

La rîndul său, Marcu Cajal, participant ca medic de bataion la primul război mondial, a fost medic primar la Spitalul „Caritas — Noua maternitate” din București, de-a lungul a trei decenii și de asemenea profesor de clinică infantilă și puericultură la I.M.F.-București, pînă la pensionare. Cînd s-a stîns, în 1972, gazeta „Muncitorul sanitar” îl caracteriza drept un „exemplu de conștiinciozitate, probitate și dăruire, un medic din generația celor care au făcut din meseria lor un apostolat” — o definiție ce ar trebui să corespundă tuturor celor ce se îngrijesc de sănătatea copiilor. Constantin Levaditi, pionier pe plan mondial al bisnutotherapiei sifilisului, citează amplu rezultatele obținute de M. Cajal în aplicarea acestui tratament la copii, în premieră absolută. O altă contribuție binecunoscută a acestui medic a fost aplicarea auto-seroterapiei în bronhopneumonia copiilor. Numeroase cercetări a efectuat privind toxicoză infantilă, „pseudoreumatismul gripal” la copiii sugari, alimentația copilului distrofic, psihologia copilului etc. A publicat lucrări de educație sanitară care s-au bucurat de un mare succes în epocă, precum Cartea mamei (1915), Școala mamei (1938), De ce nu mîncîm copilul meu (1964), Educarea copilului în familie (1975). „Cînd pînții au pretenția de a fi înțeleși de copil — observă dr. M. Cajal în ultima sa carte —, trebuie ca, la rîndul lor, și ei să-l înțeleagă pe acesta, să-l trateze ca pe un amic mai puțin vîrstnic”.

Un gînd care își păstrează mereu valabilitatea — ca și acest avertisment împotriva proastelor sfătuitoare, dintr-o prefață a unei cărți a aceluiași medic: „Nu este ușor a lupta contra babelor, bunicilor și moașelor ignorante, care, stăpînite de prejudecăți, sfătuesc și conving ușor mamele tinere să-și crească copiii într-o greșită igienă. Să sperăm că știința și rațiunea vor învinge prejudecățile”.

I.M. ȘTEFAN ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● „Cu câțiva ani în urmă, în paginile revistei au apărut câteva articole despre izvorul cu apă termală de pe malul lacului Herăstrău, de lângă restaurantul Bordei — apă indicată în diverse afecțiuni hepato-biliare, ale tubului digestiv etc. La timpul respectiv autoritățile s-au preocupat captând izvorul, montându-i o teavă de scurgere, construind un adăpost special și instalând o placă cu indicația conținutului și concentrația sărurilor din apă, astfel încît orice persoană interesată din București putea să-și facă binefăcătoarea cură, la fața locului. Din păcate însă, și din lipsa de supraveghere a acelorși autorități, acest izvor de sănătate arătă, astăzi, jalnic: placa a fost zmulă, izvorul s-a inundat croindu-și drum pe sub trotuar... huliganii nici nu mai au ce face. Apelăm la dv. pentru a atenționa Administrația Domeniului Public, I.C.A.B.-ul, și chiar Ministerul Sănătății, pentru protejarea acestui izvor și reintroducerea sa în circuitul public” (Vladimir Teoharescu, intrarea Dridu 3, bloc M. 3, scara B, apartamentul 26, Pajura).

● **Primim, din partea Consiliului popular al județului Iași:** „La scrisoarea adresată de către **Doina Homicianu** din Iași, prin care aceasta solicită încadrarea în muncă, vă comunicăm: din ancheta socială efectuată la domiciliul acesteia, a rezultat că are vârsta de 24 de ani, este căsătorită, are 3 copii între 6 luni și 3 ani, sotel fiind om al muncii la I.P.A. — Iași, de unde primește o retribuire lunară de 1800 lei, plus alocație de stat pentru copii 1020 lei. Deși ne prezentându-se în termen util în vederea luării în evidență și plasării în muncă, ea a fost luată în evidențele noastre și prin repartiția nr. 38870/1986, a fost plasată la I.C.S.A.P. — Iași, unde i s-a asigurat loc de muncă”.

● **Consiliul popular al județului Suceava:** „Urmare scrisorilor adresate redacției de către... (și urmează UN TEANC de scriitori, din care spicim numele unor: Ana Mareuleac, Olga Tocaci, Adolf Iurașec, Emilia Pojdoara, Agnesa Polaceh, precum și alții — toți din satul Poiana Micului, comuna Mănăstirea Humorului — acuzând faptele grave a doi gestionari de magazin alimentar din localitate)... vă comunicăm: au fost luate măsuri pentru înlocuirea din funcție a gestionarilor Morosan Georgeta și Morosan Valeria, de la magazinul din satul Poiana Micului; în prezent, magazinul funcționează cu noii lucrători care au preluat gestiunea”.

● **Regionala C.F. București — Divizia comercială:** „Referitor la articolul apărut în Flacăra din 04.04.1986, intitulat „NASUL” și în care sunt prezentate o serie de aspecte negative constatate de către ziaristul dv. C.I., vă facem cunoscut: urmare unor noi elemente precizate în articol, Conducerea Regionala C.F. București a dispus cercetarea amănunțită a tuturor aspectelor prezentate, luînd următoarele măsuri de intrare în ordine: șeful de tren **Toma St. Marin**, aparținînd stației București-Grivița — care a deservit trenul 8402 din 23.03.1986, a fost sancționat cu desfacerea disciplinară a contractului de muncă pentru abateri deosebit de grave în executarea sarcinilor de serviciu și atitudine necorespunzătoare față de călători; de asemenea a fost trasă la răspundere și conducerea stației București-Grivița, care nu a tratat abaterea cu exigența impusă de gravitatea acesteia. Pentru prevenirea unor astfel de cazuri, fapta săvîrșită de șeful de tren T.M., a fost prelucrată cu tot colectivul de oameni ai muncii din care a făcut parte”.

● **Asociația locatarilor din blocul 61, strada Furnirului nr. 17, sectorul 6, București** — bloc dat în folosință în anul 1982, beneficiarul acestor locuințe de serviciu, în care locuiesc numai constructorii ai CAGCMB fiind IAGSC — ne sesizează, solicitînd sprijinul celor în drept în următoarea problemă: în anul 1984, din cauza unui foarte puternic vînt ce a bătut în februarie, instalația hidrofugă de pe casele lifturilor de la scările 1 și 2 a fost zburată în proporție de 70 la sută; totodată a fost doborâtă și antena colectivă de la scara 1, aceasta perforînd hi-

droizolalia în dreptul apartamentului 49. Oamenii au făcut nenumerate adrese, și totuși s-au împlinit trei ierni de cînd plouă prin terasa casei scării, apa infiltrîndu-se acum în apartamente, precum și în puturile lifturilor, existînd pericol de scurt-circuitare — nici unul dintre factorii enumerați mai sus, solicitat fiind, nevenind cu nici o măsură concretă, ci numai cu promisiuni.

● **Consiliul popular municipal Bacău:** „La scrisoarea adresată redacției de către **Elena Padurar** din Bacău, strada Bucegi 119, scara B, apartamentul 14, prin care solicită sprijin în vederea încadrării în muncă — scrisoare trimisă nouă spre competență rezolvare, vă comunicăm: în scopul rezolvării cererii, E.P. a fost repartizată la Stațiunea turistică Neptun”.

● „Vă scriu pentru a cincea oară și... ultima! (ne amenință **Silviu Marin**, dîndu-și domiciliul ba în Tîndărei, ba în Săveni, județul Târnova, indignat că întrebarea pe care ne-a adresat-o n-a primit încă răspuns. Dar iată întrebarea lui: există în farmaciile din țara noastră medicamente contra pistruilor, care să fie administrate — pe cale bucală?... Să nu înțelegă că în țară sînt atîtea farmacii și pînă le vom cerceta pe toate va trece citava vreme.

● **Consiliul popular al municipiului Timișoara:** „Privind scrisoarea numitului **Valentin Bireca**, om al muncii la Direcția județeană de poștă și telecomunicații, care solicită sprijin în atribuirea unei locuințe: în sedința Biroului Permanent al Consiliului popular municipal din 3.04.1986, i s-a atribuit acestuia o garsonieră în bulevardul „6 Martie” nr. 47, scara A., apartamentul 39. Numitul a ridicat comunicarea în vederea încheierii contractului cu ICRAL, fiind mulțumit de modul de soluționare”.

● „Subsemnații **Gheorghe Pisaltu și Mitiță Iordache**, ambii domiciliați în strada **Uioara nr. 3, blocul M. II, scara 4, apartamentele 121 și 125, sectorul 1**, vă aduceam la cunoștință următoarele: la parterul blocului în care locuim se găsește restaurantul „Livada cu nucii” în bucătăria căruia funcționează ventilator extrem de zgomotos! Am rugat insistent responsabilul restaurantului în cauză să limiteze, măcar, la strictul necesar funcționarea ventilatorului. Pentru a proteja liniștea locatarilor. Și în special a noastră, care am avut norocul să fim deasupra restaurantului. Am făcut numeroase sesizări, la administrația blocului, precum și la Consiliul popular al Sectorului 1. Situația s-a rezolvat temporar... apoi ventilatorul în cauză s-a pornit din nou, și mai dihai. Am ajuns la capătul răbdării, și rugăm respectuos, ajutați-ne!

● „Cererea de retragere” nu s-a putut aproba la data solicitată, intrucît fișa individuală CAR a petentului era incuțată în fișetul cu evidența și arhiva CAR, iar cheile de la fișet se aflau la fostul contabil CAR, care la data respectivă era foarte grav bolnav fiind internat în spital; la ora actuală problema este soluționată favorabil, petenționarul ridicînd personal suma de 3863 lei, ca diferență între soldul fondului social de 4263 lei și soldul împrumutului de 400 lei, petenționarul declarîndu-se mulțumit de modul de rezolvare al scrisorii — ne anunță, oficial, și printr-o scrisoare cu antet, **Consiliul județean al sindicatelor — Călărași (nr. 43, din 05.04.1986)**, referindu-se la cazul lui **Nicolae Lemnar**, din Slobozia, Ialomița. Care asteptă rezolvarea acestui caz încă din luna... august a anului trecut! E bine, totuși, cînd totul se termină cu bine.

● Pentru anul 1985 Centrul județean de plante medicinale din Ploiești comunică achiziționarea a peste 3026 tone plante medicinale și aromatice din care 554 tone din flora spontană, la care au contribuit PLAFAR, Inspectoratul județean silvic și școlar, cooperația de consum și consiliile populare din Prahova; numai prin producția distilării de la Ciorani s-a realizat un venit de peste 9 milioane lei, exportînd peste 80 tone coriandru. La Vălenii de Munte și Ploiești există magazine de

desfacere a plantelor medicinale. În magazinul din Ploiești, condus de către două cadre bine pregătite — **Elena Rotaru și Adina Voinescu** — s-au pus la dispoziția populației peste 160 sortimente plante medicinale în peste 40 de ceaiuri, realizînd numai în anul care a trecut, de pildă prin vânzarea acestora, 1800000 lei. Discutînd cu mai mulți factori de resort, am ajuns la concluzia că toți în Ploiești acest magazin este insuficient, impunîndu-se înființarea încă unui magazin de acest gen, cel puțin. Vă rugăm să ne sprijiniți, publicînd în acest sens rîndurile de mai sus (**Dr. Ioan Neagu**, strada Teiuș 3-A, Ploiești).

● **Intreprinderea de pălării „Paltim” — Timișoara:** Referitor la articolul „Ac pentru un coșec din blană de iepure” apărut în nr. 17 din 25 aprilie al revistei Flacăra, vă comunicăm: publicarea articolului vine în sprijinul întreprinderii noastre, deoarece părul de iepure este materia primă de bază pentru pălăriile de fetru. Aproximativ cu păr de iepure se face pe bază de contract de către întreprinderile de achiziții ale Ministerului Industriei Ușoare; în ceea ce ne privește, precizăm că sîntem în măsură să preluăm orice cantitate de piei cu respectarea normelor de calitate aprobate”. (Semnează **directorul întreprinderii, ing. V. Simion**).

● Mă numesc **Lina Maftel**, locuiesc în Roman, strada Smirodova, bloc 36, scara A, etajul 4, apartamentul 20, județul Neamț, pensionară avînd contract personal CEC. Am cerut Oficiului de asigurări sociale și pensii de stat al județului Neamț să-mi elibereze una adeverință care să țină loc de coupon de pensie cu care să mă pot legitima și să-mi fie de folos în această timp atunci cînd va fi cazul. Oficiul în cauză mi-a răspuns printr-o adresă pe care o anexez în copie, cum că dacă renunț la primirea pensiei prin cont personal CEC, voi primi lunar coupon de pensie...!? Am revenit în scris, explicînd că eu am nevoie de acest cont, dar nu mi s-a mai dat nici un răspuns. Sînt sigură că nu sînt singura în această situație. Cu ce ne legitimăm în fața celor care ne solicită dovada că sîntem pensionari!? Să renunțăm la contul personal CEC? Atunci pentru ce a mai fost introdus, făcîndu-i-se alita reclamă?! Cred că o barieră strict-birocrațică, și nimic altceva, stă în fața dorinței mele.

● **U.J.C.A.P. — Giurgiu:** „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Elena P. Chican** din satul Izvoru, comuna Gogoșari, vă comunicăm: pe data de 26.03. a.c., dosarul de pensionare al numitei a fost primit de Oficiul de pensii pentru soluționare”.

● „Sînt nevoit să mă adresez din nou redacției, în problema transferării unor elevi de la Liceul agroindustrial Mărăcineni, la Liceul de științe ale naturii „Zinca Goleșcu” — Pitesti, problema fiind nerezolvată nici pînă în prezent, intrucît conducerea Liceului „Zinca Goleșcu” și a Inspectoratului școlar județean Argeș consideră hotărîrea Ministerului Educației și Învățămîntului — pe care o anexez în copie — ca fiind „eronată” (!). Cu toate că hotărîrea a fost publicată și în revistă, ea există ca document oficial, elevilor în cauză de la liceul din Mărăcineni nu li se permite accesul la cursurile liceului pitestean. Intrucît considerăm că este vorba de un abuz față de hotărîrea unui organ superior, afectîndu-se astfel moralul elevilor în cauză, precum și a noastră, a părinților, vă rugăm să ne ajutați în soluționarea favorabilă a acestui caz” (**Ion Neucula, cartierul Trivale, blocul D. I. scara E, apartamentul 4, Pitesti**).

Ne adresăm la rîndul nostru Consiliului popular județean Argeș, cu rugămîntea de a face lumină în această problemă, în care abuzul unor instituții pi-

testene este mai mult decît evident!

● Mă numesc **Bengea Constanta** locuiesc în Ploiești, str. Cosminele nr. 8, bl. 123, apart. 30 și sînt proiectant la Intreprinderea „1 Mai” din Ploiești. Avînd un mare necaz, mă adresez dumneavoastră cu rugămîntea să publicați aceste rînduri, în speranța că se va găsi cineva care să mă ajute și să-mi redea liniștea pe care nu o mai am din seara zilei de

27 martie 1986 cînd, în jurul orei 20, a plecat de acasă unicul meu copil, **Bengea Adrian**, în vîrstă de 12 ani și jumătate, elev în clasa a VI-a la Școala generală nr. 29 din Ploiești. De atunci nu s-a mai întors și nu a fost văzut de nimeni. Este un copil de înălțime medie, brunet, ochi negri, fața rotundă părul negru și o cicatrice greu sesizabilă la arcada dreaptă. Cînd a plecat de acasă avea niște adidași albi, pantalonii de uniformă școlară, cămașă albastră și un pulover gri cu fermoar și guler. Rog pe cei care pot da relații, sau îl întîlnesc să anunțe organele în drept, sau să îl aducă la adresa de mai sus.

● **Din partea I.C.L. Tehnometal — București:** „Urmare articolului „Un test pentru un rest” apărut în revista Flacăra nr. 17/18.04.1986, vă facem cunoscut următoarele: pentru deficiențele constatate șeful de unitate **Ștefan Oprea** a fost destituit din funcție, iar vinzătorii **Ion Tănase și Silvia Stoilescu** au fost sancționați cu „avertisment”. Cu ocazia inventarului de predare, a gestiunii se va reorganiza sistemul de expunere al mărfurilor prin reducerea unei grupe de mărfuri. De asemenea se vor efectua și reparațiile necesare alt mobilierului cit și a spațiilor de depozitare. Abaterile respective au fost dezbătute în cadrul C.O.M. iar în sedința de lucru din luna mai a.c. se vor dezbate cu toți lucrătorii gestionari din cadrul întreprinderii noastre (strada 30 Decembrie nr. 2-4, sectorul 3).

● **Consiliul popular județean Tulcea:** „Privind rezolvarea scrisorii adresată revistei de către **Gheorghe Lache** din București, strada Abrud 118, sectorul 1: în scrisoare, G.L. solicită aprobarea transferului soției sale, **Frosina Lache**, asistentă medicală la Spitalul județean Tulcea; desi în asigurarea asistentei medicale întîmpinăm unele greutăți privind încadrarea corespunzătoare cu personal mediu sanitar, organul colectiv de conducere a Direcției sanitare a județului Tulcea a analizat situația familială deosebită a petentului și a aprobat transferul la cerere a soției acesteia, începînd cu data de 1 aprilie a.c.”.

● **Din partea Antreprizei de construcții docuri și nave — Constanța:** „Urmare scrisorii adresată de **Sterică Pascaru** din Agigea, prin care acesta solicită schimbarea locului de muncă datorită imposibilității de a se prezenta în timp util pentru începerea programului la brigada „Consolidări km. 57-61”, vă comunicăm: analizînd situația acestuia, comitetul de partid împreună cu conducerea unității au hotărît să-i schimbe locul de muncă, la magazia de materiale Agigea, problema fiind astfel rezolvată”.

● De mai multă vreme, **Ioan Pop** din Baia Mare, strada Narciselor, blocul 1/30, apartamentul 30, dorește să-și cumpere un motor electric „HERCULE”, fabricat la Timisoara (preț: 1825 lei), respectivul motor fiindu-i necesar la tăiatul lemnelor. Astfel de motoare se găsesc, dar nu se vînd decît împreună cu patru anexe, respectiv mașină de desfăcut porumbul, polizor etc., ajungînd astfel la 3.870 lei. Se pune firește întrebarea: ce fac cei care și-au procurat deja anexele, sau care au avut întregul complex, dar carora, din diverse motive, motorul în sine le-a devenit nefolosibil și doresc să cumpere un altul nou; sînt nevoiți să cumpere întreg setul?!

Pagină realizată de **HORIA PĂTRASCU**

Poșta redacției

Barbu Maria — Tg. Jiu: Mama dv. are posibilitatea să se adreseze cu acțiune civilă Judecătoriei Tg. Jiu pentru obținerea pensiei de întreținere pentru copiii minori, precum și a alocației de stat pentru copii. Are dreptul, de asemenea, la ajutorul acordat mamelor cu mai mulți copii. ● **Nedeleu Elena** — com. Zărnești, jud. Buzău: În cazul persoanelor care lucrează în baza Legii nr. 7/1971, pentru a putea încasa alocația de stat pentru copii trebuie să realizeze în fiecare lună retribuirea minimă pe economie. ● **Istrate V. Ion** — satul Ferestre, com. Runcu, jud. Dimbovița: Problema nerespectării clauzelor unui contract este de competența instanței de judecată. ● **Nicolae Virvan** — Galați: Urmare Decretului 130/1985, schimbarea dispozițiilor de repartizare, precum și transferarea sau detașarea în alte unități socialiste nu pot fi efectuate decît cu aprobarea Biroului comisiei guvernamentale de coordonare a repartizării în producție a absolvenților din învățămîntul superior. ● **Tudor G. Ioana** — satul Tatomirești, com. Brădești, jud. Dolj: Ajutorul social nu se transmite urmașilor. ● **Grigorescu Ion** — Vălenii de Munte: Normativul privind întreținerea preventivă și reparațiile curente stabilește norma de 24 ore lucrătoare pe lună ca fiind suficientă pentru toate tipurile de autovehicule. ● **Ursan Vasile** — satul Drăgușeni, com. Turulung, jud. Satu Mare: Persoanele care au lucrat în unități cooperatiste din agricultură și au o vechime în muncă în sectorul de stat de cel puțin 5 ani au dreptul la pensie de asigurări sociale de stat dacă perioada lucrată în cele două sectoare este mai mare de 10 ani. ● **Pager Cecilia** — satul Dragănești, com. Cîndești, jud. Dimbovița: Eroarea în care susțineți că v-ați aflat semnind declarația de renunțare la succesiune poate fi constatată numai de către instanța judecătorească. ● **Cristea Marian** — Galați: Adresați-vă Clinicii dermatologice Colentina din București, unde probabil vi se va face, în primul rînd, un examen de laborator. ● **Pămint Gherghina** — com. Barcea, jud. Galați: Art. 39 din Normele privind admiterea în clasa a XI-a de liceu interzice trecerea elevilor admiși în învățămîntul seral la cel de zi și, de asemenea, Regulamentul școlar nu prevede această posibilitate. ● **Grigore Păchita** — Călărași: Prin Codul Muncii, unitățile sînt obligate să acorde mamelor, în cursul programului de lucru, fără consecințe asupra remunerării sau altor drepturi materiale, pauze pentru alimentarea și îngrijirea copilului pînă la 9 luni sau — la indicația medicului — pînă la 12 luni, adăugîndu-se și timpul necesar deplasării, dar nu mai mult de 2 ore. ● **Costescu Ion** — com. Ieșelnița, jud. Mehedintzi: Una din condițiile de promovare într-o categorie superioară este realizarea retribuiției pe ultimele 3 luni.

REGHINA VĂRVICI

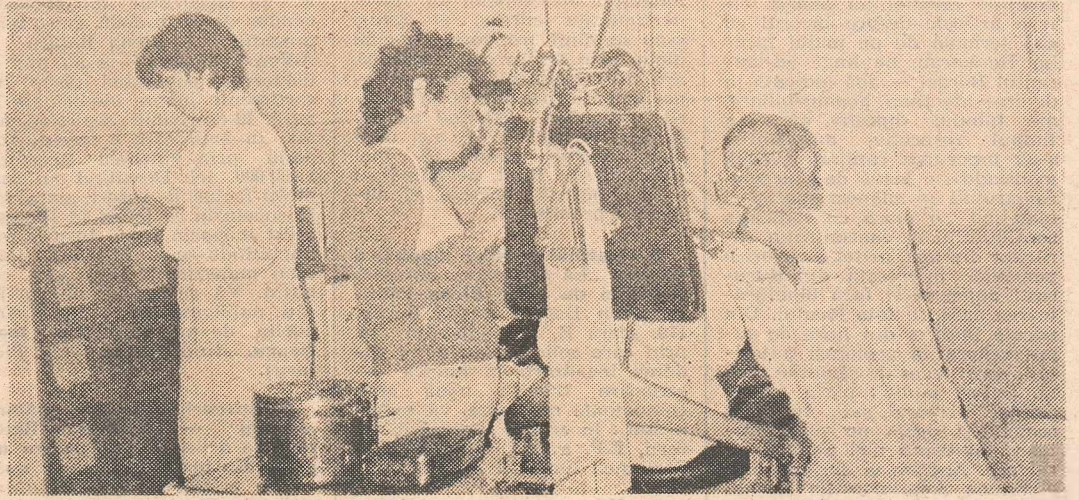
● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Cine are casă pentru doctor are și doctor

Casa de sănătate a locuitorilor satelor, locul de muncă și de viață al medicului de țară, dispensarul rural își are misiunile lui nobile și profund sociale. Știm și resimțim la scară națională ce uriașe eforturi am totalizat în ultimele două decenii la acest capitol fundamental al nivelului nostru de trai și de civilizație, apărarea stării de sănătate a populației, menținerea robusteții fizice și psihice specifice poporului nostru, fiind elemente majore în politica demografică și sanitară promovate de conducerea partidului și statului. S-au înălțat dispensare fără egal în istoria României, ca număr și arhitectură, avem medici formați la o prestigioasă școală de medicină, chemați să-și împlinescă destinele în această permanentă confruntare cu starea de sănătate.

Satul își asimilează tot mai mult și mai temeinic intelectualii, având nevoie de ei, cu condiția să le și deschidă larg porțile afirmării. Firește, medicul de țară are nevoie, ca orice alt intelectual, ba chiar mai mult, de condițiile necesare profesiei lui, dar nicidecum nu se poate afirma și nu va câștiga prestigiul cuvenit, oferindu-și știința și serviciile între două trenuri și cu ochii pe ceas. Satul nu este și nu poate să fie — cum recentul raid întreprins de echipa noastră de reporteri reconfirmă — un pasaj de trecere în fuga acceleratului. Locul specialistului, deci și locul medicului de țară, este chiar satul românesc. Aceasta nu este numai o obligație, ci și o înălțătoare îndatorire patriotică.

Citiți în cele ce urmează constatările noastre.

Fotografie de CICI IORDACHE-ADAM

Invidiați-i pe bihoreni și urmați-i!

N-am plecat bine din Oradea și medicul primar pediatru Gabriel Curteanu — călăuză noastră — ne susură la ureche o șantierie întreagă, ca pentru un curs universitar perfect de organizare sanitară, despre strategii, concepții și metodologie, studii și experiență „tip Bihor” în cristalizarea căreia se relevă contribuția aparte a doctorului Ioan Popa, decanul de vechime al directorilor de direcții județene din țară, cu 30 de ani în această funcție, încit devin ușor suspicioasă. La bornele orașului propun schimbarea rutei. Se aprobă; o luăm nu spre Beiuș, o luăm spre Marghita și ne vom opri, până la capătul rutei, cale de peste 60 kilometri, comună de comună.

Ceea ce este ferm și indubitabil: toate cele 87 de dispensare medicale rurale ale județului sint, cum, cu statistica în față, ne informează directorul adjunct, dr. Marius Bembea, acoperite cu medici. „Au 1,2 sau chiar 3 medici în formula ideală generalist-pediatru-stomatolog”. Generalistul nu lipsește aproape de nicăieri. Bihorul are în mediul rural 336 de medici dintre care 174 generalisti, 70 pediatri, 92 stomatologi. Există chiar, la nivelul județului o aglomerare cu medici de medicină generală în dauna multor specialități ce rămân descoperite. Bihorul are chiar avantajul de a fi disputat la repartiție în cel puțin 3 dintre centrele medicale universitare (Cluj-Napoca, Tg. Mureș și Timișoara), așa încit îi vin, de mulți ani, dintre cei mai buni absolvenți. De ce? Cum?

Se zice — și trebuie să fie așa din moment ce realitatea constată de noi în comunele Biharia, Sălard, Mișca, Abram, precum și la Spitalul orașenesc din Marghita ne-a demonstrat cu prisosință — că, acum 30 de ani, când a fost investit în această funcție, acționând în spiritul profund al politicii sanitare a partidului și beneficiind de tot sprijinul organelor locale de partid și de stat, doctorul Popa și-a mobilizat colaboratorii la punerea în practică a unei concepții de organizare a rețelei sanitare rurale și a unei strategii pentru asigurarea stării de sănătate a populației, conturând, în colaborare și cu ajutorul medicilor din întreaga direcție o metodologie proprie profilactică și curativă reală adusă la îndeplinire prin și de către medicii de țară, doctorii din mediul rural. S-a început cu începutul: baza materială. În ce fel de clădiri funcționează dispensarele din comune și sate? Unde locuiesc medicii și în ce condiții? Fac naveta, de ce fac naveta? Ce bază tehnică au la dispoziție pentru a lucra cum se cuvine, pentru a fi doctori utili pacienților și nu dispeceri? De ce boli mai frecvente, și cu ce frecvență, suferă populația dintr-o zonă sau alta, dintr-o comună sau alta? Și de ce? Factori favorizanți, obișnuințe alimentare și de trai etc.? Odată inventarierea clădirilor făcând și studiile întreprinse, a obținut ca un arhitect al județului să se specializeze pe unități sanitare. S-au făcut apoi analize în fiecare localitate. Unde se pot

înălța construcții noi, unde se pot și trebuie reamenajate cele existente? Și astfel, cu ajutorul organelor locale de partid și de stat, s-au născut pe teritoriul județului citeva tipuri, mai exact prototipuri, de proiecte pentru dispensare noi, cum sint cel de la Biharia și de la Sălard, dar și soluții pentru roamenajări în case deja existente, cum sint la Mișca și Abram, asigurând obligatoriu minimul necesar — 3 cabinete de consultații, o sală de tratament, sală de așteptare și locuință pentru medic, iar acolo unde primăriile au fost mai darnice, în comunele cu putere economică mai mare și cu un număr mai mare de locuitori s-au ridicat dispensare pentru toate posibilitățile (și pentru evoluția de viitor), cu săli pentru fizioterapie, laborator de analize și laborator de tehnică dentară, mici staționare sau puncte de nașteri etc. Rațiunea e simplă și deloc nouă, dar, în fine, aplicată. Medicul trebuie să rămână în sat, el trebuie să ridice un sat, să-și asigure sănătatea și educația pentru sănătate iar pentru asta, firește, trebuie să-și asigure și lui unde să trăiască. Să locuiască acolo, lângă munca lui, medicina nu se face după orar și condică, se face tot timpul, se face, dacă e nevoie, zi și noapte, să locuiască în dispensar ori cît mai aproape de el. Să trăiască demn și la nivelul corespunzător de profesionalitate și de intelectualitate al timpului său, ca apoi, să-și pretinzi, să-și cери.

La Biharia, dispensarul amplasat în centrul civic al comunei este cea mai frumoasă clădire a satului, cu condiții de lucru prin nimic inferioare unei policlinici orașenești de cea mai bună factură. Este unul dintre ultimele construite, o vilă cu parter și două nivele, cu două apartamente pentru medici, cu o grădină plină cu trandafiri. Nu vom mai reveni, nu vom mai repeta, nicăieri unde am poposit nu se mai pune problema curățeniei ori bunei gospodării, totul e așa cum trebuie să fie și e firesc să fie într-o instituție de sănătate.

Sălardul, localitate cu 5000 locuitori, are 3 medici. Toți trei locuiesc în comună, deși se află doar la 27 de kilometri de Oradea. Generalistul dr. Radu Popovici și pediatru dr. Batory Gabor sint tineri, au 2 ani de activitate după încheierea stagiului la Spitalul județean. Au avut șansa comunei Sălard fiindcă au avut la absolvire medii peste 9. Dr. Radu Popovici are în plus o misiune și mai grea, urmează unui medic care a rămas 10 ani la post, în acest sat și care a lăsat dragi amintiri și mari regrete. Pe ușa de la intrare în dispensar este lipit un afiș: „În caz de urgențe, în afara orelor de consultații și noaptea, sunați la ușa din spate, la dr. Popovici”. Pe ușa din spate se intră în locuința doctorului. O locuință plăcută constituită din 2 camere, bucătărie, baie, o locuință înobilată de 2 copii și o tină femeie, soția sa, profesoară la școala din localitate. Orădeni de fel, au renunțat cu deliberare și fără regret la orașul lor natal, și-au făcut buletine de Sălard. Trăiesc civilizată și munca lor le dă satisfacții. Doctorul învață zilnic 2 ore, merge zilnic la o casă de nașteri din apropiere, să-și mențină manualitatea, nu a renunțat la visul de a ajunge chirurg. Tot zilnic, mai lucrează la o cercetare privind mortalitatea prin hipertensiune arterială pe teritoriul comunei; se pare, este patologia majoră a zo-

nei. În hol e lume multă, ca în fiecare zi, nu dă nicidecum mai puțin de 30 de consultații zilnic. E atent și migălos, pe lângă ambițiile proprii are, cum spunem, de cucerit o redută — falma celui care l-a precedat. În cabinetul stomatologului dr. Ion Pogăceanu — aparatură ca în orice cabinet de profil din oricare policlinică orașenească. Are la dispoziție, totodată și laborator de tehnică dentară, ca și omul de specialitate în persoana tehnicianei Ileana Szorefi. Doctorul Pogăceanu lucrează aici de la absolvire, din 1969. Soția este farmacistă. Au venit cu gîndul să plece după stagiul și au uitat. Locuința o au în clădirea farmaciei. Il surprindem lucrînd la dințișorii unui prichindel de grădiniță. În hol își așteaptă cuminiți rîndul alți vreo 10 copii școlari. „Sint obișnuiți de mică să vină la stomatolog, acum 15 ani am început o acțiune de profilaxie și asanare a cariei dentare la copil, pe vîrstă. Este o chestiune de sănătate și de educație. Facem aici lucrări ca în orice policlinică mare, așa încit nu vîd de ce-aș fi plecat, de ce aș mai pleca din Sălard”.

Statornici și devotați satului, la posturile lor de veghe lângă liniștea copiilor și sănătatea părinților i-am aflat și pe cuplurile de medici de la Mișca și Abram. Pediatra și generalistul Dorina și Petru Tolcea, de fel din Mehedinți și Timiș, recunosc că, în 1964, cînd au fost repartizați în Bihor, au sosit doar pentru stagiul. Sint și azi aici. Abram nu e o comună ușoară și a fost și mai greu. La 60 de kilometri de Oradea, ultima comună din județ, cu cele 8 sate răspîndite pînă la granița cu alte două județe — Sălaj și Satu Mare — pe aproape 20 de kilometri, Abram are circa 4109 locuitori care au avut multe probleme de sănătate. Locuiesc în dispensar, unde nu vor mai locui peste puțină vreme. În mijlocul satului Abram, lângă primărie, își împlintă talpa în pămînt, ea gorunii puternici rădăcinile, temelia unei case noi. Cine întrebă a cui este, i se „răspunde „a doctorului”. A doctorului despre care primarul spune „s-a adaptat greu, dar n-a abdicat de la un serios profesionalism”. A doctorului care spune „nu mi-am propus lucruri mari, mi-am propus să fiu un medic al lor (adică al țărănilor, n.n.). Omul cel mai aproape de ei”.

CICI IORDACHE-ADAM

„...Ar fi fost mai bine să se întîmple joi”

La vreo 30 de kilometri de Giurgiu, dîncolo de Călugăreni, părăsim drumul național și o colim spre dreapta. E ora prînzului și copiii din Uzunu, sat de vestii gospodari, se întorc de la școală. Vociferează, se zbughiesc voioși și — nici un secret din asta — lumea toată e a lor. Unul dintre ei îmi răspunde că dispensarul e tocmai în vale. Așa e. Tocmai în vale, la vreo doi kilometri, pe partea stîngă. Trecusem chiar pe lângă el, dar nu-l observasem. Sincer vorbind, nici n-aveam cum, pentru că nimeni nu se încumetase

pînă atunci să scrie cele două litere — DISPENSAR — pe o clădire cu aspect neglijat în curtea cărcia, printre bălării, păștea nestingherită o vacă. Ba nu! O „șicanau” totuși niște găini și o curcă cu plozii ei legitimi. Doi școlari mi-au confirmat, dintr-unul dintre cireșii din curte, că nu e nimeni pe-acolo. Dacă mă doare ceva să încerc pe la Călugăreni. Totuși, o hîrtie boțită, cu un scris ilizibil, lipită strîmb pe un geam, mi-a atras atenția. Da, era chiar programul celor cinci medici care, prin rotație, acordau asistență oamenilor din sat... de două ori pe săptămînă! Marțea și joi. În rest, fiecare cu norocul lui. Sau, după limbajul specialiștilor, fiecare cu... afecțiunea lui! Așa stînd lucrurile, și negăsind alți parteneri pentru un dialog la obiect, edificator, reproducem cuvînt cu cuvînt conversația purtată cu doi dintre elevii claselor „mai mari”, căroro cîndoaera vîrstă nu le îngăduie să mîntă sau să fabuleze:

— Prietene, dacă astăzi, miercuri, ție sau lui tătucu vi se face rău, cum vă descurcați?
— Nu știu. Ar fi fost mai bine să se întîmple joi... Dacă vine doctoru’...
— Dar dacă nu vine doctoru’ și ai nevoie de un medicament?
— Rămîne citeva clipe pe gînduri. În locul lui, răspunde celălalt:
— Ii strigăm pe nea Ion!
— Da’ cine e nea Ion?
— Chîțescu!
— Bine, bine, Chîțescu; dar ce e el? Tot doctor?
— Nu bre, mata nu știi? E sanitar! Stă lângă dispensar. El îți dă medicamente pentru orice leac de boală!

Din acest moment, orice discuție devine inutilă...
Ne continuăm drumul pe aceleași asfalt încins de soare. E foarte cald. Pompa de benzină a mașinii ne obligă la un popas în satul Remuș. Poștașul trece pe lângă noi și ne privește pe după ochelari. Are treabă multă, e zi de plată a pensiilor. Ne spune că dispensarul e la a treia casă. Ne primește Petra Nidelea care, judecînd după orînduiala din ogradă, e o femeie harnică, pricepută la toate. De cînd i-a murit bărbatul „ține” dispensarul în casa ei și este retribuită ca îngrijitoare. Programul medicilor? Cum să nu? Îl știe pe dinafară și îl comunică verbal oricui. Dacă e întrebată. La rîndul nostru, insistăm cu întrebări. Da, medicamentele se distribuie acasă la Elena Defta care e moașă. De fapt, e pensionată. Dacă o putem vizita? Acum nu, că e plecată, pare-se, la niște neamuri la Galați. Este ora 13.30. Doctorița care trebuia să vină azi, încă nu a sosit. Face naveta de la București.
— Și cum se numește? — încercăm să ne interesăm.
— Păi... Gheorghiu... dar nu mai știu cum. E mai nouă la noi, doar de o jumătate de an. N-o mai fi prins trenul...
— Și dacă un om din sat are nevoie urgentă de asistență medicală în clipa de față?
— Cum să nu? Poate să meargă acasă la Rozalia Preda.
— Se pricepe?
— Păi doar e moașă!
— Și dacă e un caz mai grav?
— Omu’ se duce la Frătești, la cîțiva kilometri...
...La Frătești, la dispensarul comunei de care aparține satul Remuș, ne primește medicul pediatru Florina Baraban. Zimbește vag cînd observă că privirile noastre se opresc la micile crăpături de pe pereții cabinetului. Cam neplăcută situația, dar asta e. Consiliul popular, în ciuda tuturor insistențelor medicilor, încă nu a renovat clădi-

rea. Se tot promite mercur că se rezolvă, dar atît. Și doctorița Baraban e necăjită. Se vede în mod cert că nu vrea să acuze pe nimeni, dar nu se sfioște să recunoască faptul că mai rămîne un pic de loc pentru mai bine. E o entuziastă. A vorbit chiar zilele trecute cu o prietenă care este decoratoare și dînsa i-a promis că după rețovare „va umple pereții” cu scene din basmele cele mai cunoscute, cu Cosinzene și Feți-Frumoși. Deși tinăra, are nu mai puțin de... 88 de copii sub supraveghere medicală. Chiar și fără să apeleze la fișier (bine pus la punct — n.n.), știe totul despre fiecare, chiar dacă sint risipiți la distanțe de mai mulți kilometri, pe la Cetatea, Bălănoaia sau Remuș. Acum e bine, iarna e ceva mai greu. Pentru că nu o dată a fost nevoită să plece noaptea cu șarceta peste cîmp la vreun copil bolnav. Nu, naveta de la București nu e obositoare. Ne asigură că nici pentru colega sa pe care ar fi trebuit să o întîlnim la punctul sanitar din Remuș. Tocmai astăzi și-a luat zi liberă. Apare și doctorița Doina Cîrjăliu, medicul coordonator al dispensarului. Se scuza că e plină de praf, dar asta e situația. De azi dimineață a tot bătut ulițele să mai stea de vorbă cu oamenii, să mai afle cite ceva despre starea lor de sănătate, să-și mai consulte. Imi surprinde privirea îndreptată către buchetul de flori pe care nu a apucat încă să-l lase din mînă. Este superb. Superb ca însăși dăruirea unei profesii grele pe care și-a ales-o. Și a cărei piastră de încercare se află acolo, „la țară”.

CONSTANTIN BALACCIU

Risipitori de zestre

Nici că se poate face o caracterizare mai la obiect a dr. Maria Orban de la dispensarul din comuna Budila, județul Brașov, decît aceea exprimată de directorul Direcției sanitare județene, dr. Georgeta Malene: „o anonimă cu merit!” Corbisorem, în zi de sîmbătă, pe la orele 11,00 dintr-o „ocazie” în fața dispensarului, luîndu-mă imediat în primire și supunîndu-mă unui amănunțit consult medical. Cînd a fost vorba să-mi administrez o injecție am lăsat la o parte haina actorului, legitimîndu-mă. Pare-se că mă stimulase la această înscenare însăși comuna în care aterizasem; Budila era gazda unei trupe de actori care filma pentru „Întorcerea fiului risipitor”. De aici încolo constatările aparțin unei întregi echipe — formată din vicepresedinta consiliului popular, Elisabeta Bako, presedinta organizației FDUS din comună, Gabriela Covescan și presedinta Comitetului comunal al femeilor, Margareta Kiss.

Problema nr. 1 a acestui dispensar rămîne spatiul și proasta lui gospodărire. Amplasat într-o fostă baie comunală, pe malul unui pîrînt de la apele căruia s-a impregnat cu igrasie, dispensarul arată cam așa: are două intrări separate — una te duce la cabinetul de consultații și la sala de tratament și puericultură, cealaltă, la cabinetul stomatologic și punctul farmaceutic. Primele două cabinete se

află față în față pe un hol cît palma, neîngrijit, murdar, într-o cameră desfășurându-și activitatea și generalistul și pediatru (în persoana unuia și aceluiași medic — dr. Orban) — iar sala de tratamente este împănată cu puericultura. La cealaltă intrare — cabinetul stomatologic — unde medicul vine doar de două ori pe săptămână (și, neavînd program afișat, nici nu se știe în care zile vine și în care nu!), față în față cu punctul farmaceutic, amplasate pe un hol ceva mai mare, la fel de neîngrijit, „pavoazat” cu o bancă decolorată de timp, un scaun care abia se mai ține pe picioare și un butoi de motorină. Punctul farmaceutic se află în inventar din cauza unei neobișnute situații: asistentul Mezei Ioan este în anchetă (sub stare de arest) pentru intrerupere ilegală de sarcină.

Și totuși, de un cabinet de pediatrie de sine stătător este nevoie în această comună, chiar dacă numărul locuitorilor atinge abia 3.200. Pentru că aici se nasc mulți copii; numai de la începutul anului pînă în prezent au venit pe lume aproape 80. Însoțitoarele noastre, pornind de la situația de moment, găsesc și o rezolvare a problemei: în locul punctului farmaceutic — care oricum va rămîne multă vreme închis de aci încolo, ancheta urmîndu-și cursul legal — să se facă un cabinet pentru generalist care, de cînd a terminat stagiatura (din noiembrie anul trecut), fiind repartizat în comună, a fost detașat la Brașov — iar farmacia să i se caute prin apropiere un alt spațiu. „Nimeni nu ne-a întrebat, nimeni nu ne-a anunțat de această detașare — precizează cu o supărare îndreptățită vicepreședintele consiliului popular. Am fi găsit, în final, o soluție și pentru cabinetul său!”

Nu mai că, după cum ne dovedește starea la zi a dispensarului, soluțiile la Budila se aplică cu încetinitorul. De mai bine de un an de zile s-a hotărît la nivelul consiliului popular repararea unei camere a dispensarului (în prezent, un fel de depozit cu de toate în care lipsa de igienă tronează!) și amenajarea ei ca sală de așteptare. Motivarea acestei tărăgănări ca și a reparării și renovării întregii clădiri a dispensarului care poartă vizibile urme ale degradării este următoarea: în comună nu există nici o secție prestatoare cu specific de construcții! An de an sumele alocate pentru urgentele lucrări rămîn nefolosite.

Dintr-o scurtă preambulă prin comună aflăm că ne găsim într-un loc parcă „predestinat” nefolosirii spațiului și degradării lui sub ochii tuturor. În plin centrul așezării, lângă căminul cultural, școala și restaurant, într-un veritabil parc comunal, s-a instalat, cu ani în urmă, gospodăria anexă a ONT Carpați, care detine în prezent 500 de porci. Aici și-ar fi găsit locul, la vremea potrivită, un splendid dispensar, cu toate accesoriile necesare, sau o grădiniță de copii, sau un popas turistic... Ar fi putut crește porcii și fără parchet pe jos, după cum cei din preajmă ar fi fost scutiți de poluarea, tot mai accentuată, punîndu-le în pericol sănătatea...

Sigur, Budila este o așezare pitorească, drept pentru care un inspirat regizor a adus-o pentru filmarea exterioarelor la „Întoarcerea fiului risipitor”, nimerind, ciudat, într-un loc unde cei de la primărie se dovedesc risipitori cu propria lor zestre!

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Un spital așteaptă competențe

La Consiliul popular al comunei Rucăr, profesoara Silvia Chioncel (rucăreancă get-beget), președintă a Comitetului comunal al O.D.U.S., imi spune că starea de sănătate a populației — între zero și 97 de ani — este în general bună. Oamenii au acum încredere în medicii care lucrează aici, dar — precizează imediat — satul mai are, din acest punct de vedere, nevoi și mai ales năzuințe de mai bine, exprimate deschis în adunările cetățenești, la Tribuna democrației. Dispensarul funcționează într-o casă particulară pentru care se plătește de 20 de ani

chirie. Deși în comună majoritatea locuitorilor au apă curentă la bucătărie și la baie, acesta nu este racordat la rețea. Altfel este bine dotat și — vedem — peste tot domnesc curățenia și ordinea aceea solemnă a locului rînduit în stujba vieții. Doina Ciulcu, medicul coordonator al dispensarului, este de serviciu. Deși are consultații după-amiază, și medicul Gheorghe Ciulcu se află în dispensar. Prin urmare, la Rucăr asistența medicală este asigurată permanent, atît la dispensar cit și la spital. Cînd vine vorba de spital, toată lumea are ceva de spus. Înființat în 1937, ca spital de circumscripție, acesta s-a dezvoltat așa fel încît în 1967 avea 122 de paturi în patru secții: obstetrică-ginecologie, chirurgie, interne și pediatrie. În prezent, are 72 de paturi și numai două secții. Toată suflarea comunei — alcătuită din peste 7.100 locuitori — e nedumerită de ce, din 1983 încoa, femeile nu mai au dreptul să nască în spitalul de-acasă, așa cum s-au petrecut lucrurile decenii de-a rîndul. Mai întii au crezut că e o treabă trecătoare, datorită ieșirii la pensie a doctorului Remus Roșca. Dar, deși au căpătat încredere în medicii tineri — căroră le-au simțit căldura sufletească și le-au dibuit și verificat priceperea — tot astfel au rămas lucrurile.

Ne îndreptăm spre spital. Pe coridoare și pe holuri îți liniștesc privirea frumoase picturi. În fiecare salon există sursă de oxigen. Sala de operații, excelent utilată, stă închisă. Dotările sînt cele necesare: sală de tratamente și pansamente, laborator de analize, aparat Roentgen, stație de sterilizare, tot ce trebuie pentru reanimare. De asemenea — baie, spălătorie, bucătărie, gospodărie anexă, stație de salvare cu 3 mașini în 3 schimburi. Ioana Urdea, moașă principală de 30 de ani, nu-și poate ascunde mîhnirea cînd ne arată secția de obstetrică-ginecologie — utilată cu sală de travaliu, sală de expulzie, saloane pentru lehuze, incubator, baie separată — care stă nefolosită și cu trusele sub cheie. Medicii Doina și Gheorghe Ciulcu, care fac gărzi la spital, ca de altfel toți medicii din zonă, precizează că pe lângă rucăreni, spitalul deservește comunele Dimbovicioara și Dragoslavele, ca și pe muncitorii, cu familiile lor, de pe santierul Pecineagu și Valea lui Maldăr, în total circa 15.000 de oameni. Primul ajutor acordat cu competență aici asigură de multe ori succesul de la Cimpulung. În momentul de față la dispensarul din Rucăr sînt în evidență 53 de gravide, față de 35—40 în anul trecut. Ele vin cu regularitate la control, respectă indicațiile medicilor, păstrează asupra lor duplicatul fișei medicale și știu că nu au voie să nască nici la domiciliu, nici în spitalul comunal, nici în salvare, ci numai și numai la Spitalul din Cimpulung (!?). Cel mai greu este pentru oricine să stabilească momentul cînd încep durerile nașterii. Dar ca să ajungă la Cimpulung, trebuie să treacă peste muntele Mateias și ceata, ploaia, poleiul, zăpada și viscolul nu se dau deoparte la semnalele salvării. Nu o dată, astfel, femeile ajung să nască în mașină. Apoi, la ieșirea din maternitate, mama cu nou-născutul plîpînd în brate trebuie să se întoarcă acasă, tot peste Mateias, cu autobuzul încărcat de călători. Supraveghind evoluția sarcinii, medicii știu care sînt gravidele-problemă, cele care au nevoie și trebuie să nască într-un spital mai bine înzestrat ca al lor. Obligatorietatea nașterii în deplasare le îngrijorează și le mîhneste pe rucărence. Li se pare absurd, pe bună dreptate. E adevărat că spitalul din Rucăr a fost o pepinieră de medici specialişti care, din păcate, au trebuit să plece. Doctorul Ciulcu gîndește că, firește, s-ar putea pregăti în specialitatea de obstetrică „unul din noi, medicii generalişti”.

Zilele medicului de circumscripție nu seamănă între ele, rutina nu le imbecisește, problematica e diversă și uneori grea, trebuie — nu se poate altfel — să cunoască viața fiecărei familii. Ar fi comod, de exemplu, să-i pună în palmă unei bolnave un bilet de trimitere la Spitalul din Cimpulung. În fapt, după instrucțiuni și reglementări, si-a făcut datoria. Dar cînd femeia are acasă copii mici, iar bărbatul lucrează la pădure?! Ea trebuie ajutată și vindecată aici! Mai ales că, în curînd, la Rucăr se va înălța și un dispensar modern. Primarul Sever Soare confirmă că obiectivul de primă necesitate ce se va materializa prin contribuția bănească și în muncă a rucărenilor va fi chiar dispensarul.

REGHINA VARVICI ■

M-am străduit tot timpul să-i dau dreptate. Mai bine zis: să mă pun în locul lui, să încerc să-l înțeleg și să mă agăț de fiecare lucru pentru a-i putea da cit de cit dreptate. Prin asta nu doream atît să salvez un om compromis, cit să mențin imaculată condiția socială pe care el o intruchipa: era (și este) dascăl, profesor de istorie (gradul I) și chiar director adjunct. La o școală ajutoare.

Poate că această circumstanță — a muncii într-o școală pentru copii suferinzi — este una dintre cele mai tensionate experiențe profesionale, omenești, în general. Poate că ea, această circumstanță, atacă lent articulațiile normale ale unor sinapse normale, sfîrșind prin a le eroda. Poate că ciacarea psihică n-a fost încă scoasă din inventarul stărilor omenești posibile. Dar toate aceste interioare de conștiință sînt guvernate social de mistuina ineluctabilă pe care dascălul trebuie să și-o îndeplinească în orice circumstanță: aceea de a fi un luminător, un far pentru conștiințele în formare, un tezaur de înțelepciune, o pîidă în acțiune. În numele unei asemenea viziuni mă interesa să salvez nu atît omul din fața mea, ci instanța morală și profesională și umană și socială pe care el o intruchipa. Mă îndemna la asta convingerea fermă că niciodată nu vom putea mulțumi de-ajuns profesorilor noștri, că sîntem etern datorii celor care au predat cîndva la catedra existenței noastre. A gîndi rău despre un profesor mi s-a părut întotdeauna o impietate, dar a face rău unui dascăl mi se părea de neconceput.

Ce se întîmplă însă cînd sistemul de valori se bulversează? Cînd, conformîndu-te lui, gîndurile preconcepute încep să nu mai răspundă la comenzi și tentația abandonului devine tot mai mare? Într-un caz fericit, începe o luptă cu tine însuși.

Auzisem despre el lucruri care aproape că mă inhibaseră: beții repetate, în școală și pe șosea (permis de conducere suspendat de două ori); atitudine necorespunzătoare și insulte, în public, la adresa colegilor, denigrarea autorității, cadrelor didactice; imun la avertismente mai mult sau mai puțin voalate („lasă, că nu mă

ai cu nimic la mină”); sancțiuni date arbitrar; neîndeplinirea atribuțiilor care-i revin; abuzuri condamnabile (cum a fost, în iarna lui '85, scoaterea copiilor desculți, în zăpadă) etc. Lista unor asemenea fapte poate fi oricît de lungă sau de scurtă, dar completarea ei și, mai ales verificarea fiecărui fapt în parte ar fi presupus o muncă de detectiv la care n-am simțit nici o clipă imboldul să mă înham. Nu numai că-mi displac astfel de lucruri, dar mi s-a părut că și numai unul dintr-o sută să se confirme și tot ar fi trebuit să dea, de gîndit. El recunoaște senin că în trei ani și jumătate de cînd este director adjunct

Despre onoarea unui om compromis

s-au înregistrat peste 70 de sesizări la organele superioare care aveau ca subiect activitatea lui. Mă gîndesc cu groază că eu mi-aș fi dat demisia după primele două-trei, dar nu-i spun, și-l întreb cum se explică și dacă le consideră întemeiate. Imi răspunde calm că opiniile din acele sesizări nu aparțin întregului colectiv, că sînt ale cîtorva cadre didactice cu care a mai avut dispute și că, pe de altă parte, „nu vîd să nu greșești cînd ai intenția să faci ceva”. Totuși, din rîndul a 33 cadre didactice și 31 personal TESA (8 bărbați și 56 femei — excluzîndu-l pe el, bineînțeles), în trei ani și ceva au pornit peste 70 de sesizări despre viața și activitatea aceluiași om! Cit de subiective, nefondate, imaginate,

lor, faptele lor. Să fie vreo legătură între sentimentul de proprietar și beneficiar, în manifestarea lui concretă, și aceste fapte?

★

Cînd a primit telefonul, ofițerul de serviciu de la miliția orașului Rimnicu Sărat, plut. maj. Lupu Constantin, avea la dispoziție pentru deplasare doar pe plut. Bugescu Gheorghe. Cum însă plut. adj. Mocanu Gheorghe venise să hrănească ciinele el a constituit al doilea membru al echipajului deplasat la locul anunțat. După lărgirea echipajului cu cei doi tineri legitimați, milițienii ajung la ușa magazinului, descoperă spăratura

O elevă sună la miliție

in geamul vitrinei pe unde intrase hoțul, plut. adj. Mocanu Gheorghe pătrunde în magazin, iar ceilalți rămîn afară la pîndă, gata de intervenție. La lumina chibritului, subofițerul vede jaf de măruri pe jos, intuieste ascunderea hoțului și-l șomează să se predea. Nu i se răspunde. Înaintea prudent, intră într-un hol de unde se vede biroul responsabilului jefuit, pe-acolo trece hoțul, ajunge la ușa magaziei de mină și vede cum ușa acesteia se închide brusc, cu zgomot. Aici era deci musafirul nocturn. Se aude zgomot de geam spart. Hoțul a vrut să fugă dar n-a putut din cauza grătilor metalice de protecție și a revenit la ușa. Subofițerul îl așteaptă retras un pas dar infractorul deschide brusc și lovește cu cuțitul, de

neadevărate ar fi fost acestea — ceea ce dă de bănuț este însuși numărul lor! La o asemenea statistică, există posibilitatea acceptării unor abateri de la medie, dar media a ceea ce tot rămîne în defavoarea lui. Imi dau seama că experiența lui de viață este însă succesivă nu cumulativă. Trece asta, vine alta. Sinteza, semnificația lor globală nu-l interesează. Viața e pentru el un marș continuu în care contează doar mișcarea nu și drumul parcurs.

Discut cu el de o oră și-mi dau seama că are o structură de luptător cu temperament coleric. Dar școala nu este, totuși, o baricadă perpetuă și propriuzisă. El intruchipează condiția soldatului credincios. Am înțeles dintr-o discuție cu o autoritate a primăriei că asta a fost și criteriul numirii sale în conducerea școlii ajutoare. Și, într-adevăr, se pare că are merite incontestabile în punerea la punct a unei gospodării anexe și în alte treburi care țin de buna administrare a școlii. Asta e una. Apoi, să acceptăm și că nu tot ceea ce se spune despre el este adevărat. Dar, totuși, din cite am înțeles în discuțiile respective și la conducerea orașului și la inspectoratul școlar județean — să nu mai vorbim de opinia largă — există serioase semne de întrebare cu privire la posibilitatea morală ca Ștefan S. să mai poată continua munca în aceleași condiții ca pînă acum. De fapt, el însuși recunoaște că, în octombrie '85, se și vedea „trecut la cabedra”. Se întimplase atunci un incident cu niste copii bătuți de el (sau nebătuți?) într-o pădure de la marginea orașului; cercetările unei comisii de anchetă n-au putut stabili nimic clar cu privire la vinovăția lui, așa încît conducerea județului Argeș i-a mai dat o șansă, una singură și ultima. Dincolo de umanitarismul acestei decizii, problema care se pune este dacă o astfel de înțelegere a situației va fi și suficientă pentru a face din acesta, ca să menținem terminologia, un strateg de primă mărime în cîmpul acțiunilor și operațiunilor didactice și pedagogice? Cu alte cuvinte, problema este, stimată prietene Ștefan S., nu cumva ți-ai greșit meseria?

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

mai multe ori, drept în față pe omul ordinii. Taiat și insingerat, plut. adj. Mocanu Gheorghe strigă la plut. Bugescu Gheorghe „sări că mă omoară”. Acesta intră repede, somează dar infractorul în loc să se supună, lasă victima jos în balta de singe și se îndreaptă spre al doilea adversar cu cuțitul ridicat deasupra capului, cu direcția loviturii de sus în jos. Subofițerul se retrage somînd. Infractorul înaintea pericolului amenințător și subofițerul primește o puternică lovitură în piept, lovitură care-l doboară. Hoțul îl calcă în picioare și fuge prin spăratura pe care intrase. N-a fugit mult pentru că tinerii de-afară s-au luat după el și în spatele blocurilor infractorul a fost imobilizat.

★

Epilog pentru hoț. Născut în comuna M. Kogălniceanu, județul Tulcea, Sava Iulian-Dorin avea 23 de ani și încă 10 furturi la activ — cite clase de școală urmasse — toate comise în orașul Rm. Sărat. În noaptea aceea săltase numărul spargătorilor la 12, pentru că înainte de a pătrunde în Alimentara jefuise „Merceria” de la parterul aceluiași bloc. Prejudiciul total se ridică la aproape 100.000 din care foarte puțin a putut fi recuperat prin ceea ce s-a mai găsit la domiciliul său cu ocazia percheziției.

★

Epilog pentru cei doi lucrători de miliție. De la locul faptei amîndoi au luat drumul spitalului. Plut. adj. Mocanu Gheorghe cu fața desfigurată de cuțitul răufăcătorului iar plut. Bugescu Gheorghe cu două coaste fracturate: a șaptea și a opta din partea stîngă. Și dacă nu se apărau, infractorul putea să le curme și viața.

Toată stima și respectul din partea noastră pentru acești oameni și pentru munca lor destinată apărării noastre.

La Rimnicu Sărat cinci oameni ai muncii și doi milițieni au pus capăt unei activități infracționale.

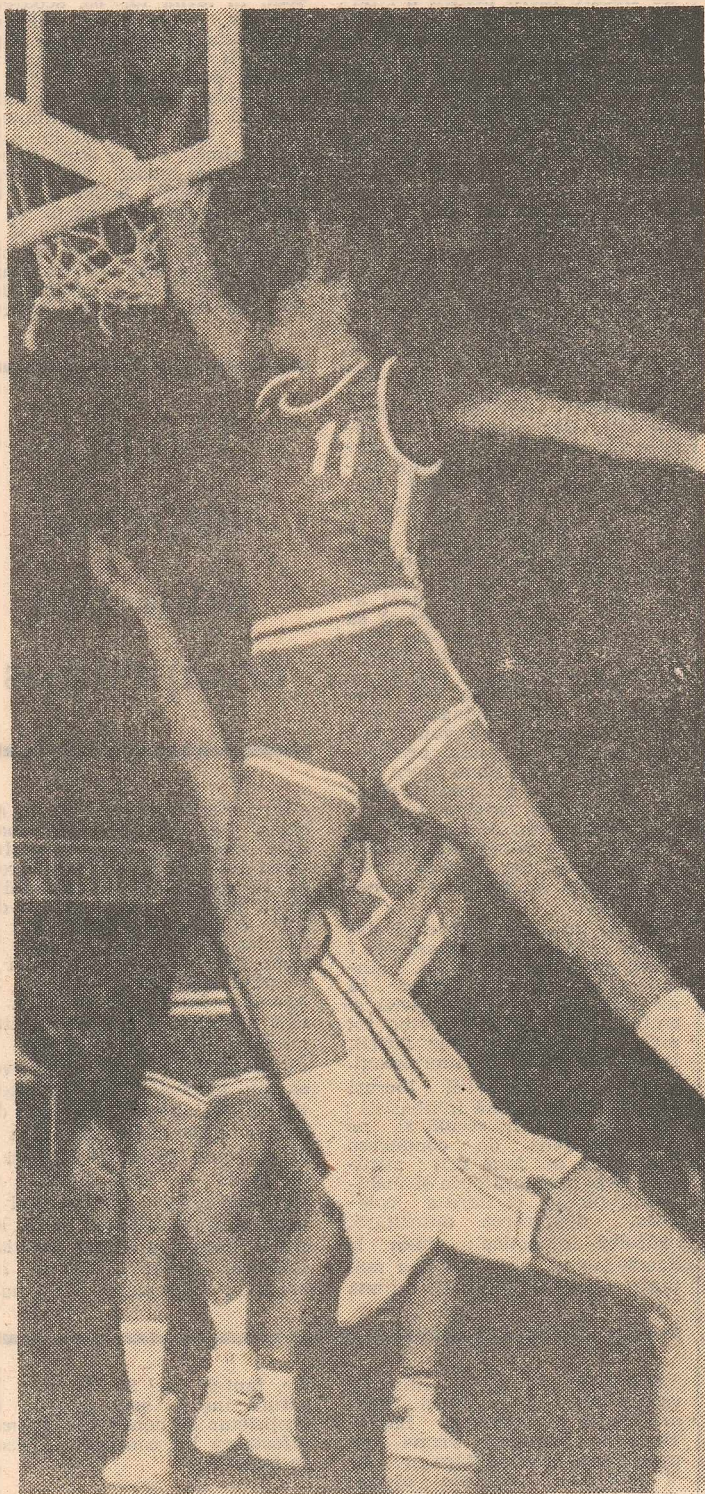
AL. MIHAJ ■
jurist

După frumoasa comportare a reprezentativei de junioare (care a eliminat Bulgaria), iată că a venit rindul naționalei de seniori să treacă în grupa A a C.E., obținând calificarea după „cursele de regularitate” de la Anvers. Disputând 9 partide în 10 zile și realizând 7 victorii, băieții noștri au terminat în final pe locul 2 (după Polonia), lăsând o bună impresie în rindul spectatorilor și, totodată, al specialiștilor. Care au apreciat puterea de luptă a baschetbaliștilor români și, intrând în detalii, excelența lor pregătire fizică (felicitară antrenorilor Gheorghe Novac și Mircea Cimpeanu!), care le-a permis să încheie în forță un turneu-maraton. Sigur că revenirea în grupa de elită a europenilor (după retrogradarea de la ultima ediție, după o partidă „cu cîntec”, noi 4 eliminați, francezii nici unul?) nu-i un capăt de țară, dar ea probează totuși, după opinii unanime, reapariția baschetului nostru în planul marii performanțe, de unde el a lipsit, reamintim fără plăcere, mai bine de un deceniu. Fără să exagerăm, se cade să facem precizarea că, înaintea turneului final al C.E., prevăzut pentru mai 1987, în Grecia, federația și antrenorii Novac și Cimpeanu par să aibă mai mult ca oricând motive de optimism: există un lot, nu o echipă, diferitele generații (Cernat, Niculescu, Opșitaru pe de-o parte, Iacob, Ardelean, Ionescu pe de alta, Ermurache, Netolițchi, Vinereanu. David la mijloc) se înțeleg între ele, media de înălțime e competitivă (3 jucători, Opșitaru, Vinereanu, Ionescu, de 2,10 m), „noul val” bate la ușile naționalei, Constantin Viorel, Pogonaru, Toader ș.a., totul e ca pe viitor să se muncească și mai serios, și mai responsabil.

Scrim nu demult, chiar în această pagină, că în baschetul nostru se simte un aer proaspăt. Calificarea de la Anvers confirmă, urmînd ca și seniorii să-și câștige, în curînd, dreptul de a evolua la europene. Sintem tentați să afirmăm că și aici sînt semne bune, de vreme ce, ca să dăm un singur exemplu, în recentul derby dintre Universitatea Cluj-Napoca și Voinea București scorul a fost, în al doilea meci, 99-101, Magdalena Jerebie înscriind 46 de puncte, iar Roxana Ștefan (18 ani!) 48! Dacă va fi și a treia calificare, cum trage nădejde secretarul responsabil al F.R.B., Sorin Satmari, atunci vom putea susține, fără teama de a fi contraziși, că baschetul românesc se află pe cel mai bun drum din istoria lui. Felicitări și succes în continuare!

IVIDIU IOANIȚOIA

A doua calificare

La înălțime la propriu și la figurat, Roman Opșitaru și-a adus o importantă contribuție la succesul de la Anvers

„Zilele șahului”

Cea de-a XIV-a ediție a festivalului șahist al orașului Dortmund a reunit peste 150 de participanți, care s-au întrecut într-un super-turneu de mari maestri, un turneu internațional feminin și un „open” foarte disputat. Nume valoroase ale șahului mondial figurau drept cap de afiș: ex-campionul lumii V. Smislov, fostii candidați la titlul mondial: V. Hort și Z. Ribli, marii maestri englezi A. Miles și N. Short, precum și marea maestră Pia Gramling. Fiecare dintre favoriți aspirau la primul loc în super-turneu. Concursul feminin a trecut printr-un impas organizatoric. În ultima clipă, trei jucătoare puternice, B. Hund, G. Fischdick și R. Kas și-au anunțat neparticiparea. Jucătoarele române Elisabeta Polihroniade și semnatara acestor rînduri, au început o cursă contra-cronometrului urmărind la distanță de titulara echipei olimpice a Olandei, van Parreren, și de talentata maestră internațională M. Grosch, soția marelui maestru Z. Ribli. Turneul „open” a făcut posibilă reîntîlnirea unor jucători obișnuți cu acest tip de concursuri sistem elvețian în 11 runde: Gutman, Bischoff, Faragó, Stein, Bikal, dr. Ostermeyer, van der Sterren etc. Multiplu nostru campion Mihai Ghindă nu s-a lăsat însă impresionat de experiența de „sprint bun” a rivalilor săi și, după patru runde, cumula 4 puncte, trecîndu-l printre învinșii săi pe Gutman. Fără a fi cu adevărat periculos pentru jucătorii cu titluri internaționale, computerul „Turbostar” a dat de furcă unor ambițioși și chiar a punctat nesperat de des, încheind competiția cu 5 p din 11 posibile.

Turneul de mari maestri a început prin asaltul tinerei generații. În mare incurcătură s-a aflat de mai multe ori fostul finalist al meciurilor candidaților, Vasili Smislov. Din runda a treia și pînă la finalul concursului, el nu și-a regăsit linia sa obișnuită de joc. Tînărul maestru internațional vest-german Kindermann i-a dat ex-campionului mondial o usturătoare „lecție de siciliană”. Partida s-a terminat prin depășirea timpului de gîndire de către negru, care era pierdut și pe tabla de joc. „Duelul” s-a

desfășurat astfel: Kindermann-Smislov, 1. e4 c5 2. Cf3 d6 3. d4 cxd4 4. C:d4 Cf6 5. C:c3 Cbd7 6. Ne3 Cc5; 7. f3 a6 8. Dd2 e6 9. g4 b5 10. a3 Nb7 11. g5 Cfd7 12. h4 Dc7; 13. 000 000 14. Rb1 Ce5; 15. Df2 Ne7 16; Ne2 Rb8 17. Cb3 Tdc8 18. Td2 f6 19. Tbd1 C:b3 20. c:b3 f:g5 21. h:g5 Thf8 22. Dg3 Ra3 23. Dh3 Cf7 24. D:e6 C:g5 25. Dg4 h6 26. Ra2 Rf6 27. Nd4 N:d4 28. Td2:d4 Tf4 29. a4 b:a4 30. T:a4 d5 31. C:d5 N:d5 32. T:d5 și stegulețul a căzut! Smislov și-a felicitat adversarul consemnînd pierderea partidei. Pia Gramling, singura jucătoare prezentă ca invitată de onoare în turneul masculin, a debutat cu două înfrîngeri succesive, dar după alte două runde a reușit să obțină 50% și apoi chiar să urce în clasament, învingîndu-l spectaculos pe marele maestru Hort.

Riscînd prea mult de dragul victoriei, Mihai Ghindă a fost întrecut, deși avea piesele albe, în două partide-cheie și a pierdut pasul cu jucătorii instalați după 9 runde în fruntea clasamentului: van der Sterren 7,5 p, Bischoff și Gutman 7 p, Farago, Bukal, Lau, Marangunici etc. 6,5 p. Cu un finis excepțional, maestru internațional român a încheiat însă competiția printre premiați, clasamentul final fiind următorul: 1-3. Marangunici (Iugoslavia), Gutman (Israel), Lau (R.F.G.) 8,5 p, 4-7 Ghindă (România), Bischoff (R.F.G.), King (Anglia), Stein (R.F.G.) 8 p etc. Turneul internațional feminin a stabilit următoarea ierarhie valorică: 1. Muresan (România) 8,5 p (din 10 posibile), 2. Polihroniade (România) 7 p, 3-4. Grünberg (R.F.G.) și Grosch (Ungaria) 6,5 p, 5-6. van Parreren (Olanda) și Gadau (R.F.G.) 5,5 p, 7. Wohlers (R.F.G.) 5 p, 8-9. Barthel și Janus (ambele R.F.G.) 4 p, 10. Schladetzky (Elveția) 2 p și Rostek (R.F.G.) 0,5 p. Clasamentul final în super-turneul de mari maestri nu a mai putut fi influențat de întîlnirile din ultima rundă, cînd doar o partidă s-a încheiat prin victorie (derby-ul codașilor!), în celelalte fiind consemnată egalitatea. Fără a fi învins, maghiarul Zoltan Ribli a câștigat detașat dovedind din nou o formă sportivă excepțională: 8 puncte din 11 posibile. L-au urmat trei jucători bine cotați în arena mondială: Miles, Hort și Fedorowicz (americanul fiind la o jumătate de punct de realizarea normei de mare maestru internațional) 7 p. În continuare s-au clasat: 5-6 Short, Quinteros 6,5 p, 7-8. Kindermann, Gramling 5,5 p, 9. Smislov 5 p, 10. Hertneck 4,5 p, 11. Kohlweyer 3 p, 12. Nikolaiczuk 0,5 p.

MARGARETA MUREȘAN

„Ceea ce vrei să faci e un act necugetat, dragă Marius. Pînă la urmă adevărul tot iese la suprafață, precum untdelemnul. Nu-ți agrava și mai mult situația”. „În loc să mă ajuti, tu îmi faci lecții. Pune mai bine mina și așază omul în șanț. Să dea impresia că doarme. De fapt, asta-i și realitatea, își doarme somnul de veci. Să găsesc după aia cît mai repede o grilă de mască cu care s-o înlocuim pe cea făcută arșice. Îi tot dai cu adevărul și cu untdelemnul”, bombănea soferul în timp ce tira în afara drumului trupul neînsuflețit al pietonului. „Doar mă vezi cum arăt după orele pe care le-am petrecut împreună la meciul secolului. Nu puteam să nu sorbim ceva după așa un răsănorător succes”. „Adevărat, victoria trebuia sărbătorită, dar nu era obligatoriu ca după vizionare să pleci neapărat cu mașina, mai ales că pînă acasă aveai de mers nu mai mult de doi kilometri”. „Și cum să numesc eu întîlnirea asta cu tine, Fănică, exact la locul fatal, în plină noapte, noroc sau ghinion?” „Vrei să sondezi, ori mai exact, să te edifice asupra atitudinii mele în raport cu fapta ta, care ai lovit mortal un om și acum te pregătești să speli puțina! Te dezaprob total, bineînțeles, dar nu eu voi fi acela care va anunța imediat despre cele petrecute. Îți dau un termen de 48 de ore s-o faci tu. În caz contrar, voi fi nevoit să relatez întîmplarea acolo unde trebuie. La revedere! Ce să-ți doresc? Ca noaptea să se dovedească pentru tine un sfetnic bun. De hotărîrea pe care o iei poate să depîndă viața ta de acum înainte. Dacă ai făcut o prostie, măcar nu o mai continui cu altele”. „Mersi pentru asemenea povești. Te-am considerat, probabil, și nu probabil, ci chiar

sigur, în mod greșit amicul meu. Esti un laș!” „Nu știu care din doi merită un asemenea epitet!”

Supărat pe colegul său de serviciu, întîlnit întîmplător, în cel mai nepotrivit moment, în dreptul casei vechi de țară aparținînd mamei sale, Marius își impută neatenția manifestată în cele două faze ale depășirii sale spre casă, prima, cînd s-a pomenit cu pietonul pe capotă (se gîndea tocmai la senzațiile loviturii de la 11 metri) și a doua cînd, literalmente, la doi pași, i-a apărut

se află mașina lui Marius, care locuiește la doi pași și are un garaj ultramodern, dotat cu scule sofisticate, aidoma celui mai bine echipat service?” „Să-i scot numerele? E o soluție. Dar în acest caz bănuiala nu va fi și mai mare? De ce proprietarul i-a demontat plăcuțele? Ce interes a avut? Nu, ideea trebuie abandonată. Totuși se impune rapiditate. Dacia stă pe stradă, dar chiar și pe ulițele unei comune, cu toate că-i încă noapte, pot apărea destui ochi curioși”. Ca primă măsură de camuflare a strică-

realizeze și a doua parte a operațiunii sale, și anume, substituizarea unei grile de mască tip Dacia 1310. „Vorba aia, și-a zis soferul, din cei peste o mie de proprietari de autoturisme ale bogatei comune, s-o găsi unul să-mi cedeze reperul căutat”. Și Marius l-a găsit. Nu prea nou, să nu bată la ochi și nici excesiv de uzat, să facă notă discordantă cu gradul de uzură al Daciei albe.

După terminarea cu bine și a acestei operații, se punea problema începerii celei mai delicate părți a reparației autotu-

termina și va acoperi bătăile de ciocan ale tinichigului. Exact atît îi trebuie vrăjitorului meu să-mi îndrepte perfect capota. Vopsitul ulterior e o operațiune ce nu face zgomot”. Bătrîna a sosit înainte de termenul fixat, incurcînd planul fiului. Cînd a intrat în bucătăria transformată în garaj, s-a luat cu miinile de cap. Marius nu intrase încă în acțiune, n-avusese timp. „Ce-i maică cu bucătăria mea? Unde îmi fac eu de mîncare, unde-mi culc găinile? Dar mașina? Unde o pieznîși așa de frumos? Dacă te ascunzi, de lume, înseamnă că nu e bine, Marius, mamă! Neam de neamul nostru n-a făcut fărădelegi!” „Nu te alarma, mamă, nu s-a întîmplat nimic deosebit, nu e vorba de vreo faptă rea, în maximum două zile îți aranjez bucătăria mai frumos decît am găsit-o”. Bătrîna n-a răspuns nimic și, otărită, s-a îndreptat spre curte, să-și hrănească orătîniile. „Vrăjitorul” n-a putut veni imediat, avea o lucrare importantă care nu putea fi înteruptă. Între timp, tușa Oana, nemulțumită de faptul că era nevoită să gătească în curte, s-a plîns confidentei ei, tușa Zamfira. „La bătrînețe să-mi fac mîncare pe prispă? Se poate una ca asta?” „Păi de ce, tușă Onuța?” „De ce, pentru că fiu-meu își ține mașina în bucătăria mea”. „Cum asta, doar are un garaj nou-nou?” „Dacă nu crezi, vino și vezi!” De la tușa Zamfira, vorbele s-au dus la tușa Maria, apoi la Vețuța, la Ioana și așa mai departe, pînă s-a dezlegat misterul omului gîsit în șanțul șoselei în noaptea marelui meci.

Ca întotdeauna, minciuna are picioare scurte!

VICTOR BEDA

Cronica șoselei Bucătăria de vară

ca din pămînt principalul său coleg. De cum l-a văzut și-a dat seama că nedorita întîlnire îi va pricinui necazuri în plus. Așa, de altfel, s-a și întîmplat. Mai-că-sa nu era acasă. Știa. Plecase la una din fiicele sale care o rugase pe bătrîna s-o ajute citva timp. Avea patru copii mezina familiei. Marius trebuia să ascundă undeva mașina. Într-un loc unde să poată fi adusă în starea inițială în mod extrem de discret. Cunoștea un tinichigiu cu miini de aur, care în plus nu întrebă prea multe. Curtea îngrijită, cu grădina de flori și straturile de zarzavat frumos aranjate, pigulite toată ziua de maică-sa, nu oferea cele mai bune condiții ca ascunzătoare. Mașina s-ar fi observat cu ușurință din stradă, iar el nu dorea deloc acest lucru. Toți care ar fi trecut prin dreptul curții, unde niciodată n-a fost parcată vreodată mașină, și-ar fi pus întrebarea: „De cînd la tușa Oana

ciunilor pricinuite capotei, soferul lipește două coli albe peste partea vătămăată. Albul lă nu se deosebește prea mult de cel al hirtiei. Deocamdată pe ulița laterală asfaltată, de fapt o legătură a centrului comunei cu marile silozuri de lingă gară, nu-i nici țipenie de om. Marius e cunoscut și la fabrică, ca un tip extrem de ingenios. Nu-i trebuie prea mult să găsească o ascunzătoare mai mult decît potrivită. „Pot s-o caute ei apoi mult și bine. Nu cred să-i dea cuiva prin cap că mașina poate fi ascunsă în... bucătăria de vară a tușei Oana”.

În nici un sfert de oră, peretele din P.A.L. al încăperii e decupat și mașina e introdusă în interior. Apoi placajul e remontat cu atîta măiestrie încît nimeni nu poate măcar bănui că șandramaua bătrînei a fost dotată cu o ușă secretă, aidoma celor din castelele medievale. Nu i-a fost greu lui Marius să

rismul avariat în accident, aducerea la starea inițială a capotei, puternic ondulată ca urmare a scurtei călătorii făcute pe această parte a mașinii de pietonul care, printr-o coincidență, se întorcea și el acasă gîndindu-se tot la același uluitor rezultat obținut în formidabilul meci disputat în peninsula Iberică. „Să cumpăr o capotă, e riscant. La întrebarea „Cine a cumpărat capote de Dacie în ultimul timp?”, răspunsul e ușor de întuit. „Păi cine... cutare, cutărică, printre care și Marius. Nu, nu ține! Tabla trebuie îndreptată. Dar cum să fac o asemenea reparație zgomotoasă într-o zonă a satului unde liniștea e tulburată doar de cîntatul cocoșilor și mugetul vitelor?”. Din nou, ingeniozitatea tînărului e cea care găsește soluția. „Cînd se întoarce mama, va avea surpriza să găsească lemnele tăiate de mașina care în două ore va

Comentariul
săptămânii

Pace și dezarmare (XIII)

Cosmosul fără arme

Sint cunoscute și larg apreciate în lume consecvența și fermitatea cu care România, președintele ei militează activ pentru oprirea cursei înarmărilor și înlăturarea dezarmării, în primul rând a dezarmării nucleare, pentru izbăvirea planetei noastre de un război distrugător. În același timp, țara noastră s-a pronunțat cu hotărâre pentru a se opri extinderea competiției înarmărilor în Cosmos, pentru ca spațiul cosmic, cu uriașe posibilități pentru progresul cunoașterii științifice, să devină un vast câmp al conlucrării, în folosul civilizației umane, al oamenilor, și nu un teatru de război.

După cum se știe, în 1983 a fost lansat proiectul american „Strategic Defense Initiative” (S.D.I.), adică „Inițiativa de Apărare Strategică”, proiect cunoscut și sub numele de „războiul stelelor”. Inițiatorii S.D.I.-ului susțin că prin plasarea în Cosmos a unui sistem de arme antirachetă, s-ar elimina pericolul fie al unui atac prin surprindere cu arma nucleară din partea unei puteri care deține această armă, fie al acțiunii unui „nebuș”, fie al unei erori sau defectiuni. El ar asigura, chipurile, securitatea împotriva armamentului atomic. Așa să fie oare?

Numeroși oameni de știință și oameni politici au arătat că procesul de militarizare a spațiului extraatmosferic nu numai că nu va mări siguranța față de acțiunea distructivă a bombardelelor atomice, dar va sporii considerabil riscul declanșării accidentale a unui război nuclear, va contribui la o nouă și periculoasă spirală a cursei înarmărilor. Intimplări recente au adus date noi și în privința presupusei neutralizări în spațiu a armelor nucleare. Referindu-se la această problemă, președintele României arăta nu de mult: „Este necesar să facem totul pentru împiedicarea militarizării Cosmosului. Nu poate exista o apărare antinucleară nici pe Pământ, nici în Cosmos. Chiar dacă prin abstract s-ar ajunge la mijloace tehnico-militare pentru distrugerea rachetelor nucleare în atmosferă, nivelul radiațiilor nucleare nu ar fi cu nimic mai mic, se poate ajunge chiar la efecte distructive mai mari. Singura cale pentru salvarea omenirii de catastrofa nucleară, de la pietre, este

distrugerea totală a armelor nucleare!”.

Dar transpunerea în viață a proiectului „războiul stelelor” ar însemna și irosirea unor uriașe resurse materiale și financiare, concomitent cu scoaterea din circuitul civil a unor capacități de producție dispunând de tehnica cea mai perfecționată, ca și a unui număr mare de cadre științifice, de ingineri și tehnicieni de înaltă calificare. Conform estimărilor, numai în primii cinci ani de aplicare a proiectului ar trebui să se cheltuiască, pentru cercetări științifice și pentru lucrările de construcție și teste, 26-30 de miliarde de dolari, de două ori mai mult decât proiectul „Manhattan”, pe baza căruia a fost creată bomba atomică, și aproape tot atât cât s-a cheltuit în S.U.A. în decurs de 30 de ani pentru toate cercetările științifice în domeniul tehnicii rachetelor militare. Cit privește amplasarea propriu-zisă a sistemului de apărare antirachetă, costul va atinge proporții astronomice — cam un trilion de dolari și poate chiar mai mult. Și aceasta în timp ce pe Pământ sint încă atâtea probleme de rezolvat — sărăcia, foametea, bolile, analfabetismul și altele.

Din toate aceste motive, militarizarea Cosmosului a întimpinat și întimpină o puternică dezaprobare pe plan mondial din partea savanților, a factorilor politici, a opiniei publice. În numeroase luări de poziție se subliniază că spațiul cosmic trebuie să rămână liber de orice arme nucleare, trebuie să fie păstrat ca o arenă a conlucrării pașnice, a cercetărilor și descoperirilor științifice în folosul tuturor țărilor de pe glob. Exprimind poziția țării noastre, vointa poporului român, președintele Nicolae Ceaușescu spunea: „Este necesar să facem totul pentru a opri orice acțiuni de militarizare a Cosmosului, pentru a se renunța la așa-zisul «război al stelelor». Dorim ca cerul să rămână senin, fără arme nucleare de nici un fel, ca stelele să poată să lumineze — așa cum au făcut-o de când s-a creat Universul — și să nu fie întunecate de mina unor oameni care prin militarizarea Cosmosului pot să distrugă civilizația, să distrugă ceea ce s-a creat în Univers. Să facem totul ca stelele, cerul, Universul să rămână libere de orice arme nucleare, de orice fel de armă în general!”.

ION CODRU ■

Satelitul nu reprezintă un teren al promisiunilor fără sfârșit. Cel puțin două inconveniente acționează limitativ: poziția acestuia pe orbita staționară — „locul de parcare” și banda de frecvență în care lucrează. Motiv ca să primim drept necesitate lucrul pe scara terestră. Aici, unde lucrurile s-au tot schimbat de-a lungul timpului. Liniile tradiționale li s-au adăugat perfecționările: convertirea semnalelor digitale în analog și revenirea la digital, apariția controlului prin computer. Folosirea fibrei optice promite condiții pentru a difuza o cantitate de informații de 10 000 de ori mai mare decât în cazul cablului telefonic.

Se afirmă, cu justete, că cine va reuși să pună la punct la el

acasă sisteme de comunicare de înaltă performanță are șanse reale să câștige în competiția pe plan extern.

Tehnologiile informaționale modifică procesele de producție în industria prelucrătoare.

tive managementului întreprinderilor și instituțiilor transnaționale. În conformitate cu un raport al O.E.C.D., peste o treime din volumul fluxului de informații transnațional intră în bugetul corporațiilor. Conceptele

propriilor filiale oricât de departe s-ar afla.

Țările în curs de dezvoltare se pling pe bună dreptate că rețeaua transnațională de informații se află sub tutela intereselor Occidentului, în special a corporațiilor. Sărăcii în informație reclamă că ei oferă date primare (privind resursele naturale, energia etc.) ce se prelucurează în țările industrializate, în unghiul de interes al bogățiilor, rezultatul rămânând inaccesibil celor de la care au plecat. Constatate ce deschide ușa îndelungatelor și presantele cereri în favoarea unei noi ordini în domeniul comunicării și informațiilor, la care, de pe margine, Occidentul continuă să privească a neînțelegere.

NEAGU UDROIU ■

Un bun neperisabil

Folosirea mașinilor-unelte echipate cu dispozitive electronice complicate, cu metode controlate prin computer face, incontestabil, procesul productiv mai eficient. Pe de altă parte, transportul de informații dincolo de granițe a deschis noi perspec-

de producție sub controlul computerelor, pot fi transferate fără dificultate, arunde pe glob, introducând în rol componenta de „producție internațională”. Cartele de comandă ale corporațiilor sint puse în situația convenabilă de a controla activitatea

Pablito Aguilar e un puști de 10 ani. Și totuși nu este un copil oarecare. Pentru el timpul jocului și al bucuriilor virstei a trecut, mai bine zis n-a existat. „Imi place să lucrez în mină. Când ies la suprafață mă simt uriaș. Am putere să mă lupt cu sacii de minereu pe care-l culeg în urma săpătorilor, am bucuria să aduc acasă bani care o ajută pe mama să țină casa. La început imi era greu să respir la 300 de metri adâncime, dar m-am obișnuit. Avea dreptate tata când spunea că pling și mă sperii pentru că am doar 6 ani. Acum sint mare, m-am obișnuit.”

Pablito este ceea ce localnicii numesc copil-cirtății. În lipsă de altă alternativă care să-i ofere o bucată de piine, acești copii își riscă zilnic viața în galerii fără aer pentru un pumn de mărunt. Mina e o galeră de sclavi, dar în fond o duc mai bine decât mulți alți compatrioți care n-au un loc de muncă și aproape mor de foame.

În valea Clarita, la trei ore de zbor de Bogota, capitala țării, o vale lungă de 10 kilometri care îmbrățișează două mici sate, Amanga și Angelopolis, trăiesc cite 200 de familii. Un pământ sărac a cărui cultivare înseamnă risipă de energie. Subsolul său ascunde însă o mare

bogație, argintul pe care oamenii locului îl extrag de secole. Din ce în ce mai jos, cu aceleași mijloace pe care le foloseau și cu 5 secole în urmă, pentru a aduce la lumină un metal prețios care-i ajută doar să nu moară de foame. „Descrierea zonei, în repotașul publicat de revista italiană „Gente”, te face să crezi că anii n-au lăsat nici o urmă civilizatoare asupra

credere. În casa mea, spune Pablito, sintem 12 la masă, mama, tata și 10 copii, toți mai mici decât mine. Bani nu ajung niciodată. Ca să avem destulă fasole și tortillas de porumb am intrat în mină. Cea mai mare bucurie a mea va fi când voi reuși să-i cumpăr mamei un televizor. Va fi frumos, dar lucrurile frumoase se obțin dacă știi să aștepti.

2000 copiii pot face și altceva decât să învețe, să se joace, să se bucure de viață. Aici, în patria argintului, unde nu există mecanisme de alarmă antigrișu, nu există sistem de aerisire și de iluminare, nici traverse care să susțină galeriile, aici se poate și altfel.

Transpirat, zgâriat de colții de piatră aspră, Pablito a ajuns la suprafață. E radios. „Dacă muncesc bine pot câștiga și 4 dolari pe zi. E bine să începi munca de mic, pentru că te obișnuiești cu mina și nu-ți mai e frică. Eu, de exemplu. Sint 4 ani de când lucrez și cunosc cu ochii închiși toate galeriile. Acum vād și în întuneric ca șobolanii și cirtățele. Am învățat să respir economic când sint jos. Patronul zice că fac treabă bună”. E atât de mîndru de munca lui, de banii pe care-i aduce familiei acest copil care-ți rupe inima. Un copil care lucrează 6 ore pe zi în mină și nu se lamentază, e chiar fericit că-și poate ajuta familia. Pe bună dreptate se întreabă ziaristul italian dacă cititorii săi vor crede povestea lui Pablito și a prietenilor săi, a luptei lor cumplite pentru viață. Pentru unii infernul rămîne pe pământ...

IOAN ROȘCA ■

Mineri la vîrsta abecedarului

acestui loc. Lumina electrică este singurul semn de progres. Casele sint din lut. Nu există apă curentă, automobile sau telefon. În trei camere trăiesc 10-15 persoane. Unica evaziune din acest infern o oferă o modestă tavernă care se umple simbăta seara de oameni care joacă cărți și beau o țuică locală.

În mină copiii intră la 7 dimineața și lucrează 6 ore. Pentru fiecare sac adus la suprafață cu spinarea primesc ceva mai mult de 10 cenți! Eroii cu pantaloni scurți își încep calvarul pe la 6 ani, iar la 10, ca și Pablito, sint deja lucrători de in-

tețleptul copil, maturizat înainte de vreme de griji și nevoi, lucrează altăuri de 100 de copii între 6 și 16 ani în condiții îngrozitoare. Cu picioarele goale, în niște pantaloni scurți jerpeliți coboară în puț, la 300 de metri adâncime pentru a umple cu minereu un sac de iută. Își luminează calea cu o „lampă” confecționată dintr-o cutie goală de lapte praf în care au lipit un muc de luminare. Uneori, cînd galeria e mai joasă de 50 de centimetri, apucă cu dinții marginea lămpii pentru a avea miinile libere și a putea țiri sacul la suprafață. E greu de crezut că aproape de anul

Urmasii
lui Gargantua

Ca multe care ne-au parvenit din Țara de la Soare Răsare, și întrecerile sumo — sport național japonez —, despre care mulți dintre noi am aflat cite ceva de prin reviste sau de la televizor, sint pentru europeni un spectacol cu totul insolit. Doi coloși, doi munți de oșină se luptă pînă cînd unul din ei reușește să-și împingă adversarul dincolo de cercul de bătaie sau să-l trîntească la pămînt. De unde vin acești grăsani, cum sint recrutați, cum sint pregătiți?

Dacă cineva s-ar gîndi că luptătorii sumo provin din copii rotofi, preușpusi la îngrășare, s-ar înșela total. Dimpotrivă, cei admiși în școlile sumo sint, la început, aproape fără excepție, supli, trași ca prin inel. Singura condiție inițială — firește, în afară de o sănătate bună — este să fie cit se poate de înalți. Kilogramele vin pe urmă.

Școlile sumo au caracter inchois, inițialic, semănînd cu minăstirile. Unica deosebire este că sumo poate să se însoare (spre marea mirare a europenilor, care nu pricep cum poate un asemenea mastodont să găsească o femeie care să-l ia de bărbat). Timp de 20 de secole luptele sumo au fost destinate exclusiv curții împărațesti. Ele au devenit accesibile marelui public japonez abia în anii '30 ai secolului nostru. Regimul de viață al sumiștilor a rămas la fel de sever ca în timpurile străvechi. Sportivul este obligat să locuiască permanent între zidurile școlii, de unde poate pleca numai după ce se însoară. Dar și însurătoarea o poate face numai cu aprobarea șefului clubului. Antrenamentul începe foarte devreme, la 5 dimineața, pe nemincate. După antrenament, sportivii fac baie și își pun alte vesminte. Apoi iau „micul dejun”, mîncînd fiecare cit poate mai mult. Căci tot secretul proporțiilor pe care le ia un sumo consistă în imbinarea exercițiilor fizice cu o hrănire intensivă. Cei ce se pregătesc să se facă sumo sau practică deja acest sport trebuie pur și simplu îndopați ca niște curcani sau ca gîștele. Cu alte cuvinte, un sumo trebuie să prezinte în ipostaza unui vrecnic urmaș al lui Gargantua. Alimentația tipică pentru acești luptători este alcătuită din surș și pește fierț. Însă elementul de bază este orezul. Străduindu-se să atîrne cit mai puțin la cântar, sportivul mîncînd puțin spune, muni de ore. După acest „mic” dejun, urmează odihna și apoi celelalte activități ale zilei, inclusiv spectacolele cu public.

Nu putem să încheiem fără să ne referim la o chestiune care frămîntă foarte mult lumea medicală și publicul: oare greutatea formidabilă a unui sumo (în jur de 200 de kilograme) nu dăunează sănătății acestuia? Mulți dau pe sumiști ca exemplu pentru a susține că îndemnul de a da jos greutatea suplimentară nu are valabilitate generală, că omul poate fi și gras și sănătos. Este adevărat, sumo nu au probleme cu sănătatea atîta vreme cit sint în activitate (da'orită, credem, antrenamentelor pe care le fac, forme lor sportive). Însă după ce se retrag, pe la 35 de ani, foștii luptători, dacă nu slăbesc, încep să sufere de boli de inimă și de diabet. Asa s-a întîmplat cu celebrul maestru Taiho Koki, care, părăsind sportul, nu s-a debarasat de prisosul ponderal și a suferit un infarct. De aceea, medicii japonezi consideră că toți luptătorii sumo, după ce și-au încheiat cariera sportivă, trebuie să slăbească.

ION D. GOIA ■

ACCENTE
IN LUME„După
douăzeci de ani”

„Palme d'or” în anul 1966, filmul „Un bărbat și o femeie” în regia lui Claude Lelouch, a marcat cinematografia și a impus un cuplu aproape mitic — Anouk Aimée și Jean Louis Trintignant. Claude Lelouch a găsit de cuviință că povestea trebuie continuată. Apelînd la a-

ceiași actori, regizorul a realizat un nou film ce se numește „Vingt ans déjà”. Intervievați de revista „Paris Match” protagoniștii vorbesc însă, cu nostalgie despre primul film ce reprezintă un fel de esență a iubirii, despre felul în care acest sentiment i-a marcat sau le-a modificat viața.

Pentru Claude Lelouch, cei douăzeci de ani au însemnat schimbări permanen-

te: opinii, iubiri, excepție făcînd doar pasiunea pentru cinema. Anouk Aimée califică drept pozitivă această perioadă pentru viața și activitatea sa. Revăzîndu-se în filmul de acum douăzeci de ani și făcînd o comparație cu fața pe care o are în filmul recent, găsește că timpul nu a marcat-o. Deși „ridat ca un mărcot” în noul film, Jean Louis Trintignant nu s-a schimbat

în interior. „Nu înteleg mare lucru din viață, din femei... Am renunțat să devin inteligent sau adult”. Ce părere vor avea oare spectatorii?

Temeritate ? !

Doi englezi, Michel Mc Carthy, 26 ani și Alastain Boyd, 27 ani si-au propus să sfideze imposibilul sîrînd cu parașuta de la etajul 86 al Empire

State Building de la New York, cel mai celebru zgîrie-nor al Manhattan-ului, construit în anul 1930, înalt de 331 m. Cei doi Icar, folosindu-se de parașute speciale au fost nevoiți să plonjeze în mare grabă deasupra orașului căci poliția venea pe urmele lor pentru a le împiedica acțiunea. După 60 de secunde de zbor planat, ei se așezau printre trecătorii stupefiați ai ce-

lei mai moderne artere a orașului. Dacă în anul 1994, după ce a sărit din turnul Eiffel, Mc Carthy a fost primit de strigătele de bucurie ale copiilor, acum a avut mai puțin noroc. El a fost arestat pentru „parașutism ilegal și atentat la securitatea publică”. Boyd a reușit să fugă.

ELENA GRECESCU ■

Pe țărmul frumoaselor vacanțe

Stejarul în actualitate

O lucrare distinsă cu premiul I la ediția a V-a a Festivalului „Cântarea României”, și care s-a bucurat de aprecieri ale unor autorități în materie din întreaga țară, a văzut recent lumina tiparului în Editura „Ceres”. Este vorba de volumul intitulat „Refacerea arboretelor din subzona stejărilor prin plantații cu puieți” semnat de inginerul Octav Rusu din Dorohoi. Tehnica refacerii arboretelor de stejar propusă de autor prezintă două avantaje: în primul rând, dă o nouă perspectivă pădurii din zonele de deal; în al doilea rând are o eficiență economică deloc neglijabilă (beneficiul pe mia de puieți crește de la 72 de lei, cât se obțin folosind metoda clasică, la 1 628 de lei).

● Mare interes față de Retrospectiva Nicolae Grigorescu și la Piatra Neamț. Numărul celor care au vizitat-o se apropie de 15 000.

Cu pasul

În 40 de ani de activitate, poștașul Neculai Vacariu din comuna Girov, județul Neamț (pensionat de câteva zile) a parcurs, pentru a împărtăși corespondența, 360 000 de kilometri. Să recunoaștem că nu e deloc un fapt comun să străbați cu pasul o distanță ca de la Pământ la Lună.

De-ale florărilor

De la una din florăriile deschise nu de mult la Focșani, singurele flori pe care le poți cumpăra sint... imortelele. Și nu oricum, ci în ghivece. Nu care cumva să se ofilească!

Descoperire în Retezat

De curind o expediție a cercului speologic „Hidrocarst” Vulcan a descoperit o superbă pesteră, cu un bogat relief carstic (stalagmite, stalactite, domuri, coloane etc.), pesteră situată în zona Scorotei Seci din masivul Retezat. O viitoare expediție va studia posibilitățile de amenajare turistică a peșterii.

Arbori de cafea

Arbori de cafea la Suceava? Ei bine, da. Reușita îi aparține Elenei Cajvan de la serele de flori ale EGLC Suceava, care, cu răbdare, a reușit să aclimatizeze câteva exemplare, doi arbori fiind acum încălțați cu boabe verzi aflate în pragul pîrguirii.

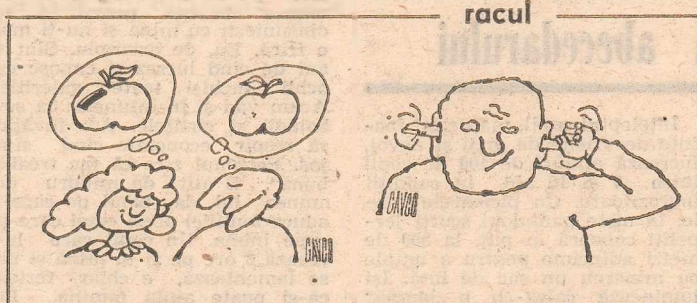
Concursul interjudețean de proză scurtă „Marin Preda”

Astăzi și mâine, la Alexandria, Turnu Măgurele, Roșiori de Vede, Zimnicea, Videle și Siliștea Nouă se desfășoară manifestările prilejuite de cea de

și la Brăila a intrat în producție o secție de imbuteliat sucuri naturale, aparținând Inspectoratului silvic județean. Aici se vor produce zilnic 4 000 de sticle de suc, deocamdată doar cu arome de zmeură și brad, urmînd ca în viitor să se extindă folosirea fructelor de pădure.

O nouă cabană

Pe Transfăgărășan, la o altitudine de 600 de metri (la km 10), a fost dat recent în folosință o nouă cabană „Vama Cucului”. Ea este așezată în locul cunoscut sub numele de „Glăjerie”, la hotarul comunei Cîrțișoara (locurile ne amintesc, firește, și de Badea Cârțan) și

a III-a ediție a Concursului interjudețean de proză scurtă „Marin Preda”, organizat de Comitetul județean de cultură și educație socialistă Teleorman în colaborare cu mai multe instituții culturale din Capitală și din țară. Concursul urmărește descoperirea și stimularea a noi și autentice talente din rîndul creatorilor de proză scurtă (muncitori, țărani, intelectuali, elevi).

Sucuri naturale

În orașul Vulcan se pregătește deschiderea unei unități specializate în producția și desfacerea sucurilor naturale. De aici vor ajunge la consumatori circa 1 000 de sticle zilnic.

va fi punctul de plecare pentru turiștii care, atrași de frumusețea aspră a Făgărașilor, vor să urce spre cabanele de la Bilea Cascadă și Bilea Lac sau, mai departe, pe creastă. Peisajul natural care încadrează „Vama Cucului”, creștele muntelui înghețate parcă într-un strigăt de singurătate, Bilea liniștindu-și brusc tumultul apelor, pregătindu-se pentru ritualul întîlnirii cu Oltul, iată ce-l reține aici pe drumeț. Dar îi va incita și dorința de a merge mai departe. Cabana „Vama Cucului” este construită în stilul caselor de munte, cu acoperiș în două ape și are o capacitate de cazare de 12 locuri plus 32 de locuri în căsuțe.

Nava „Dierna” ridică ancora

Nava „Dierna” e albă ca un pescăruș. Alături, soarele răsfîrînt în apă sporește intensitatea culorii ei albe, strălucitoare. Incepe vara, vin zilele de vacanță și nava „Dierna” este o dovadă cum nu se poate mai sigură că niște oameni inimoși s-au străduit, iată, ca zilele noastre de vacanță să fie plătute, odihnitoare și, ca să zicem așa, pline de întîmplări fericite. Fiindcă nu depinde decît de dorința fiecăruia ca printre aceste întîmplări fericite să se numere și o excursie cu nava „Dierna”. Imbarcarea se poate face în portul turistic Tomis.

După cum aflăm de la directorii Nicolae Ocănoaia și Constantin Alexandrescu din Departamentul transporturilor navale, Centrala O.N.T. Litoral a și încheiat un contract cu începerea de la 1 iunie și cu valabilitate pe 100 de zile, pentru a organiza excursii în grup și pentru a diversifica și a face mai atractive, în acest fel, programele pe care le propune turiștilor. Se înțelege însă că o asemenea călătorie își pot propune și turiștii al căror program și-l fac singuri. Fiindcă marea văzută de pe țărm este frumoasă, dar marea văzută chiar de pe mare descoperă oamenilor frumuseți ce nu pot fi știute decît dacă ei se hotărîsc să cumpere bilet pentru o excursie cu „Dierna”.

Cu această navă de agrement, construită la Oltenița, se pot face excursii și pe Canalul Dunăre-Marea Neagră unde turiștii

au posibilitatea să admire chiar această operă de civilizație care este canalul însuși, emblemă a unui timp eroic de construcție și de creștere a bogăției și frumuseții țării.

„Dierna” e o navă modernă, cu trei punți, are 200 de locuri și dispune de spații largi, de un mobilier deosebit de frumos și de toate utilitățile necesare pe parcursul unei călătorii. Bunăoară, nu este nevoie ca turiștii să vină cu pachetul de acasă. La bordul navei ei pot lua o gustare și pot să ceară o băutură răcoritoare ce va fi, cu siguranță, ținută la gheață. Un personal de serviciu a cărui dezvoltare este, înțelegem, serviciul de calitate ireproșabilă, va avea grijă ca turiștii să poată lua, pe „Dierna”, și mesele de prînz și seara. Cît privește echipajul din subordinea comandantului Dorin Cosma, turiștii nu trebuie să-și facă nici o grijă, el este alcătuit din oameni aleși pe sprinceană, adică din oameni care cred că meseria nu se poate face decît într-un singur fel, foarte bine, iar ca o încredințare în plus a turiștilor că excursiile nu pot să fie decît plătute apare și faptul că „Dierna” nu pleacă la drum decît în zile de mare calmă.

O excursie cu „Dierna” poate să fie o amintire plăcută a vacanței.

Pentru cei care vor să aibă asemenea amintiri, nava „Dierna” așteaptă să ridice ancora.

DUMITRU ELIADE ■

Diguri pe litoral

Aflăm din ziarul Dobrogea Nouă că pe întreg litoralul, de la Mamaia la 2 Mai, se va realiza (lucrările sint, de altfel, în curs de desfășurare) un ansamblu de diguri care urmează să îndeplinească două funcții importante: una de apărare și de mărire a plajei, iar alta, estetică, funcțională, digurile devenind loc de promenadă atunci

cînd marea este calmă. La Constanța digurile care își profilează deja silueta, de la podul Pescărie și pînă în zona de sud a orașului, și cele care vor fi construite în continuare, vor mări în final plaja cu 90 000 mp și, totodată, vor contribui la amenajarea falezei pe o lungime de 500 m. Digul care se va construi la Eforie Nord, în dreptul vilei Belona, va asigura și formarea unui mic port sportiv.

● 140 de brutari din Capitală au efectuat cu câteva zile în urmă o excursie pe litoralul Mării Negre. Acțiunea, înscrisă pe agenda de lucru a sindicatului Întreprinderii de morărit și panificație București, a fost organizată cu sprijinul I.T.H.R. București, ghidul grupului fiind inginerul șef al Fabricii „Spicul”, Mircea Crețu, un pasionat al drumeției. Și încă un amănunt. Cu această ocazie s-a reînnoit un mai vechi și frumos obicei. În una din serile petrecute în stațiunea Neptun s-a organizat și „Balul brutarilor”, la care, aflăm, toți cei care au participat s-au simțit excelent.

Pașină realizată de ALEXANDRU ȘERBAN ■

Ultima oră

În așteptarea sezonului de vînătoare

Vînătorii botoșăneni așteaptă cu nerăbdare, sintem siguri, deschiderea sezonului de vînătoare. Motivul? Ultimele sondeaje au pus în evidență creșteri însemnate ale efectivelor de vîn în județ. Botoșaniul are acum aproape 100 de exemplare de cerbi, peste 2 760 căprioare, circa 275 de mistreți și 28 000 de iepuri. Greu o să fie doar să-i prinzi în bătaia puștii!

LA OPERA ROMÂNĂ

● În tandem cu **O noapte furtunoasă**, opera lui Paul Constantinescu, în premieră **Gianni Schicchi** de Puccini — vineri 30 mai, la ora 18. Pe un libret de Gioacchino Forzano, acțiunea acestei opere intr-un act vestește filmele neorealiste din cinematografia italiană de acum câteva decenii; o farsă burlescă cu exuberanță și facondă muzicală, un temel de comedie bufă dar amară, pentru că e și o satiră totodată. Montarea nouă aparține regizorului Hero Lupescu, iar scenografia — pictorului Roland Laub. La pupitrul dirijorului Carol Litvin. Vor interpreta această premieră: Vasile Martinoiu, Liliana Ciobanu, Lucia Cicoară, Florin Georgescu, Nicolae Bratu, Marina Mirea, Cornelia Iliescu, Teodor Ciurdea, Pompei Hărăsteanu, Lucian Marinescu, Mihaela Agachi, Adrian Ștefănescu, Ion Grigorescu, Ștefan Teodorescu, Horia Tigoiu.

● În ultima zi a lunii mai, simbătă, la ora 18, baletul **Don Quijote**. În direcția muzicală a lui Lucian Anca, vor dansa Jana Bararu-Reischitz și Christian Musil din Austria, alături de Gheorghe Constantinescu, Dumitru Ologoiu și, în debut, Roxana Colceag și Gheorghe Anghelus.

● Matineul dedicat copiilor, de ziua lor, duminică 1 iunie (ora 11) nu este altul decît basmul coregrafic **Albă ca Zăpada**

și cei 7 pitici, cu muzica scrisă de compozitorul Cornel Trăilescu și coregrafia aparținînd Doinei Andronache. Sub bagheta compozitorului vor evolua Anne Marie Vretos, Laurențiu Gutnea, Aglaia Gheorghe ș.a.

● **Flautul fermecat** de Mozart, duminică la ora 18. În rolurile principale: Teodor Ciurdea (Sarastro), Ștefăniță Lascu (Tamino), Eleonora Enăchescu (Regina nopții), Elena Simionescu (Pamina), Lucian Marinescu (Papageno). Dirijează Lucian Anca.

● **Liceul de artă „George Enescu”**, secția coregrafie, oferă publicului bucureștean două spectacole de sfîrșit de an susținute de dansatori din toate clasele școlii, de la a 5-a pînă la a 12-a. Luni 2 și luni 9 iunie, la ora 18.

● Silvia Voinea este titulara rolului **Lakmé** din opera omonimă a lui Delibes, de marți 3 iunie (ora 18). Vor mai cânta Ionel Voineag (Gerald) și Darzancu (Nilakantha). Dirijează Constantin Petrovici.

● **La cul debedelor** de miercuri 4 iunie (ora 18) are programată pe Carmen Anghelus în Odetta-Odilia, Ștefan Bănică în Siegfried, Mihai Spiridonescu în Rotbart și Gheorghe Anghelus în Bufonul. Dirijează Lucian Anca.

● **Enigma Moldoveanu** va cânta Violetta în **Traviata** de joi 5 iunie (ora 18); Florin Diaconescu va fi Alfredo și Emil Iurașcu — Germont. La pupitrul Carol Litvin.

Flacăra, Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța postală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILA TELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10876, prsrfr București, Calea Grivitei nr. 64-66.

